

Česká zemědělská univerzita v Praze

Fakulta agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů

Katedra etologie a zájmových chovů

**Fakulta agrobiologie,
potravinových a přírodních zdrojů**

Kontrola péče o pohodu telat dojeného skotu v ČR

Diplomová práce

**Bc. Charlota Kammová
Chov hospodářských zvířat**

Vedoucí práce doc. Ing. Jitka Bartošová, Ph.D.

© 2024 ČZU v Praze

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci „Kontrola péče o pohodu telat dojeného skotu v ČR“ jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 20. 4. 2024

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala doc. Ing. Jitce Bartošové, Ph.D. za odborné vedení, konzultace, připomínky, a hlavně za čas, který mi při psaní práce věnovala. Zároveň chci poděkovat MVDr. Simoně Ninčákové za skvělou spolupráci při sbírání potřebných dat a rychlou a vstřícnou komunikaci.

Kontrola péče o pohodu telat dojeného skotu v ČR

Souhrn

Cílem práce bylo zhodnotit metodiku provádění kontrol v chovech telat dojeného skotu, vytipovat faktory mající vliv na výsledek kontroly, zjistit nejčastější porušení v chovech a vyhodnotit meziroční trendy. Zhodnoceny byly i kontroly telat masného skotu. Z odborného informačního systému Státní veterinární správy (OIS SVS) byla získána podrobná data o 4197 kontrolách telat (1520 mléčných a 2585 kontrol masných). V období 2016 až 2023 se počet prováděných kontrol podstatně snižoval ($r = -0,85$, $p < 0,01$). Pravděpodobnost shledání závady u mléčných a masných telat se statisticky významně nelišila ($p = 0,87$). Výsledek kontroly významně ovlivňovaly druh kontroly ($P < 0,0001$), velikost chovu ($P < 0,0001$) a žadatelství o dotace ($P < 0,001$, GzLMM, PROC GLIMMIX, SAS). Nejnižší záchyt porušení na telatech vykázaly kontroly plánované Ústřední veterinární správou SVS ($0,015 \pm 0,004$) a Krajskými veterinárními správami ($0,050 \pm 0,011$), naopak nejvyšší kontroly ověřující chovy po předchozím záchytu ($0,193 \pm 0,050$) a kontroly neplánované ($0,167 \pm 0,026$). Nižší záchyt porušení na telatech byl v chovech nad 100 ks oproti menším farmám a v chovech žádajících o dotace v porovnání s chovy dotace nenárokujícími. Pravděpodobnost zjištění závady na zvířatech kolísala v jednotlivých letech ($P < 0,03$), s mírným rostoucím trendem na hranici statistické významnosti. U mléčných telat bylo méně časté porušení v individuálních boxech oproti chovu ve skupinovém boxu či ve volném chovu na pastvině (nebyl však zohledněn věk kontrolovaných telat). V 290 kontrolách bylo porušeno 688 kontrolních bodů ($2,37 \pm 2,08$ bodů na chov s porušením), z toho 204 bodů v 89 kontrolách mléčných telat. U nich převažovala porušení v oblasti ustájení, zatímco u masných nedostatky ve výživě a napájení ($P < 0,0001$). U mléčných telat šlo nejčastěji o neoznačení zvířat ušními značkami (19), nezajištění čistého a suchého místa k ležení (15), uvazování telat (14), chov v individuálních kotcích nad 8 týdnů věku (12), nedostatečnou vrstvu podestýlky (11), neodklizené výkaly (10) a nezajištění vody (9). Práce přinesla detailní pohled na provádění kontrol v chovech telat a odhalila faktory ovlivňující výsledky kontrol. Tyto poznatky mohou státní veterinární správě pomoci optimalizovat a racionalizovat metodiku kontrol v chovech.

Klíčová slova: telata, dojený skot, kontroly pohody zvířat, veterinární inspekce, ochrana zvířat

Inspection of dairy calves' welfare in the Czech Republic

Summary

The aim of the study was to evaluate the methodology of inspections in dairy calf farms, to identify factors affecting the outcome of the inspection, the most frequent violations in the farms and to evaluate the long-term trends. Inspections of beef cattle calves were also evaluated. Detailed data on 4197 calf inspections (1520 dairy calves and 2585 beef calves inspections) were obtained from the State Veterinary Administration's information system (OIS SVS). Between 2016 and 2023, the number of inspections performed decreased significantly ($r = -0.85$, $p < 0.01$). The probability of finding a defect in dairy and beef calves was not statistically significantly different ($p = 0.87$). The type of inspection ($P < 0.0001$), size of herd ($P < 0.0001$), and subsidy claimant ($P < 0.001$, GzLMM, PROC GLIMMIX, SAS) significantly influenced inspection outcome. Inspections planned by the Central Veterinary Administration of the SVS (0.015 ± 0.004) and the Regional Veterinary Administrations (0.050 ± 0.011) showed the lowest detection of violations on calves, while inspections examining farms after a previous detection (0.193 ± 0.050) and unplanned inspections (0.167 ± 0.026) showed the highest detection. The lower detection of violations on calves was in farms over 100 head compared to smaller farms and in farms claiming subsidies compared to farms not claiming subsidies. The probability of detecting a defect in animals varied between years ($P < 0.03$), with a slight increasing trend at the borderline of statistical significance. In dairy calves, violations were less frequent in individual pens compared to group pen or free range rearing (however, the age of calves inspected was not taken into account). There were 688 violation points in 290 checks (2.37 ± 2.08 points per breeding with violation), of which 204 points in 89 dairy calf inspections. For dairy calves, the predominant violations were in the area of housing, whereas for beef calves, the most common violations were in the area of nutrition and watering ($P < 0.0001$). For dairy calves, the most frequent violations were not ear-tagging the animals (19), not providing a clean and dry place to lie down (15), tethering the calves (14), keeping them in individual pens over 8 weeks of age (12), insufficient bedding (11), not removing faeces (10) and not providing water (9). The work provided a detailed insight into the implementation of inspections in calf farms and revealed the factors influencing inspection results. These findings can help the State Veterinary Administration to optimise and rationalise the methodology of farm inspections.

Keywords: calves, dairy cattle, animal welfare controls, veterinary inspection, animal protection

Obsah

1 Úvod	8
2 Vědecká hypotéza a cíle práce	9
3 Literární rešerše	10
3.1 Chov telat a jejich welfare	10
3.1.1 Porod.....	10
3.1.2 Odstav od matky.....	10
3.1.3 Výživa.....	10
3.1.4 Napájení.....	11
3.1.5 Odstav od mléka.....	12
3.1.6 Ustájení.....	12
3.2 Vztah lidí k welfare hospodářských zvířat	13
3.2.1 Důležitost ochrany dobrých životních podmínek.....	13
3.2.2 Dostatečnost ochrany dobrých životních podmínek zvířat.....	15
3.2.3 Informace o podmínkách v chovech.....	16
3.2.4 Praktiky v chovech zvířat.....	17
3.3 Vztah farmářů a inspektorů ke kontrolám welfare	17
3.4 Organizace kontrolní činnosti v ČR	20
3.4.1 Ministerstvo zemědělství (MZe).....	22
3.4.2 Ústřední veterinární správa (ÚVS SVS).....	22
3.4.3 Státní veterinární správa (SVS).....	22
3.4.4 Krajská veterinární správa (KVS).....	22
3.5 Provádění kontrol v chovech	23
3.5.1 Typy kontrol podle plánování.....	23
3.5.1.1 Plánované kontroly.....	23
3.5.1.2 Neplánované kontroly.....	24
3.5.1.3 Následné kontroly.....	25
3.5.2 Typy kontrol.....	25
3.5.2.1 Administrativní kontroly.....	25
3.5.2.2 Národní kontroly péče o pohodu zvířat.....	25
3.5.2.3 Kontroly podmíněnosti.....	25
3.5.3 Provádění úředních kontrol.....	29
3.5.4 Oznámení kontroly.....	29
3.5.5 Protokol o kontrole.....	30
3.5.6 Sankce.....	31
3.6 Kontrola péče o pohodu telat dojeného skotu v zahraničí	32

3.6.1	Země střední Evropy	33
3.6.1.1	Slovensko	33
3.6.1.2	Polsko	35
3.6.1.3	Rakousko	35
3.6.1.4	Maďarsko	35
3.6.2	Země s nejrozvinutějším chovem dojeného skotu	36
3.6.2.1	Nizozemí	36
3.6.2.2	Francie	36
3.6.2.3	Německo	36
3.6.3	Země s nadstandardním přístupem k welfare	37
3.6.3.1	Švédsko	37
3.6.3.2	Norsko	38
3.6.3.3	Švýcarsko	38
4	Metodika	40
4.1	Analýza informací o telatech z kontrol provedených v ČR	40
4.1.1	Odborný informační systém SVS	40
4.1.2	Výčtová sestava	40
4.1.3	Práce s výčtovými sestavami	41
4.1.4	Statistické vyhodnocení dat	43
5	Výsledky	44
5.1	Počet a struktura kontrol	44
5.1.1	Velikost kontrolovaných chovů	44
5.1.2	Počet kontrolovaných telat	44
5.1.3	Počet kontrol telat	44
5.1.4	Druhy kontrol telat	45
5.2	Analýza výsledků kontrol	46
5.2.1	Analýza kontrol telat dojeného skotu	50
5.2.2	Kontrolní body a jejich porušování	53
6	Diskuze	54
7	Závěr	59
8	Literatura	60
9	Seznam použitých zkratk a symbolů	68
10	Samostatné přílohy	I
10.1	Příloha I – Porušení zjištěná v chovech telat a jejich kategorie	I
10.2	Příloha II – Výsledky kontrol v rámci krajů a okresů	III

1 Úvod

Dobré životní podmínky zvířat (welfare) zvířat, jsou pro lidi v Evropě velmi důležité. Jak uvádějí průzkumy, více než 9 z 10 lidí považuje za důležité chránit welfare hospodářských zvířat. Cíl ochrany zvířat je podpořen politickou aktivitou jak na národní úrovni, tak i v rámci Evropské unie s přijetím legislativy a akčních plánů na podporu dobrých životních podmínek zvířat. Právní předpisy mohou do určité míry zlepšit životní podmínky zvířat za předpokladu, že jsou účinně prováděny a vymáhány. Je proto důležité, aby existoval funkční systém napojený na legislativu, který bude kontrolovat shodu, určovat četnosti kontrol, udělovat rozhodnutí v případě neshody, stanovovat zemědělcům lhůty k nápravě a určovat celkovou strategii a metody pro sledování souladu legislativy v chovech. Bez tohoto systému nelze hodnotit účinek legislativy a nařízení ohledně dobrých životních podmínek v jednotlivých zemích či regionech.

Legislativa Evropské unie stanovuje, že členské státy musí zajistit provádění úředních kontrol dobrých životních podmínek zvířat prostřednictvím Nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 882/2004 o úředních kontrolách. V České republice provádí tuto kontrolu Státní veterinární správa.

Skutečný stav dobrých životních podmínek zvířat je kombinací různých faktorů, i jejich posouzení tudíž musí být komplexní. Vždy je třeba hodnotit jak ukazatele přímo na zvířatech, tak indikátory založené na zdrojích a ukazatele založené na managementu a řízení chovu. Tyto indikátory musejí být validní, spolehlivé a proveditelné v praxi. Je důležité rozlišovat mezi měřením souladu s právními předpisy v oblasti dobrých životních podmínek zvířat a měřením welfare zvířat. Legislativa tvoří společný rámec, ale zahrnuje i jiné ohledy, než jsou dobré životní podmínky zvířat (ekonomické aspekty, kulturu atd.).

2 Vědecká hypotéza a cíle práce

Cílem práce bylo zhodnotit stav plánování, četnosti a průběhu kontrol péče o pohodu telat dojeného skotu v ČR a porovnat jej se situací ve vybraných evropských zemích (Slovensko, Polsko, Rakousko, Maďarsko, Nizozemí, Francie, Německo, Švédsko, Norsko a Švýcarsko).

Dílčími cíli bylo 1) dohledat informace o plánování, četnosti a základních výsledcích národních kontrol péče o pohodu telat dojeného skotu a kontrol podmíněnosti v ČR a podchytit vývojové trendy v období 2013 až 2022;

2) s využitím dostupných podkladů především orgánů Státní veterinární správy a Ústřední komise pro ochranu zvířat identifikovat oblasti, v nichž nejčastěji dochází k nedodržování legislativních požadavků zajištění péče o pohodu telat a vytipovat a ověřit prediktory nejčastějších pochybení (velikost chovu, typ managementu, sezónní vlivy apod.);

3) porovnat stávající stav s vybranými evropskými zeměmi (země střední Evropy – Slovensko, Polsko, Rakousko, Maďarsko, země s nejrozvinutějším chovem dojeného skotu – Nizozemí, Francie, Německo, země s nadstandardním přístupem k welfare hospodářských zvířat – Švédsko, Norsko, Švýcarsko);

4) na základě zjištěných skutečností navrhnout principiální úpravy stávajícího postupu hodnocení pohody telat dojeného skotu v ČR.

Charakter diplomové práce spočíval především ve zjištění a popisu současného stavu, přesto bylo možné na základě literatury a obecného povědomí postulovat některé předpoklady.

Předpoklad č. 1: Z celkového počtu kontrol legislativních požadavků na chov telat provedených SVS se bude počet kontrol se závadami zvyšovat během období od 2016 do 2023, a to s ohledem na vzrůstající zájem veřejnosti a zejména legislativní nařízení lokální i evropské státní správy.

Předpoklad č. 2: Z celkového počtu kontrol legislativních požadavků na chov telat provedených SVS mezi roky 2016 a 2023 bude vyšší počet kontrol se závadami v oblasti ustájení než v oblasti krmení a napájení telat, protože změny v oblasti ustájení vyžadují vyšší náklady.

Předpoklad č. 3: Četnost kontrol se závadami bude nejnižší ve velkých chovech (nad 500 dospělých zvířat) než v chovech středních (100–500 dospělých zvířat) a malých chovech (do 100 dospělých zvířat), protože větší firmy často využívají poradenské služby specializující se na zdraví zvířat, monitorovací systémy a mají zavedené standardizované postupy, aby vyhověly legislativním požadavkům.

Oproti Zadání diplomové práce došlo ke změně v hodnoceném období. V důsledku změny informačního systému Státní veterinární správy v roce 2016 již nebylo možné získat podrobná a srovnatelná data před tímto rokem. Naopak bylo možné získat údaje i z roku 2023.

V diplomové práci tedy byly hodnoceny kontroly z období 2016 až 2023 (místo 2013 až 2022).

3 Literární rešerše

3.1 Chov telat a jejich welfare

3.1.1 Porod

Porody v mléčných chovech v Evropě obvykle probíhají v individuálních nebo skupinových kotech s hlubokou podestýlkou, ale krávy se mohou také telit ve vazných stájích (Jensen & Tolstrup 2021), ve volné stáji (Mülleder & Waiblinger 2004; Wageningen UR Livestock Research 2010) nebo na pastvině. Hygiena prostoru pro telení je hlavním determinanem zdraví telat. Proto se doporučuje používat individuální kotce pro telení (Svensson et al. 2003), které se čistí mezi každým otelením (Klein-Jöbstl et al. 2014), a protokoly pro čištění skupinových kotečů (Hyde et al. 2021). Po porodu ošetřovatel zkontroluje a zabezpečí základní ošetření krávy a telete, včetně ošetření pupku telete vhodnou dezinfekcí (Směrnice Rady 2008/119/ES).

3.1.2 Odstav od matky

Současná legislativa EU nevyžaduje žádný kontakt mezi krávou a teletem. V konvenčních chovech dojnic jsou telata oddělena od matek krátce po narození (např. do 1 hodiny) (Klein-Jöbstl et al. 2015) a přesunuta do samostatného kotce. Protože telata nemohou přijímat mlezivo přímo od matky, závisí jejich zdravotní stav do značné míry na včasném zajištění dostatečného množství kvalitního mleziva (Godden et al. 2019). Příjem mleziva je dán i legislativou, která udává že tele má dostat mlezivo během prvních šesti hodin života (Směrnice Rady 2008/119/ES).

3.1.3 Výživa

Mléko, kterým jsou telata krmena, může být buď mléčná náhražka, plnotučné mléko z velkochovu, mléko od nedávno otelených krav nebo mléko nižší kvality (např. odpadní mléko od krav s mastitidou (Hayer et al. 2021) nebo od krav ošetřených antimikrobiálními látkami (Mahendran et al. 2022), ačkoli to není správná zemědělská praxe. Podle nedávných průzkumů bylo v 72,4 % farem v západním Německu telatům podáváno odpadní mléko (Hayer et al. 2021) a v 3,7 % farem ve Spojeném království bylo telatům podáváno odpadní mléko obsahující antimikrobiální látky (Mahendran et al. 2022).

Telatům se v systémech umělého odchovu poskytuje denní dávka mléka odpovídající přibližně 10 % jejich tělesné hmotnosti. Bylo však pozorováno, že telata dokážou přijmout i více než dvojnásobek daného množství (Khan et al. 2011). Stále více výzkumů ukazuje, že množství mléka dávce odpovídající 10 % jejich hmotnosti omezuje růst telat a není dostatečné zejména v situacích s nízkými teplotami (Palczynski et al. 2020). Rovněž bylo zaznamenáno, že telata krmena dvakrát denně množstvím odpovídajícím 10 % jejich tělesné hmotnosti vykazovala oproti telatům krmených 20 % tělesné hmotnosti větší množství nenutritivního sání (Jongman et al. 2020). Proto se v současné době doporučuje krmit telata mladší 4 týdnů mlékem odpovídajícím 20 % tělesné hmotnosti telete (Khan et al. 2011; Costa et al. 2019).

Mléko či mléčná náhražka je telatům předkládána nejčastěji z kbelíků přímo z volné hladiny nebo přes umělý struk. Jako jeden z nejvýznamnějších důsledků pro welfare telat napájených z volné hladiny byla identifikována neschopnost uspokojit potřebu sát. V českých chovech je způsob krmení z volné hladiny uplatňován na 41 % farem (Staněk et al. 2014).

Délka sání mléka v umělém odchovu je mnohem kratší na jedno krmení i na celkovou dobu (Krohn et al. 1999; Fröberg et al. 2008; Johns et al. 2011). Salter et al. (2021) zaznamenal délku krmení 1,7 minut při podávání mléka z kyblíku a délku 7,2 minut při krmení přes umělý struk. U telat krmených přes umělý struk může vlivem příliš rychlého toku mléčného nápoje docházet k neuspokojení potřeby sát a k následnému rozvoji abnormálního orálního chování (Lidfors & Isberg 2003). Při odchovu telete s matkou trvá každé kojení přibližně 7 minut (Lidfors et al. 2010).

Telata mohou přesměrovat své sací chování buď na předměty, jako jsou ohrádky, nebo, pokud jsou dostupná, na jiná telata (křížové sání). Skupinově ustájená telata se zaměřují při křížovém sání na oblast inguinální, zejména tedy na šourek a vemeno (Keil a Langhans 2001; Margerison et al. 2003; Roth et al. 2008), kde se aktivní postoj telete podobá postoji při sání kravského vemene. Křížové sání a nevyživné sání předmětů jsou považovány za abnormální, přesměrované chování, které svědčí o zmařené motivaci a zhoršení welfare (Costa et al. 2016).

Běžnou praxí v chovech dojnic je krmit telata dvakrát denně, ale vzhledem k nákladům na pracovní sílu se v poslední době ve světě setkáváme se zájmem snížit frekvenci krmení na jednou denně (Kienitz et al. 2017; Jongman et al. 2020; Mushtaq et al. 2024). Legislativa EU však udává, že všechna telata musí být krmena alespoň dvakrát denně (Směrnice Rady 2008/119/ES). Pro srovnání telata chovaná s matkami sají v prvních týdnech 5-11krát denně, což se po 2-3 měsících snižuje na 3-5krát denně (Fröberg & Lidfors 2009). Existují také systémy, v nichž jsou telata krmena mlékem ad libitum (definováno jako neomezené množství mléka dostupné v kteroukoli denní dobu), ačkoli příjem může být omezen záměrným okyselením mléka (Hill et al. 2013). Pro telata ustájená ve skupině, která nejsou krmena do nasycení podle vlastní potřeby zvířete nebo pomocí automatického krmného systému, musí být zajištěn přístup ke krmivu ve stejné době, jako mají ostatní telata ve skupině (Směrnice Rady 2008/119/ES).

Strava pro telata musí obsahovat tolik železa, aby byla zajištěna průměrná hladina krevního hemoglobinu, minimálně však 4,5 mmol/litr. V případě pevných krmiv by telata měla dostávat jaderné krmivo od druhého týdne života, jak je uvedeno v platných právních předpisech. Krmivo musí obsahovat vlákninu v minimálním množství zvyšujícím se postupně od 50 g pro telata ve věku od dvou týdnů do 250 g pro telata ve stáří 8 až 20 týdnů (Směrnice Rady 2008/119/ES).

3.1.4 Napájení

Směrnice Rady 2008/119/ES stanoví, že telata starší 2 týdnů musí mít neustále přístup k dostatečnému množství vody. Přehled na toto téma poukázal na to, že ačkoli je význam vody pro dobré životní podmínky telat a jejich růst uznáván, údaje z průzkumů naznačují, že telatům není ve vysokém procentu chovů vždy voda poskytována (údaje z Dánska, Norska, USA, Chile a Kanady) (Jensen & Vestergaard 2021). Telata krmená omezeným množstvím mléčného nápoje měla vyšší příjem vody než telata krmená mléčným nápojem ad libitum. Druhá skupina

také pila značné množství vody, což naznačuje, že ani ad libitní přístup k mléku plně nepokrývá požadavky na vodu (Jensen & Vestergaard 2021). Pokud jde o poskytování vody telatům, voda by měla být poskytována z volné hladiny, tedy ne prostřednictvím umělého struku (Hepola et al. 2008).

3.1.5 Odstav od mléka

V konvenčních chovech dojníc dochází k odstavu mnohem dříve ve srovnání s chovem krav a telat v extenzivních podmínkách nebo v systémech, kdy tele zůstává delší dobu s matkou. Postupný odstav může být zahájen již ve věku 4-6 týdnů, ale telata s cílem odchovat budoucí dojnice jsou běžně odstavována od mléka ve věku 8-12 týdnů (Drackley 2008; Johnsen et al. 2021; Mahendran et al. 2022). Strategie odstavu mohou být striktně vázány na věk, ale používají se také individuální schémata odstavu, která zohledňují hmotnost telat, příjem koncentrovaných krmiv nebo jejich kombinaci. Větší spotřeba pevného krmiva během odstavu přispěje k rozvoji bachoru a přírůstku tělesné hmotnosti po odstavu (Drackley 2008).

3.1.6 Ustájení

Po oddělení od matky jsou telata obvykle přemístěna do individuálního ustájení. V individuálních kotcích mohou být telata ustájena do dosažení věku 8 týdnů. Tele starší osmi týdnů nesmí být drženo v individuálním kotci, pokud podle veterinárního lékaře jeho zdravotní stav a jeho chování nevyžaduje izolaci a individuální péči. Individuální kotce pro telata, kromě vyhrazených pro izolaci nemocných zvířat, nesmějí mít celistvé stěny, ale stěny s otvory, které poskytují telatům přímý vizuální a hmatový kontakt s ostatními. Výše uvedená ustanovení se však nevztahují na telata, která jsou chována se svými matkami z důvodu kojení, a stáje, kde je ustájeno méně než 6 telat (Směrnice Rady 2008/119/ES). Charakteristickým rysem individuálního typu ustájení je, že telata mají větší pravděpodobnost kontaktu s chovateli (Webb et al. 2022).

V Evropské unii se obecně zvyšuje tendence k ustájení telat mladších 8 týdnů ve skupinách (Marcé et al. 2010; Johnsen et al. 2021; Mahendran et al. 2022), ačkoliv údaje z konkrétních členských států ukazují, že individuální ustájení je stále rozšířené. Například průzkum z Rakouska ukázal, že přibližně 90 % farem ustájuje telata po narození individuálně a 23 % z nich mělo telata ustájena individuálně i ve věku nad 6 týdnů (Klein-Jöbstl et al. 2015). Průzkum z Česka naznačil, že 97 % farem má telata ustájeno individuálně (Staněk et al. 2014). Studie z Velké Británie naznačila, že nejčastějším počátečním typem ustájení používaným pro novorozená telata je individuální ustájení, a to až u 38,4 % chovů, párové ustájení používá 23,1 % a skupinové ustájení více než 2 telat používá 35,6 % chovů (Mahendran et al. 2022).

Ustájení telat v párech nebo skupinách poskytuje větší sdílený prostor při stejné prostorové dotaci na zvíře a bylo prokázáno, že zvyšuje úroveň lokomočního chování i lokomočního herního chování (Jensen et al. 1998; Jensen & Kyhn 2000).

Pro telata chovaná ve skupinách je prostor bez překážek pro jedno tele o živé hmotnosti do 150 kg přinejmenším 1,5 m²; 1,7 m² pro tele od 150 do 220 kg živé hmotnosti a nejméně 1,8 m² pro tele nad 220 kg živé hmotnosti (Směrnice Rady 2008/119/ES).

Ustájení a instalace pro zajištění bezpečnosti hospodářských zvířat musí být konstruovány a udržovány tak, aby neměly ostré okraje či hrany nebo výčnělky, jež by mohly

zvířata zranit (viz Obrázek 1). Pokud jsou telata ustájena v budovách, musí být zajištěno přirozené nebo umělé osvětlení. Při použití umělého osvětlení nejméně po dobu od 9 do 17 hodin v intenzitě odpovídající přirozenému světlu. Telatům ustájeným ve stájích nebo boxech musí být zajištěno podestlání vhodnou podestýlkou. To se vztahuje zejména na telata mladší než dva týdny a telata v izolaci (Vyhláška č. 208/2004 Sb.).

Obrázek 1 Ostré okraje hrazení, které mohou způsobit zvířeti zranění (zdroj: ÚVS SVS)

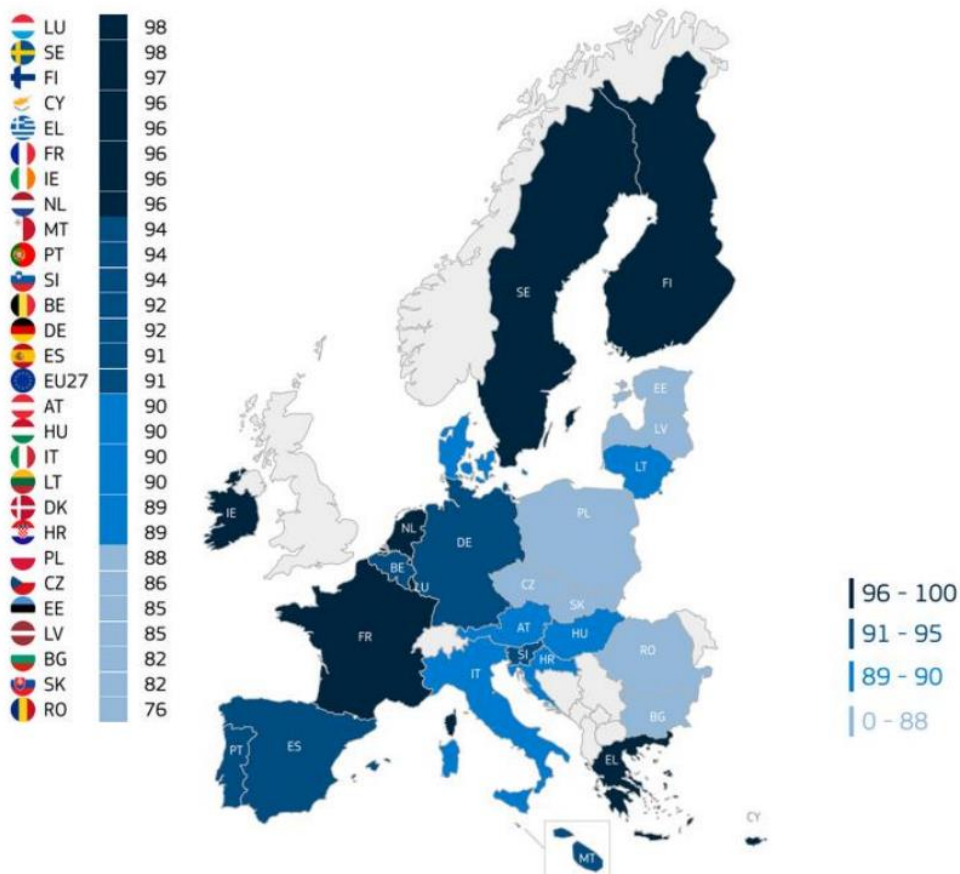
3.2 Vztah lidí k welfare hospodářských zvířat

V rámci Evropské unie probíhal průzkum, jaký mají občané názor na welfare zvířat. Průzkum probíhal ve všech zemích Evropy formou osobního rozhovoru, v případě Malty, České republiky, Dánska a Finska byla část rozhovorů provedena přes videohovor. Celkem bylo do průzkumu zapojeno přes 26 376 účastníků, přičemž v České republice proběhlo 1 014 rozhovorů během března 2023 (European Commission 2023c).

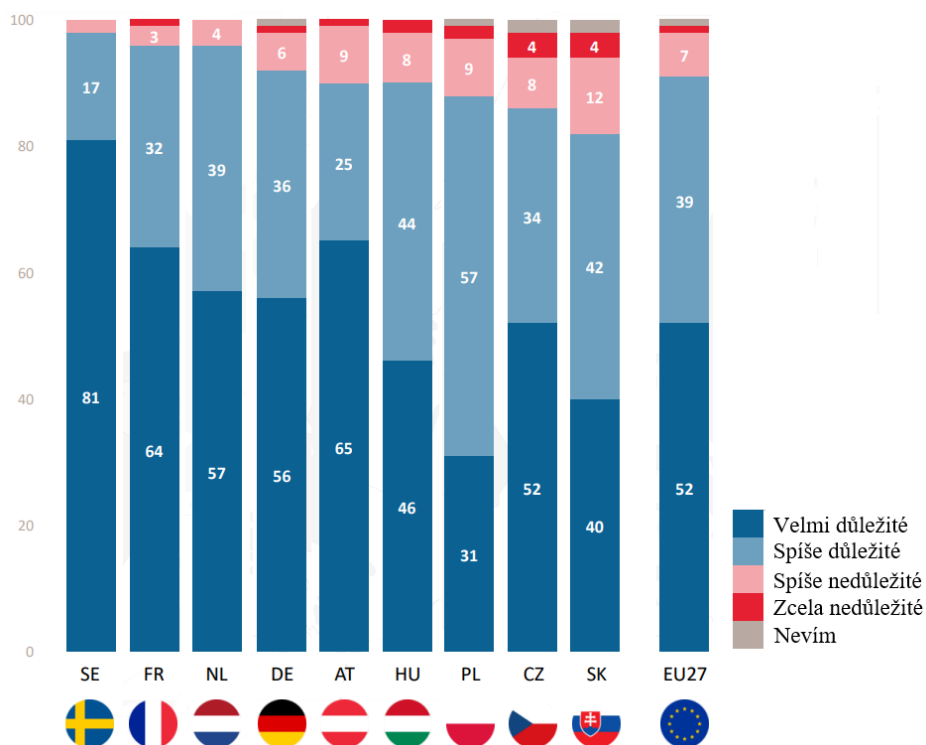
3.2.1 Důležitost ochrany dobrých životních podmínek

Co se týče otázky, jak důležitá je ochrana dobrých životních podmínek hospodářských zvířat, mohli účastníci odpovídat následujícími možnostmi: velmi důležitá, spíše důležitá, spíše nedůležitá, zcela nedůležitá a nevím. Výsledkem průzkumu bylo zjištění, že více než 9 z 10 lidí považuje za důležité chránit welfare hospodářských zvířat (European Commission 2023c).

Obrázek 2 znázorňuje zastoupení odpovědí „velmi důležitá“ a „spíše důležitá“ na tuto otázku v rámci zemí Evropy. Ukazuje se, že vyššího souhlasu dosahovaly země severní a západní Evropy, rovněž však i Řecko či Kypr. Česká republika se s 86 % umístila pod průměrem Evropy, který byl 91 %. Obrázek 3 pak ukazuje rozložení odpovědí u vybraných zemí s možností porovnat výsledky s průměrem v Evropě.

Obrázek 2 Zastoupení odpovědí „velmi důležitá“ a „spíše důležitá“ (%) na otázku z průzkumu: Jak důležité je podle vašeho názoru chránit dobré životní podmínky hospodářských zvířat (např. prasat, skotu, drůbeže apod.), aby žila ve slušných podmínkách? (European Commission 2023c)

Obrázek 3 Rozdělení odpovědí ve vybraných zemích EU na otázku z dotazníku: Jak důležité je podle vašeho názoru chránit dobré životní podmínky hospodářských zvířat (např. prasat, skotu, drůbeže apod.), aby žila ve slušných podmínkách? (%) (European Commission 2023c)

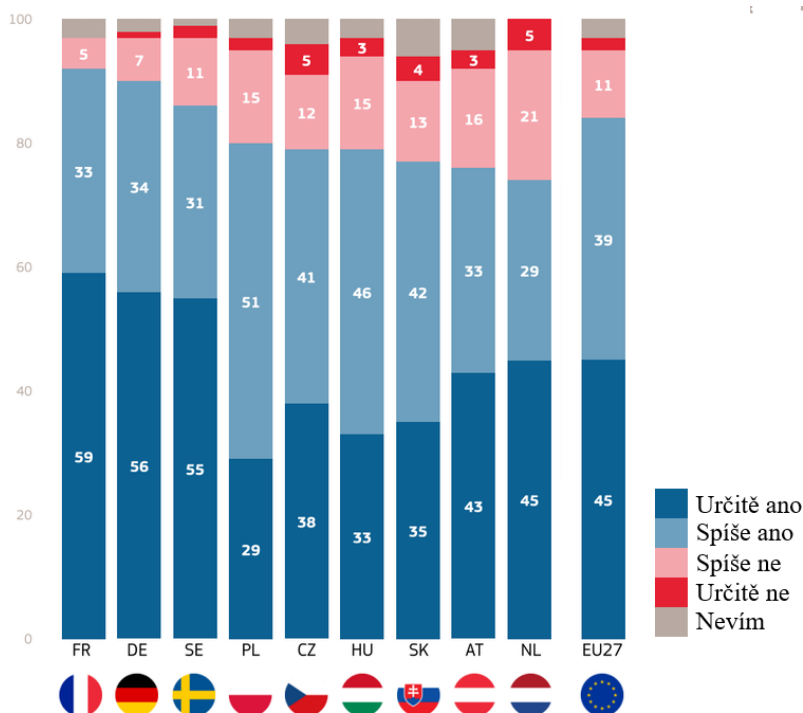
Ženy (93 %) zastávaly tento názor procentuálně častěji než muži (89 %). Ve všech věkových skupinách názor, že je důležité chránit dobré životní podmínky zvířat, zastávalo 91-92 % respondentů, nicméně u věkové skupiny 15-24 let zastávalo názor, že je ochrana „velmi důležitá“ celkem 55 %, zatímco ve skupině od 40 do 54 let označilo jako ochranu „velmi důležitá“ pouze 49 % (European Commission 2023c).

Vyšší důležitost chránit welfare hospodářských zvířat byla zjištěna u lidí se středoškolským a vyšším vzděláním a u lidí nemající problémy platit výdaje. Pokud měl účastník průzkumu kladný vztah k EU, označoval ochranu welfare jako důležitou v 95 % případů, oproti negativnímu vztahu k EU, kde ochrana welfare připadala jako důležitá pouze 86 % účastníků. Pravidelný kontakt se zvířaty měl rovněž vliv na výsledky (European Commission 2023c).

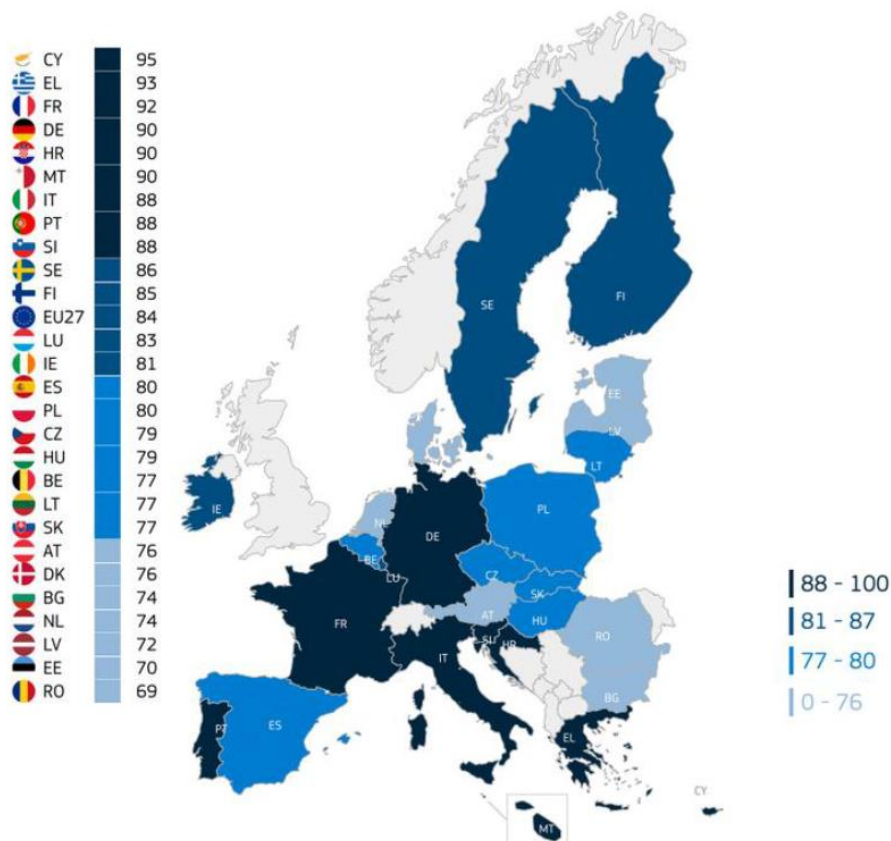
Lidé se svými domácími mazlíčky (95 %) nebo jinými mazlíčky (94 %) považovali ochranu dobrých životních podmínek důležitější než lidé bez zvířat (88 %). V této oblasti bylo zjištěno, že lidé mající kontakt s hospodářskými zvířaty odpověděli na otázku, že je ochrana důležitá v 86 % (European Commission 2023c).

3.2.2 Dostatečnost ochrany dobrých životních podmínek zvířat

Na otázku, zda by všeobecně životní podmínky zvířat v zemi respondenta měly být lépe chráněny, než jsou v současné době mohli respondenti odpovídat následujícím způsobem: určitě ano, spíše ano, spíše ne, určitě ne, nevím. V průměru více než 8 z 10 účastníků průzkumu odpovědělo, že by podmínky měly být lépe chráněny. Na druhou stranu v pěti členských státech EU se více než jeden z pěti respondentů domnívá, že dobré životní podmínky chovaných zvířat by v jejich zemi neměly být chráněny lépe než v současnosti, a to v Rumunsku (28 %), Nizozemsku (26 %), Lotyšsku (23 %), Dánsku (22 %) a Belgii (21 %) (European Commission 2023c).

Obrázek 4 Rozdělení odpovědí ve vybraných zemích EU na otázku z dotazníku: Věříte, že by všeobecně životní podmínky zvířat v (NAŠÍ ZEMI) měly být lépe chráněny, než jak jsou v současné době? (%) (European Commission 2023c)

Obrázek 5 Zastoupení odpovědí „určitě ano“ a „spíše ano“ (%) na otázku z průzkumu: Věříte, že by všeobecně životní podmínky zvířat v (NAŠÍ ZEMI) měly být lépe chráněny, než jak jsou v současné době? (%) (European Commission 2023c)

Na Obrázku 4 je vidět zastoupení odpovědí v rámci vybraných zemí. Obrázek 5 pak ukazuje, že nejvíce lidí považovalo podmínky zvířat v zemi za nedostatečně chráněné na Kypru, v Řecku a ve Francii. Na dalším místě se pak umístilo Německo.

Postoj, že by měly být podmínky zvířat lépe chráněny, zaujímaly více ženy (87 %) než muži (81 %). Odpovědi rovněž souvisely s věkem, kdy respondenti ve věku 15-39 let zaujímali tento postoj z 86-87 %, zatímco lidé ve věku nad 40 let zaujímali tento postoj z 84 %. U lidí ve věku 15-24 let bylo více odpovědí „určitě ano“ (51 %) než u ostatních věkových skupin (43-46 %). Studenti (89 %) souhlasili s tvrzením, že by podmínky zvířat v jejich zemi měly být lépe chráněny než manuální pracovníci (81 %). Účastníci s kladným vztahem k EU (88 %) rovněž souhlasili s tímto tvrzením, oproti lidem s negativním vztahem k EU (76 %). Lidé v kontaktu s domácími mazlíčky (89 %) věřili, že by měli být životní podmínky hospodářských zvířat lépe chráněny než lidé v kontaktu s hospodářskými zvířaty (74 %) a lidé bez zvířat (80 %) (European Commission 2023c).

3.2.3 Informace o podmínkách v chovech

Zhruba 2/3 (67 %) respondentů uvedlo, že by rádi měli více informací ohledně podmínek v chovech v jejich zemi. Nejnižší zájem o více informací projevovali účastníci šetření v Litvě (47 %), Maďarsku (46 %), Estonsku (45 %) a v Nizozemsku (45 %) (European Commission 2023c).

Od roku 2015 se v 15 členských státech EU snížil podíl respondentů, kteří by chtěli mít více informací o podmínkách chovu hospodářských zvířat v jejich zemi. V deseti zemích

se však zájem zvýšil, především v Polsku o 11 % a Německu o 10 %. V Chorvatsku (77 %) a Nizozemsku (45 %) se zájem v porovnání s rokem 2015 nezměnil (European Commission 2023c).

Ze sociodemografických údajů vyplývá, že více než šest z deseti respondentů by chtělo mít více informací o podmínkách, v nichž jsou zvířata chována. Ženy (69 %) častěji než muži (64 %) odpovídaly, že by chtěly mít více informací. Respondenti ve věku 15–39 let (70–71 %) mají větší zájem o informace než respondenti ve věku 40 a více let (64–66 %). Rovněž lidé, kteří pokračovali ve vzdělávání nad 16 let věku (67 %), uvedli, že by chtěli více informací než ti, kteří ukončili vzdělání ve věku 15 let nebo dříve (62 %). Studenti (74 %) a manažeři (73 %) chtějí více informací o podmínkách chovu hospodářských zvířat, zejména ve srovnání s nezaměstnanými (61 %), osobami v domácnosti a důchodci (63 %). Kromě toho respondenti, kteří mají o Evropské unii pozitivní mínění (73 %), budou chtít více informací než ti, kteří mají o EU neutrální (64 %) nebo negativní (57 %) mínění. Rovněž lidé, kteří jsou v pravidelném kontaktu s domácími zvířaty (72–74 %), chtějí více informací než ti, kteří se zvířaty v kontaktu nejsou (60 %) nebo kteří jsou v kontaktu s hospodářskými zvířaty (62 %) (European Commission 2023c).

3.2.4 Praktiky v chovech zvířat

Průzkum zjišťoval i názory občanů EU na praktiky v chovech jak hospodářských zvířat, tak i zájmových zvířat jako jsou kočky a psy. V následující části jsou uvedeny praktiky mající souvislost s hospodářskými zvířaty a soulad názorů s nimi.

- poskytnout hospodářským zvířatům dostatek prostoru, aby se mohla pohybovat, lehnout si a vstát (94 %, z toho 65 % „velmi důležité“ a 29 % „spíše důležité“),
- zajistit, aby hospodářská zvířata měla dostatek potravy a byla v prostředí uspokojující jejich základní potřeby (94 %, z toho 67 % „velmi důležité“ a 27 % „spíše důležité“),
- zajištění toho, aby lidé, kteří se zvířaty zacházejí, měli dostatečné dovednosti a vzdělání (93 %, z toho 61 % „velmi důležité“ a 32 % „spíše důležité“),
- zákaz odstraňování určitých částí těla zvířat (ocasy, uši, zobáky, varlata, zuby atd.), pokud to není nutné pro ochranu bezpečnosti pracovníků/farmářů (v takovém případě bude použita anestezie) (89 %, z toho 60 % „velmi důležité“ a 29 % „spíše důležité“);
- zajištění, aby zvířata nebyla držena v individuálních klecích (89 %, z toho 56 % „velmi důležité“ a 33 % „poněkud důležité“) (European Commission 2023c).

3.3 Vztah farmářů a inspektorů ke kontrolám welfare

Ve Švédsku se prováděl dotazníkový průzkum mezi majiteli mléčných farem. Z něho vyšlo najevo, že mezi nejdůležitější faktory ohledně dobrého welfare (vedle základních aspektů, jako je dobrý zdravotní stav, zajištění krmiva a vody) se podle respondentů řadily faktory související s managementem. Důležitost rychlého ošetření nemocných nebo poraněných krav uvedlo 75 % (147/195), důležitost dobré péče o zvířata a managementu 73 % (142/195) a důležitost pocitu bezpečí zvířat u ošetřovatelů uvedlo 38 % (74/195). Většina zemědělců

(78 %, 145/187) se domnívala, že přiměřeně vysoká užitkovost krav je jasným znakem dobrých životních podmínek zvířat (Lundmark et al. 2022).

Téměř polovina respondentů (48 %, 91/189) uvedla, že by chtěla dát větší prioritu dobrým životním podmínkám krav, zatímco 20 % (39/189) ne, a 58 % (107/186) uvedlo, že by provedlo několik zlepšení životních podmínek zvířat, pokud by to bylo finančně únosné. Většina (83 %, 157/188) souhlasila s tvrzením, že "není možné dosáhnout dobré finanční situace v podniku, pokud nemám dobré životní podmínky zvířat" (Lundmark et al. 2022).

Ve Francii probíhalo šetření formou rozhovorů s 22 farmáři a 19 inspektory. Většina zemědělců souhlasila s tím, že musí být zodpovědní za zajištění dobrých životních podmínek zvířat, protože dostávají určitou finanční podporu z EU (Veissier et al. 2021). Tomu odpovídá i zjištění ve Švédsku, kde hlavní motivací pro dodržování právních předpisů se zdálo být riziko, že za porušení právních předpisů budou odečteny dotace EU, neboť s tímto tvrzením souhlasilo 87 % (143/163) respondentů. Pokud jde o dodržování právních předpisů, 77 % (125/163) zemědělců uvedlo, že dodržují právní předpisy, aby se vyhnuli připomínce ze strany státní veterinární správy (Lundmark et al. 2022). Norští zemědělci rovněž považují ekonomické důsledky za důležitý motivační faktor pro dodržování předpisů v oblasti dobrých životních podmínek zvířat (Gezelius et al. 2022). Bylo zjištěno, že také dánské zemědělci projevují obavy z rizika odečtení dotací EU v důsledku kontrol dobrých životních podmínek zvířat (Anneberg et al. 2012).

Francouzští farmáři souhlasili s tím, že kontroly jsou v současné době prováděny profesionálněji než na začátku zavádění současného systému. Nicméně menšina z nich, zejména ti, kteří se potýkají s problémy s dodržováním nařízení, má na kontroly spíše negativní názor. Tyto údaje se odrážely i ve výsledcích rozhovorů s inspektory, které poukázaly na to, jak mohou inspekce podpořit dialog s chovateli o zlepšení dobrých životních podmínek zvířat, tj. uznává se profesionalita/odbornost inspektorů, ale tyto dialogy jsou silně ovlivněny dodržováním nařízení ze strany zemědělců. Proto u zemědělců, kteří nařízení nedodržují, inspekce na farmě často nepomáhá změnit jejich praxi, protože mají na inspektory negativní názor a nezapojují se do diskusí ohledně jejich doporučení (Veissier et al. 2021).

Ve Švédsku byly za nejdůležitější vlastnosti inspektora pro dobré životní podmínky zvířat považovány znalosti o skotu a chovu dojníc (63 %, 106 z 169 respondentů) (Lundmark et al. 2022).

Všichni zemědělci si byli vědomi existence právních předpisů na ochranu zvířat. Při dotazování na oprávněnost této legislativy sedm z nich souhlasilo se samotným principem legislativy. Ne vždy však zemědělci souhlasili s konkrétními body právních předpisů. Čtyři z nich vyjádřili pochybnosti nebo výslovně nesouhlasili s přínosem požadavku na ustájení telat ve skupině po osmi týdnech věku nebo neuvazování skotu a telat. Několik inspektorů uvedlo, že zemědělci nechápou důvod specifických požadavků, např. nepřítomnost nebezpečných předmětů, jako jsou kovové nebo nepoužívané stroje na pastvinách, nebo zákazu uvazování telat. Čtyři z nich uvedli, že sami mají potíže s vysvětlováním významu těchto specifických bodů zemědělcům (Veissier et al. 2021).

Rovněž ve švédské studii někteří zemědělci byli s předpisy nespokojeni, považovali je za složité na dodržování a z hlediska dobrých životních podmínek zvířat za zbytečné. Několik chovatelů dojníc uvedlo, že požadavky v legislativě týkající se letní pastvy skotu jsou obzvláště zbytečné, tj., že krávy mohou být stejně spokojené, i když budou trvale chovány ve stájích. Na

druhou stranu někteří zemědělci uvedli, že letní pastva je jedním z nejdůležitějších faktorů pro dosažení dobrých životních podmínek zvířat. Názory švédských zemědělců na přínos pastvy a na to, zda nebo jak by měla být regulována, se tedy rozcházejí. Přibližně polovina všech dotázaných chovatelů dojnic nevnímala, že by inspektor dokázal vysvětlit a zdůvodnit svá hodnocení ve vztahu k předpisům (Lundmark et al. 2022).

Gezelius et al. (2022) zjistili, že většina norských zemědělců byla s právními předpisy spokojena a domnívala se, že právní předpisy přispívají k lepším životním podmínkám zvířat. Někteří zemědělci však považovali norské právní předpisy za napohled složité a s nejasnými požadavky.

Devět francouzských zemědělců uznalo, že kontroly jsou prováděny profesionálně, i když pro zemědělce mohou být zatěžující. Naopak šest zemědělců neocenovalo způsob provádění kontrol. Například čtyři zemědělci popsali práci inspektorů jako pouhé "zaškrtávání políček" (Veissier et al. 2021).

Na dotaz ohledně způsobu kontroly inspektoři uvedli, že používají úřední kontrolní seznam. Pouze jeden inspektor však uvedl, že postupuje výhradně podle tohoto kontrolního seznamu. Několik inspektorů uvedlo, že metoda používaná při kontrolách jim neumožňuje posoudit dobré životní podmínky zvířat, ale pouze odhalit případy špatného zacházení. Celkem 13 inspektorů potvrdilo, že používají i jiná kritéria z oblasti z vlastních zkušeností kromě oficiálního kontrolního seznamu, aby posoudili podmínky zvířat. Tito inspektoři vysvětlili, že nejprve si prohlédnou farmu a podívají se na zvířata (všech 13 inspektorů) nebo na jejich životní podmínky (10 z nich), než se začnou zabývat konkrétními položkami kontrolního seznamu. Tito inspektoři uvedli, že kontrolní seznam je něco, co mají používat a že školení, které absolvovali o tom, jak provádět kontroly, bylo pouze teoretické. Zmínili, že si své kompetence vybuchovali díky zkušenostem s kontrolami na farmách, výměně zkušeností s jinými inspektory nebo využitím vlastního zemědělského vzdělání (Veissier et al. 2021).

Chovatelé dojnic ve švédské studii měli z kontroly obavy, měli pocit, že se na ni musí připravovat, nebyli si jistí požadavky předpisů a nebyli si jistí, zda kontrolou projdou (tj. zda kontrola nezjistí neshody). Hlavním zdrojem informací o kontrolách dobrých životních podmínek zvířat jsou pro zemědělce jiní zemědělci. Podle výsledků mohou mít zemědělci před kontrolou kromě obav také určité potíže s rozlišováním mezi různými typy kontrol. Tendence využívat jako zdroj informací jeden druhého je tedy pochopitelná, ale pravděpodobně není nejlepším způsobem, jak se správně informovat, aby bylo možné se na konkrétní inspekci připravit (Lundmark et al. 2022).

Obavy před kontrolou rovněž souvisely s tím, jak chovatelé dojnic vnímali kontrolu, tj. čím větší obavy chovatelé měli, tím negativnější byl jejich zážitek z kontroly. K nejistotě zřejmě přispělo i to, že oficiální kontroly mohou být prováděny neohlášeně. Předem ohlášená kontrola byla spojena s pozitivnějším vnímáním kontroly a několik zemědělců mělo pocit, že kontroly narušují rutinní chod farmy (Lundmark et al. 2022).

Podobně Väärikälä et al. (2018) zjistily, že pokud byla kontrola předem ohlášena, finští farmáři častěji uváděli otevřenou atmosféru a vyšší míru vzájemného porozumění, zatímco u neohlášených kontrol častěji uváděli narušení rutiny na finských farmách. Norští zemědělci se domnívají, že ohlášené kontroly podporují dobré životní podmínky zvířat účinněji než neohlášené kontroly (Gezelius et al. 2022).

Většina chovatelů dojníc se nedomnívala, že by kontroly zlepšily životní podmínky zvířat na jejich farmě, možná proto, že se domnívali, že úroveň životních podmínek je již dostatečná (Lundmark et al. 2022). Podobný názor mají i finští (Väärikälä et al. 2018) a francouzští (Viessier et al. 2021) zemědělci.

Podle úřadu European Food Safety Authority (2015) je nedostatečné používání ukazatelů založených na zvířatech. To může pramenit z nedostatku jednotných definic těchto ukazatelů. Úřad EFSA proto vyzval ke standardizaci terminologie a metod zaznamenávání ukazatelů založených na zvířatech. Nedostatečné využívání těchto ukazatelů může také pramenit z nedostatku zkušeností s používáním těchto ukazatelů (European Commission 2022).

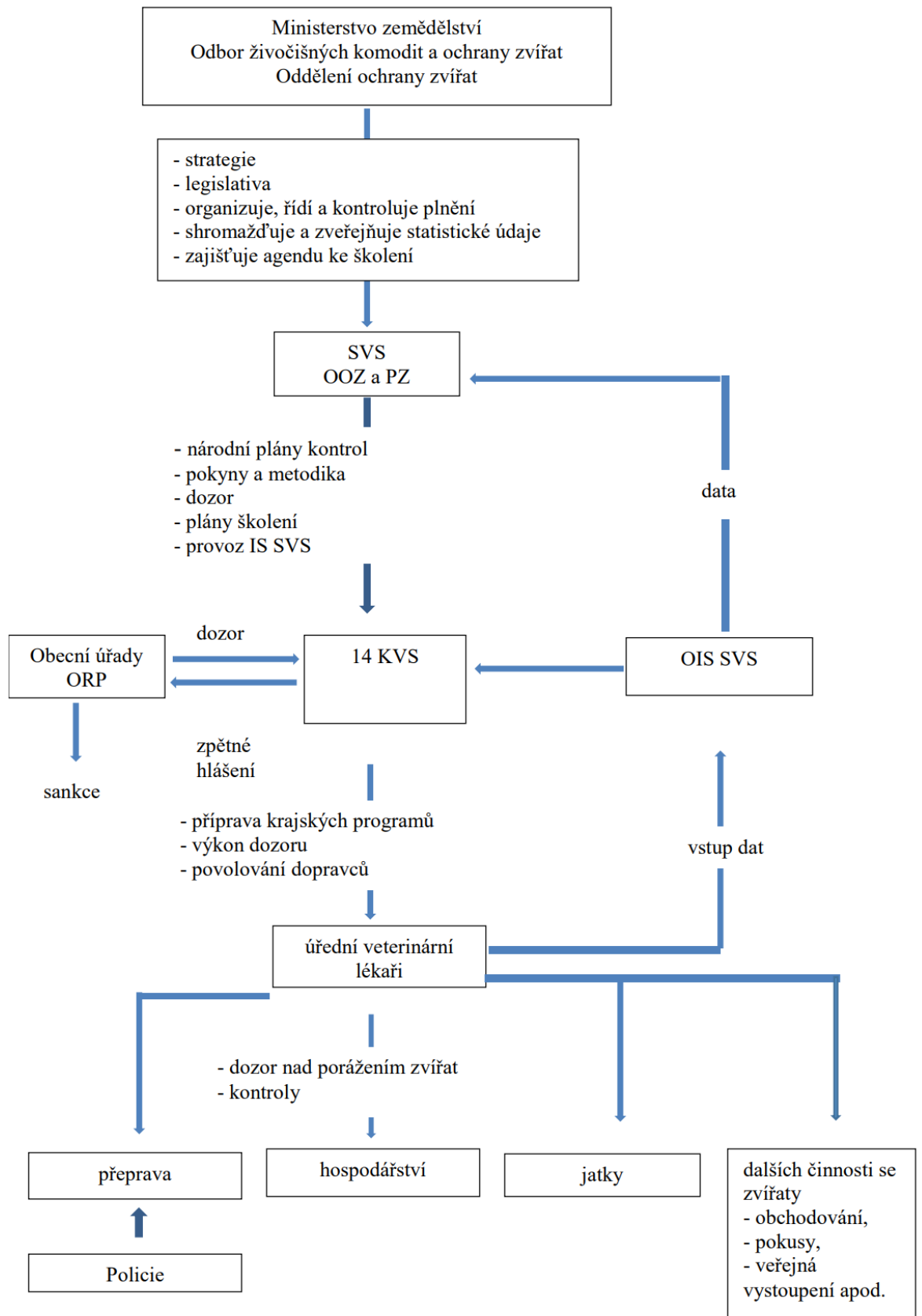
Studie provedená Lundmark et al. (2016) naznačuje, že předpisy ve Švédsku převážně obsahují požadavky související se zdroji a managementem, přestože zahrnují i několik požadavků týkajících se zvířat. Často dochází k prolínání těchto kategorií ve stejných požadavcích, což může být při jejich rozlišování náročné, zejména pokud jsou předpisy adresovány přímo osobě, která je odpovědná za poskytování zdrojů. Klasifikace těchto požadavků rozlišuje mezi tím, co je potřeba dělat denně nebo pravidelně pro zvířata, a tím, jaké základní podmínky (zdroje) je třeba zvířatům poskytnout. Hlavní rozdíl spočívá v druhu investic potřebných k dosažení souladu, kdy požadavky na zdroje často vyžadují investice do infrastruktury a vybavení, zatímco požadavky na management vyžadují investice do času a mzdy.

Studie z Francie odhalila, že legislativa a kontrolní seznamy používané při kontrole se zaměřují pouze na opatření založená na zdrojích (Viessier et al. 2021). Ve švédské studii byly při kontrolách běžně zjištěny neshody týkající se kondice a managementu zvířat (Lundmark et al. 2022). Předchozí studie ukázaly, že švédské mléčné farmy mohou mít problémy např. se špinavými zvířaty (Lundmark et al. 2018; Lundmark et al. 2021; Jordbruksverket 2022b). Viessier et al. (2021) tvrdí, že větší zaměření na ukazatele týkající se zvířat by mohlo zlepšit zapojení zemědělců do výsledků kontrol, vést k lepšímu dodržování předpisů a zlepšit životní podmínky zvířat v zemědělských podnicích. Nedodržování předpisů týkajících se špinavých zvířat je však ve Švédsku již několik let na stejně vysoké úrovni a je cílem konkrétních projektů (Jordbruksverket 2022b). Zvýšené zaměření na tento typ ukazatele a nedostatky týkající se zvířat tedy ke zlepšení situace nepřispělo. Je zapotřebí dalšího výzkumu, aby bylo možné pochopit základní mechanismy motivující zemědělce k nápravě nedostatečných životních podmínek zvířat.

3.4 Organizace kontrolní činnosti v ČR

Ochrana zvířat je v České republice zakotvena v řadě právních předpisů. Mezi nejdůležitějšími předpisy je nutné zmínit zákon č. 246/1992 Sb. na ochranu zvířat proti týrání, vyhlášku č. 208/2004 Sb. o minimálních standardech pro ochranu hospodářských zvířat a zákon č. 166/1999 Sb. o veterinární péči. Vzhledem k členství České republiky v Evropské Unii je nutno dodržovat rovněž nařízení EU. Mezi nejdůležitější patří nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2017/625 ze dne 15. března 2017 o úředních kontrolách a jiných úředních činnostech prováděných s cílem zajistit uplatňování potravinového a krmivového práva a pravidel týkajících se zdraví zvířat a dobrých životních podmínek zvířat, zdraví rostlin

a přípravků na ochranu rostlin. Struktura organizace kontrolní činnosti je znázorněna na Obrázku 6.

Obrázek 6 Struktura organizace kontrol dobrých životních podmínek zvířat v ČR (zdroj: Ministerstvo zemědělství 2024)

3.4.1 Ministerstvo zemědělství (MZe)

Ministerstvo zemědělství podle zákona č. 246/1992 Sb. projednává, koordinuje a kontroluje plnění úkolů a určuje celkovou koncepci v oblasti ochrany zvířat a péče o jejich pohodu (welfare zvířat, nově také „dobré životní podmínky zvířat“). Kontroly dodržování podmínek legislativy v této oblasti provádí v rámci České republiky Státní veterinární správa (Státní veterinární správa 2023).

3.4.2 Ústřední veterinární správa (ÚVS SVS)

Ústřední veterinární správa Státní veterinární správy zpracovává každoročně koncepci plnění legislativních požadavků zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání jako tzv. Program ochrany zvířat, a uvedené činnosti následně vyhodnocuje (Státní veterinární správa 2023).

3.4.3 Státní veterinární správa (SVS)

Státní veterinární správa je příslušným orgánem odpovědným za úřední kontroly v oblasti dobrých životních podmínek zvířat a zajištění souladu s požadavky příslušných platných právních předpisů ČR a EU. Kontrolní kompetence jsou vymezeny zejména veterinárním zákonem, plemenářským zákonem, zákonem o léčivech a zákonem na ochranu zvířat proti týrání (Ministerstvo zemědělství 2023a).

MZe i SVS spolupracují v oblasti ochrany zvířat proti týrání a péče o jejich pohodu pravidelně s ústředními orgány státní správy, Akademií věd České republiky, vysokými školami a právníckými osobami zabývajícími se ochranou zvířat, které se podílejí na plnění úkolů ochrany zvířat (Státní veterinární správa 2023).

Trvalou snahou SVS je výše uvedenou činnost analyzovat a zvýšit efektivnost dozorových akcí (Státní veterinární správa 2023). Cílem SVS je zajištění souladu 80 % kontrol s požadavky platných právních předpisů (Ministerstvo zemědělství 2023a).

3.4.4 Krajská veterinární správa (KVS)

Místně příslušné Krajské veterinární správy SVS (KVS) a na území hlavního města Prahy Městská veterinární správa SVS (MěVS) jsou řízeny SVS. Jejich úkolem je vypracovat plány úředních kontrol v souladu s legislativními požadavky a metodickými návody SVS, provádět úřední kontroly, provádět metodické kontroly inspektorů a jejich činnosti (Ministerstvo zemědělství 2023a), vykonávat dozor nad dodržováním povinností uložených chovatelům a ostatním fyzickým a právníckým osobám na úseku ochrany zvířat a péči o jejich pohodu podle jejich územní příslušnosti (Státní veterinární správa 2023).

Provádění úředních kontrol se řídí zákonem o kontrole, kde jsou mimo jiné vymezeny povinnosti a oprávnění kontrolních pracovníků. Na regionální úrovni pracuje celkem 197 zaměstnanců na pozici veterinárních inspektorů ochrany zdraví zvířat a welfare (Ministerstvo zemědělství 2023a).

K projednávání přestupků, správních deliktů a zvláštních opatření vyplývajících z porušení povinností na úseku ochrany zvířat podávají jednotlivé KVS podněty a závazná odborná vyjádření obecním úřadům obcí s rozšířenou působností (ORP), které projednávají

a ukládají příslušné sankce nebo zvláštní opatření (umístění týraného zvířete do náhradní péče, nařídít chovateli pozastavení činnosti...). Vyšetřování trestné činnosti na daném úseku provádí Policie ČR v součinnosti se státním zastupitelstvím (Státní veterinární správa 2023).

3.5 Provádění kontrol v chovech

Počet a typ kontrolních akcí v rámci metodiky Víceletého plánu kontrol je stanoven na základě celkového počtu subjektů (Státní veterinární správa 2023).

3.5.1 Typy kontrol podle plánování

3.5.1.1 Plánované kontroly

Na základě centrálně stanoveného plánu kontrol a s přihlédnutím ke znalostem místních specifíků sestavují KVS časový harmonogram plánu kontrol pro konkrétní pracoviště (Ministerstvo zemědělství 2023a).

3.5.1.1.1 Plánované kontroly

Kontroly se prioritně zaměřují na chovy zvířat, které mohou představovat největší rizika nedodržení dobrých životních podmínek zvířat (Ministerstvo zemědělství 2023a). Podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2017/625 jsou kontroly prováděny na základě analýzy rizika a jsou prováděny bez předchozího oznámení, s výjimkou případů, kdy je takové oznámení náležitě odůvodněné a nezbytné k tomu, aby mohla být úřední kontrola provedena.

Při stanovení počtu plánovaných dílčích kontrol a počtu kontrolovaných hospodářství jsou zohledňovány:

- počet registrovaných hospodářství;
- počet aktivních hospodářství s počtem zvířat větším než 50 kusů;
- kapacita jednotlivých KVS, tj. počet inspektorů, kteří jsou k dispozici k provedení kontrol;
- legislativou stanovené procento kontrolovaných žadatelů o dotace v případě plánovaných kontrol podmíněnosti (Ministerstvo zemědělství 2023a).

Výběr stanoveného počtu hospodářství ke kontrole v oblasti pohody hospodářských zvířat provádí Ústřední veterinární správa SVS a jednotlivé KVS. Ústřední veterinární správa SVS vybírá na základě analýzy rizika 1/3 z celkového požadovaného množství chovů. Zbývající 2/3 chovů pak doplňuje výběr od jednotlivých Krajských veterinárních správ. Výběr je prováděn rovněž s ohledem na analýzu rizika, zahrnuje však i místní znalosti jednotlivých chovů v kraji (Ninčáková 2023).

Chovy ke kontrolám dobrých životních podmínek zvířat a ke kontrolám podmíněnosti se vybírají na základě analýzy rizika. Jako kritéria míry rizika jsou na základě Ministerstva zemědělství (2023a) a Státní veterinární správy (2023) zohledněna zejména:

- počet zvířat na hospodářství (zemědělské podniky s méně než 50 nebo více než 500 zvířaty jsou považovány za více rizikové);
- žadatelé o dotace;
- hospodářství, v nichž nebyla provedena kontrola dobrých životních podmínek zvířat nebo kontroly podmíněnosti v předchozích třech letech;

- druhy a kategorie chovaných hospodářských zvířat;
- způsob hospodaření (ekologické zemědělství);
- výsledky předchozích kontrol;
- výsledky zdravotních zkoušek;
- počet zvířat přemístěných do asanačního podniku v předchozím období;
- počet zvířat přemístěných na jatka v předchozím období;
- výsledky prohlídky na jatkách, zejména nálezy vypovídající o zdraví a pohodě zvířat na hospodářství;
- informace o zneužití nebo nedovoleném použití léčivého přípravku, překročení maximálních limitů reziduí, způsobu získávání léčiv.

Při stanovení kritérií míry rizika jsou využívány výsledky úředních kontrol v předcházejícím období, výsledky monitoringu v oblasti zdraví zvířat, informace z jatek, hlášení o nesrovnalostech z jiných členských zemí EU a analýzy aktuální situace a vývoje v této oblasti v ČR i v zahraničí (Ministerstvo zemědělství 2023a).

Hospodářství vybraná místně příslušnou KVS jsou vybraná na základě vyhodnocení následujících rizikových faktorů:

- hospodářství, na kterém je současně plánována kontrola podmíněnosti v oblasti welfare (minimální požadavky na ochranu telat);
- hospodářství, na kterém je plánována kontrola dobrých životních podmínek zvířat;
- hospodářství s nedostatky v oblasti evidence hospodářských zvířat zjištěnými v průběhu administrativních kontrol;
- hospodářství, kde v posledních 12 měsících přišla zpráva z tuzemských nebo ze zahraničních jatek o nevyhovujícím zdravotním stavu zvířat (Ministerstvo zemědělství 2023a).

3.5.1.2 Neplánované kontroly

Neplánované kontroly se provádějí z různých důvodů, mezi ně můžeme uvést například:

- podněty a stížnosti občanů a spolků s podezřením na týrání zvířat;
- podněty jiných správních orgánů;
- následné kontroly plnění uložených nápravných opatření;
- kontroly na základě mimořádných událostí;
- kontroly na místě na základě předchozí administrativní kontroly;
- kontroly vyplývající z dozoru KVS v jiných oblastech;
- prověřování chovů na základě podnětů z jatek;
- kontroly nařízené MZe;
- mimořádné kontrolní akce organizované SVS;
- neplánované kontroly konkrétních subjektů prováděné z rozhodnutí KVS v odůvodněných případech (Ministerstvo zemědělství 2023a; Státní veterinární správa 2023).

3.5.1.3 Následné kontroly

Účinnost úředních kontrol, během kterých byly zjištěny nedostatky, je ověřena následnou kontrolou zacílenou na to, jak se provozovatel vypořádal s uloženými opatřeními a jak byly zjištěné nedostatky vyřešeny (Státní veterinární správa 2023).

3.5.2 Typy kontrol

3.5.2.1 Administrativní kontroly

Administrativní kontroly se provádějí například v rámci schvalování subjektů, posuzování projektů v rámci stavebního řízení, vydávání odborných vyjádření apod. (Státní veterinární správa 2023).

3.5.2.2 Národní kontroly péče o pohodu zvířat

Národní kontroly jsou prováděné v chovech a kontrolují dodržování platné legislativy. Národní kontroly zahrnují jak plánované, neplánované tak i následné kontroly (Státní veterinární správa 2023).

Mezi kritéria rizik pro výběr hospodářství k plánovaným kontrolám v chovu patří: počet zvířat na zemědělský podnik (zemědělské podniky s méně než 50 nebo více než 500 zvířaty jsou považovány za více rizikové); žadatelé o dotace; ekologická hospodářství; hospodářství, v nichž nebyla provedena kontrola dobrých životních podmínek zvířat nebo kontroly podmíněnosti v předchozích třech letech atd. (Státní veterinární správa 2023).

Výběr KVS vychází z centrálně stanovených kritérií, ale přihlíží také k nesouladu zjištěnému v předchozím roce, zpětným hlášením z jatek, místním specifikům a dalším údajům (např. intenzitě obchodu, informacím od jiných příslušných orgánů, dozorových orgánů členských států EU atd.). Podle nálezů a charakteru nedostatků bylo prokázáno, že zejména využívání místních znalostí KVS vede k lepšímu zacílení a celkové efektivitě kontrolní činnosti (Státní veterinární správa 2023).

3.5.2.3 Kontroly podmíněnosti

Kontroly podmíněnosti v oblasti „Dobré životní podmínky zvířat“ jsou plánovány a provedeny u chovatelů hospodářských zvířat, kteří jsou žadateli o dotace. Cílem je zkontrolovat 1 % žadatelů. U telat jsou kontrolovány minimální požadavky na ochranu telat označované jako PPH 9 (Ministerstvo zemědělství 2023a). Jako tele se považuje skot do 6 měsíců věku (Směrnice Rady 2008/119/ES).

Hospodářství jsou ke kontrole vybírána na základě výsledku centrálně provedené analýzy rizika, při které se zohledňuje počet chovaných hospodářských zvířat, zjištěných nedostatků při kontrolách pohody zvířat v předchozích letech, počet zvířat přemístěných do asanačního podniku a na jatka, výsledky prohlídky na jatkách a další (Státní veterinární správa 2023).

Kromě plánovaných kontrol podmíněnosti jsou prováděny také mimořádné kontroly podmíněnosti, které vycházejí ze zjištěného porušení v rámci tzv. národních kontrol péče o pohodu zvířat. V případě, že jsou během kontroly zjištěny nedostatky, které nebylo možné

odstranit v průběhu kontroly, je chovateli uložen závazný pokyn se stanoveným termínem k odstranění těchto nedostatků. Splnění závazného pokynu je kontrolováno během následné kontroly (Státní veterinární správa 2023).

Při kontrole podmíněnosti se kontrolují následující požadavky a každý požadavek zahrnuje 3 až 4 kontrolní body. Při porušení požadavku se stanovuje rozsah (malý, střední, velký), závažnost (malá, střední, velká) a trvalost (odstranitelná, neodstranitelná), dále pak zda hrozí přímé nebezpečí pro lidské zdraví nebo zdraví zvířat a uvádí se, jaký je vztah k nařízení vlády č. 48/2017 Sb. (Ministerstvo zemědělství 2023b)

3.5.2.3.1 Body kontroly podmíněnosti

3.5.2.3.1.1 Zajištění kontroly zdravotního stavu telat a včasný zásah v případě jejich onemocnění nebo poranění

Telata by měla být chovatelem kontrolována v případě ustájení ve stájích alespoň dvakrát denně, u telat chovaných venku alespoň jednou denně. Každé tele, které se zdá být nemocné nebo poraněné, musí být ihned vhodným způsobem léčeno, a ke každému teleti, které nereaguje na péči poskytnutou chovatelem, se co nejdříve přivolá veterinární lékař (Směrnice Rady 2008/119/ES). U tohoto požadavku je kontrolován zdravotní stav telat, poranění či jiné narušení jejich zdravotního stavu. Dále, pokud je to potřeba, zda jsou nemocná nebo poraněná zvířata umístěna do izolace. Rovněž jsou kontrolovány záznamy o lékařském ošetření a přivolání veterinárního lékaře (Ministerstvo zemědělství 2023b).

V případě porušení je rozsah stanoven podle procent telat, která byla v chovu nemocná nebo poraněná, na malý (zjištění bylo pouze u jednoho zvířete), střední (v chovu bylo do 10 % nemocných nebo poraněných telat) a velký (nad 10 % nemocných nebo poraněných telat). Závažnost je při porušení stanovena jako střední nebo velká. U střední závažnosti onemocnění nebo poranění neohrožuje telata na životě, přičemž u velké závažnosti jsou zvířata ohrožena na životě nebo může dojít k trvalému poškození jejich zdraví až k úhynu v důsledku neposkytnutí péče. Porušení mohou být jak odstranitelná, tak neodstranitelná. V případě porušení hrozí vždy přímé nebezpečí pro zdraví zvířat (Ministerstvo zemědělství 2023b).

3.5.2.3.1.2 Dodržení zákazu a podmínek pro uvazování telat a zákazu pro použití náhubku

Telata v době kontroly nesmí být uvázaná, výjimkou je u skupinově ustájených zvířat doba krmení, i tehdy však platí, že doba uvázání musí být maximálně jedna hodina. Na Obrázku 7 je zachyceno nedodržení tohoto požadavku. V případě uvazování zvířat jsou kontrolovány postroje a jejich vhodnost, aby zamezily riziku uškrcení či poranění a umožnily teleti pohyb. Tele si musí umět lehnout na zem, odpočívat, postavit se a bez obtíží se čistit a upravovat. U telat nesmí být používán náhubek (Směrnice Rady 2008/119/ES).

V případě porušení je rozsah stanoven podle procent telat, která byla v chovu dlouhodobě uvázaná nebo s náhubkem, na malý (do 20 %), střední (od 20 % do 50 %) a velký (nad 50 %). Závažnost je při porušení stanovena vždy jako střední a porušení je odstranitelné. Přímé nebezpečí pro zdraví zvířat nehrozí (Ministerstvo zemědělství 2023b).

Obrázek 7 Nevhodné ustájení telat mimo dobu krmení (zdroj: SVS)

3.5.2.3.1.3 Dodržení podmínek konstrukce individuálního kotce pro telata

Rozměry namátkově vybraných individuálních kotců musí splňovat minimální rozměry ve vztahu ke zvířatům. Šířka individuálního kotce musí odpovídat minimálně kohoutkové výšce telete, která je měřena ve stoje. Délka kotce musí být minimálně rovna délce těla telete měřené od rostrálního okraje mulce po kaudální okraj hrbolu kyčelního vynásobeného koeficientem 1,1. Individuální kotce s výjimkou těch pro izolaci nemocných zvířat nesmí mít celistvé stěny. Telatům musí být umožněn kontakt s ostatními telaty jak vizuální, tak hmatový. Prostor pro ustájení telat musí být vystaven tak, aby si každé tele mohlo lehnout na zem, odpočívat, postavit se a bez potíží se čistit a upravovat (Směrnice Rady 2008/119/ES).

V případě porušení je rozsah stanoven podle procent telat, která byla v chovu držena v nevyhovujících kotcích, na malý (do 20 %), střední (od 20 % do 50 %) a velký (nad 50 %). Závažnost je při porušení stanovena vždy jako střední a porušení je odstranitelné. Přímé nebezpečí pro zdraví zvířat nehrozí (Ministerstvo zemědělství 2023b).

3.5.2.3.1.4 Dodržení podmínek na ustájení telat starších 8 týdnů ve skupinách

U tohoto požadavku se na základě údajů ve stájovém registru zvířat ověřuje, že ve vybraných kotcích nejsou držena telata starší 8 týdnů a že rozměry prostor pro zvířata jsou v souladu s legislativou (Ministerstvo zemědělství 2023b). Na Obrázku 8 je zachyceno nedodržení tohoto požadavku. Pro jedno tele do 150 kg živé hmotnosti je nutné zajistit minimálně 1,5 m², pro tele s živou hmotností nad 150 kg do 220 kg přinejmenším 1,7 m² a nad 220 kg živé hmotnosti je nutné mít prostor minimálně 1,8 m². Toto ustanovení se však nevztahuje na sající telata u matek a stáje, kde je méně než 6 telat (Směrnice Rady 2008/119/ES).

U chovů s porušením je rozsah stanoven na základě procent telat, která byla držena v nevyhovujících prostorech, na malý (do 20 %), střední (od 20 % do 50 %) a velký (nad 50 %). Závažnost je při porušení stanovena vždy jako střední a porušení je odstranitelné. Přímé nebezpečí pro zdraví zvířat nehrozí (Ministerstvo zemědělství 2023b).

Obrázek 8 Nevhodné ustájení telat ve věku 13 týdnů. Nedodržení požadavku na skupinové ustájení telat v tomto věku. (zdroj: ÚVS SVS)

3.5.2.3.1.5 Dodržení požadavků na vhodné řešení podlah, prostoru na ležení a podestýlku.

Podlahy musí být hladké, avšak nikoliv klouzavé, aby se předešlo poranění telat, a musí být řešeny tak, aby telatům při stání nebo ležení nezpůsobovaly útrapy nebo poranění. Musí být vhodné s ohledem na velikost a váhu telat a musí tvořit pevný, rovný a stabilní povrch. Prostor pro ležení musí být pohodlný, čistý a s řádným odtokem a nesmí působit nepříznivě na telata. Telata mladší než dva týdny a telata v izolaci musí mít zajištěnou vhodnou podestýlku (Směrnice Rady 2008/119/ES).

U chovů s nedodržením požadavků na vhodné řešení podlah, prostoru na ležení a podestýlku je rozsah a závažnost stanovena na střední. Jedná se o porušení, které je odstranitelné a přímé nebezpečí pro zdraví zvířat nehrozí (Ministerstvo zemědělství 2023b).

3.5.2.3.1.6 Zajištění ošetření telat po porodu a podání mleziva

Každé tele po narození musí během prvních šesti hodin života dostat mlezivo (Směrnice Rady 2008/119/ES). Kontrolují se prostředky k podání mleziva v teletnicích, kde jsou telata odstavována od matek po porodu, zásoby uskladněného mleziva a zda jsou telata po porodu ošetřena (desinfikovaný pupek) (Ministerstvo zemědělství 2023b).

V případě, že tele nebylo po porodu ošetřeno a mlezivo podáno do 6 hodin, se rozsah i závažnost stanovují jako velké. Jedná se o neodstranitelné porušení a hrozí přímé nebezpečí pro zdraví zvířat (Ministerstvo zemědělství 2023b).

3.5.2.3.1.7 Dodržení požadavků na krmení telat

Všechna telata musí být krmena minimálně dvakrát denně. V případě, že jsou telata ustájena ve skupině a nejsou krmena ad libitum nebo pomocí automatického krmného systému, musí mít každé tele přístup ke krmivu ve stejnou dobu jako ostatní telata ze skupiny. Všem telatům musí být poskytnuta vhodná strava přiměřená jejich věku, hmotnosti a etologickým a fyziologickým potřebám, aby se podpořilo jejich zdraví a dobré životní podmínky. Strava musí obsahovat tolik železa, aby byla zajištěna průměrná hladina krevního hemoglobinu minimálně 4,5 mmol/l. Každé tele starší dvou týdnů musí dostávat stravu obsahující vlákninu v minimálním množství zvyšujícím se postupně od 50 g do 250 g pro telata ve stáří 8 až 20 týdnů. Tyto požadavky se kontrolují na základě informací o složení komerčních krmných směsí uvedených na obalovém materiálu směsí (Směrnice Rady 2008/119/ES).

Pokud požadavky na krmení telat nejsou dodrženy, hodnotí se rozsah a závažnost stupněm porušení střední. V případě, že telata jsou ve špatném výživovém stavu nebo došlo k úhynu telat v důsledku jejich podvýživy, se hodnotí kritéria jako rozsah a závažnost stupněm velký. Porušení je na základě rozsahu a závažnosti odstranitelné či neodstranitelné. Při porušení zde hrozí přímé nebezpečí pro zdraví zvířat (Ministerstvo zemědělství 2023b).

3.5.2.3.1.8 Dodržení požadavků na napájení telat

Telata starší dvou týdnů musejí mít přístup k dostatečnému množství čerstvé vody nebo možnost uspokojit svou potřebu pitím jiných nápojů. Čerstvá voda však musí být poskytnuta neustále při horkém počasí nebo nemocným telatům (Směrnice Rady 2008/119/ES). U tohoto požadavku se kontroluje funkčnost napájecích zařízení, přístup k vodě u telat starších 2 týdnů a existence vody na pastvině (Ministerstvo zemědělství 2023b).

Pokud požadavky na napájení telat nebyly dodrženy, hodnotí se rozsah i závažnost stupněm střední. V případě, že se projevují známky dehydratace nebo byly zjištěny úhyny v důsledku dehydratace, je stupeň rozsahu a závažnosti velký. Porušení je na základě rozsahu a závažnosti odstranitelné či neodstranitelné. Je zde riziko přímého nebezpečí pro zdraví zvířat (Ministerstvo zemědělství 2023b).

3.5.3 Provádění úředních kontrol

Provádění úředních kontrol se řídí zákonem o kontrole, kde jsou mimo jiné vymezeny povinnosti a oprávnění kontrolních pracovníků. Úřední kontroly jsou vykonávány pouze státními zaměstnanci, externí ani smluvní personál není pro výkon úředních veterinárních kontrol najímán. Vyloučení střetu zájmů pracovníků provádějících úřední kontroly, tedy nestrannost, je zajištěna i zákonem o kontrole, podle kterého může kontrolovaná osoba namítat podjatost kontrolujících (Ministerstvo zemědělství 2023a).

3.5.4 Oznámení kontroly

Podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2017/625 jsou kontroly prováděny bez předchozího oznámení. Vzhledem k tomu, že nelze vstoupit do objektů a provádět kontrolu bez přítomnosti personálu či chovatele, je v některých případech nutné kontrolu předem oznámit, aby bylo možno kontrolu provést, a to zvláště v případech, kdy už proběhly neúspěšné pokusy o kontrolu.

3.5.5 Protokol o kontrole

Minimální náležitosti Protokolu o kontrole jsou stanoveny v § 12 zákona o kontrole a jedná se o označení kontrolního orgánu a kontrolujícího, označení ustanovení právního předpisu vymezujícího pravomoc kontrolního orgánu k výkonu kontroly, označení přizvané osoby, včetně důvodu jejího přizvání, označení kontrolované osoby, označení předmětu kontroly, kontrolní úkon, jímž byla kontrola zahájena, a den, kdy byl tento kontrolní úkon proveden, poslední kontrolní úkon předcházející vyhotovení protokolu o kontrole a den, kdy byl tento kontrolní úkon proveden, kontrolní zjištění, obsahující zjištěný stav věci s uvedením nedostatků a označení právních předpisů, které byly porušeny, včetně uvedení podkladů, z kterých tato kontrolní zjištění vycházejí, poučení o možnosti podat proti kontrolním zjištěním uvedeným v protokolu o kontrole námitky s uvedením lhůty pro jejich podání a komu se podávají, datum vyhotovení a podpis kontrolujícího (Ministerstvo zemědělství 2023a).

Kontrolovaná osoba je vždy seznámena s kontrolním zjištěním popsáném a doloženém v protokole o kontrole. Tento protokol je projednán s kontrolovanou osobou a protokol je vždy podepsán kontrolním pracovníkem a kontrolovanou osobou, která je vždy v rámci projednávání výsledků kontroly seznámena se svými právy (Ministerstvo zemědělství 2023a).

V České republice se na rozdíl například od Švédska, Polska, Německa a Francie, používají k zápisu kontroly protokoly se slovním popisem. Ve zmíněných zemích se používají zaškrťovací protokoly – tzv. checklisty. Výhodou těchto checklistů je přehledný seznam kontrolovaných bodů. Nutno však zmínit, že i při využívání protokolů se slovním popisem si mohou inspektoři v ČR vygenerovat do protokolu seznam kontrolních bodů jako pomůcku (Ninčáková 2024).

Checklisty se jako protokoly používaly ke kontrolám dříve v různých obměnách zhruba do roku 2012. Nevýhoda checklistů spočívá v jejich nekonkrétnosti. Samotným vyplněním, zda byl požadavek splněn či nikoliv, nelze postihnout, u kolika zvířat porušení bylo, v jaké skupině zvířat (věk, typ ustájení atd.), závažnost a v případě, že jeden zaškrťovací bod obsahuje další kontrolní body, není jasné, co přesně nebylo dodrženo. Samotný checklist byl proto v ČR doplněn na stejné straně i prostorem pro slovní popis (Ninčáková 2024).

V protokolu z roku 2005 je celkem 5 oblastí kontroly a to: přeprava, porážení, chovatel, chov a pokusy. Oblast pro kontrolu chovu zahrnuje 9 zaškrťovacích polí a to: objekty, prostory pro zvířata, prostory pomocné, péče o zvířata, zoohygiena, krmení a napájení, prevence, evidence a nedovolené zákroky. Výhodu tohoto obecného popisu kontrolních oblastí můžeme najít v tom, že samotný protokol má pouze 4 stránky a lze použít na širokou škálu kontrol i zvířat, jelikož se v textové části podrobněji popíší zjištěné nedostatky (Ninčáková 2024).

Protokol z roku 2008 je již rozpracovanější. Na 8 stránkách se nachází podrobnější checklisty v těchto oblastech kontroly: chov, porážení, přeprava, svod, pokusy na zvířatech a veterinární činnost. V oblasti kontroly chovu je 24 kontrolních bodů. Samotný bod zde má například hemoglobin u telat a vlákna u telat (Ninčáková 2024).

V roce 2010 vznikl návrh na rozpracování protokolů pro jednotlivé druhy zvířat. Tato verze zahrnovala 41 kontrolních bodů v chovech skotu (Ninčáková 2024).

Druhý návrh na protokol kolem roku 2010 obsahoval rovněž přes 40 kontrolních bodů určených výhradně ke kontrole skotu. Používat ke kontrole protokoly vygenerované z kontrolních bodů se však ukázalo jako nevhodné, jelikož v případě kontroly více zvířat

v chovu se protokoly skládaly z velkého množství stránek a stávaly se nepřehledné. V případě zaškrtnutí porušení by se následně vyplnil popis, porušená legislativa, způsob ustájení a kategorie poškozených zvířat. Největší nevýhodu této verze protokolu, stejně tak v případě, že se používá protokol s pouze se zaškrťovací částí, lze spatřit v chybějící části pro slovní popis. V případě, že kontrolní body nejsou porušeny, není zadán žádný popis. Tímto způsobem se o chovu, který měl nulový nebo jen minimální počet porušených bodů, nelze nic dozvědět. Pro příklad lze uvést oblast napájení. V případě splnění všech legislativních požadavků se nelze dozvědět, jaký typ napáječek se v chovu používá, zda jsou napáječky temperované či nikoliv a další podrobnosti (Ninčáková 2024).

Zhruba od roku 2012 se již ke kontrolám používá protokol obsahující pouze část pro slovní popis. Cílem tohoto typu protokolu je mít jasnou představu o tom, jak daný chov vypadá a co přesně bylo zjištěno během kontroly (Ninčáková 2024). Výhodou slovního popisu je skutečnost, že v případě chovu více druhů zvířat v jednom výběhu či chovném prostoru není nutné dané zjištění popisovat pro každou kategorii zvlášť. Nevýhodou se však může stát mírná nepřehlednost, pokud není text členěn a na první pohled nemusí být patrné, co vše bylo porušeno. Často rovněž nemusí být patrné, jaká zvířata se nacházela v jaké části popisovaného hospodářství.

3.5.6 Sankce

V případě zjištění porušení povinností stanovených právními předpisy může být kontrolované osobě uložena:

- pokuta;
- závazný pokyn včetně nápravných opatření dle zákona o ochraně zvířat proti týrání;
- odejmutí nebo pozastavení schválení;
- zrušení registrace;
- odejmutí a změna povolení;
- zrušení nebo pozastavení živnosti;
- zvláštní opatření;
- nápravné opatření (Ministerstvo zemědělství 2023a).

Při zjištění porušení v rámci podmíněnosti dochází ke snížení dotací. Snížení však nesmí překročit 100 % z celkové požadované částky. Kontrola požadavků podmíněnosti může proběhnout společně s kontrolou národních právních předpisů. Proto může dojít současně k porušení jak požadavků národních, tak i podmíněnosti. Snížení dotace v důsledku porušení podmíněnosti nemůže být nahrazeno správní pokutou ani jakoukoli jinou sankcí, která je uložena za porušení národních právních předpisů, protože požadavky podmíněnosti se vztahují k dotačním podmínkám, kterými jsou vynakládány finanční prostředky EU (Ministerstvo zemědělství 2023b).

3.6 Kontrola péče o pohodu telat dojeného skotu v zahraničí

Země EU jsou povinny ověřovat, že podniky příslušné právní předpisy EU dodržují, a v případě potřeby toto dodržování vynutit. Za tímto účelem má každá země vypracovaný víceletý vnitrostátní plán kontroly, který obsahuje popisy systémů úředních kontrol. Četnost těchto kontrol závisí na riziku, pokud neplatí konkrétnější požadavky (European Commission 2023a).

Na základě Prováděcího nařízení komise (EU) 2019/723 musí členské státy do 31. srpna roku následujícího po roce, kterého se zprávy týkají, předložit Komisi výroční zprávy o výsledcích svých úředních kontrol pomocí jednotného vzorového formuláře. K dispozici jsou pokyny k vyplnění formuláře, které vnitrostátním orgánům pomáhají splnit jejich oznamovací povinnosti (European Commission 2023a).

Formulář zahrnuje informace o změnách víceletého vnitrostátního plánu kontrol, výsledcích úředních kontrol, zjištěných případech nesouladu a opatřeních přijatých pro zajištění účinného provádění víceletých vnitrostátních plánů kontrol.

Cílem tohoto standardizovaného formátu je:

- zajistit jednotné předkládání výročních zpráv zeměmi EU,
- začlenit další současné požadavky na podávání zpráv a
- usnadnit sběr a předávání srovnatelných údajů, jejich sestavení do celoevropských statistik a vypracování zpráv o fungování úředních kontrol v rámci EU (European Commission 2023a).

Vzhledem k tomu, že se požadavky na podávání zpráv od roku 2020 změnilly, ne všechny země EU byly schopny poskytnout všechny své údaje za rok 2021 s požadovanými podrobnostmi. Za rok 2021 dodalo pouze 6 zemí EU konzistentní a úplné údaje o počtu zemědělských podniků ve své zemi a o počtu a výsledcích úředních kontrol v oblasti dobrých životních podmínek zvířat. U zbývajících 22 zemí EU se objevil jeden nebo více z těchto nedostatků:

- Jedenáct zemí EU neprovedlo úřední kontroly dobrých životních podmínek v zemědělských podnicích u jedné nebo více kategorií zvířat, včetně skotu (chovaného pro produkci mléka nebo masa), ovcí, koz a kuřat chovaných pro produkci masa.
- Čtrnáct zemí EU uvedlo výrazně odlišné celkové počty hospodářství, jež se v jejich zemi zabývají chovem přežvýkavců (skotu, ovcí a koz). V rámci údajů o dobrých životních podmínkách byly uvedeny jiné počty hospodářství, než které byly uvedeny v části týkající se zdravých zvířat.
- Tři země EU poskytly nekonzistentní údaje, pokud jde o počet a výsledky kontrol a údaje, jež tyto země uvedly ve svých analýzách hlavních zjištěných problémů (European Commission 2023a).

Neúplné údaje dodané od zemí EU výrazně snižují spolehlivost odhadu úrovně celkového souladu s pravidly EU v oblasti dobrých životních podmínek zvířat. Výroční zprávy musí obsahovat analýzu nejzávažnějších případů zjištěného nesouladu s předpisy. Tyto analýzy by měly být základem pro národní akční plán, jenž by měl výskytu těchto případů zabránit nebo jej snížit (European Commission 2023a).

Devět zemí EU požadovanou analýzu nezahrnulo a neposkytlo ani informaci o neexistenci či existenci jakýchkoli případů nesouladu, pro něž by byl akční plán nezbytný. Analýza ostatních zemí EU je natolik obecná, že není možné určit problémy, které by mohly být společné pro více zemí EU (European Commission 2023a).

Čtrnáct zemí EU tento akční plán neuvedlo. Nutno zdůraznit, že pro to, aby akční plán odpovídajícím způsobem řešil hlavní otázky dobrých životních podmínek zvířat, je nejprve potřeba získat kvalitní údaje a provést patřičnou analýzu podkladových údajů. V šesti zemích EU akční plán nevykazuje žádnou souvislost s analýzou hlavních zjištěných případů nesouladu (European Commission 2023a).

V roce 2021 bylo v EU celkem 1 196 970 chovů telat. Během roku se podařilo zkontrolovat 21 780 z nich. Bylo provedeno celkem 25 106 kontrol, přičemž nevyhovujících chovů bylo 5 352. Řada zemí EU zaznamenala v chovech přežvýkavců (skot, ovce a kozy) vyšší riziko nesouladu v malých zemědělských podnicích a podotkla, že příčinou může být nedostatečná kvalifikace chovatelů nebo jejich nedostatečné povědomí o právních požadavcích (European Commission 2023a).

V roce 2020 mělo napříč Evropou v průměru 10,2 % lidí pracujících na vedoucích pozicích vysokoškolské zemědělské nebo veterinární vzdělání. V porovnání celkem 72,4 % lidí spoléhalo pouze na zkušenosti získané z praxe (Eurostat 2023). Co se týče jednotlivých zemí tak více než 50 % lidí na vedoucích pozicích s vysokoškolským vzděláním bylo zjištěno v Nizozemí a to 62,6 %. Region Flevoland v Nizozemsku dosahoval až 89,1 %. Další zemí bylo Lucembursko s 53,1 % vzdělaných lidí a také Francie s 38,4 %. Česká republika měla v průměru 35,8 % vysokoškolsky vzdělaných lidí v oboru na vedoucích pozicích (Eurostat 2022).

Na druhou stranu méně než 1,5 % vzdělaných manažerů farem bylo zjištěno v každém regionu Řecka a v Rumunsku (Eurostat 2023). Průměr vysokoškolsky vzdělaných vedoucích pracovníků se v těchto zemích pohyboval kolem 0,7 %. Téměř 95 % lidí v těchto zemích mělo pouze praktické zkušenosti (Eurostat 2022).

Na základě dostupných výročních zpráv jednotlivých zemí, jejich národních akčních plánů a víceletých vnitrostátních plánů kontrol byly sesbírány údaje o provádění a výsledcích kontrol dobrých životních podmínek telat.

3.6.1 Země střední Evropy

3.6.1.1 Slovensko

Na Slovensku se nacházelo v roce 2022 celkem 2297 chovů telat. V průběhu roku 2022 bylo v chovech provedeno 260 kontrol. Nedostatky byly zjištěny v jednom chovu a byly řešeny administrativně (Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky 2023).

V chovech skotu a telat se nedostatky týkaly výživného stavu zvířat, přístupu ke krmivu a vodě, prostoru pro zvířata, podmínek ustájení (ostré hrany a výčnělky, materiály použité při ustájení) a ochrany zvířat chovaných mimo budovy (Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky 2023).

Každá regionální veterinární a potravinová správa (RVPS) vypracovává Plán kontrol pro dobré životní podmínky zvířat chovaných pro hospodářské účely a Víceletý plán kontrol dobrých životních podmínek zvířat chovaných pro hospodářské účely. Víceletý plán obsahuje

přepočet potřebných kontrol pro jednotlivé typy farem v závislosti na druhu chovaných zvířat, velikosti, intenzitě chovu, stáří technologií a staveb v závislosti na počtu aktivních farem ke dni přípravy plánu kontrol (Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky 2021b).

Po zjištění počtu farem u každého druhu zvířat se stanovují velikostní skupiny podle počtu jedinců chovaných na farmách. Každá velikostní skupina má přidělenou minimální frekvenci kontrol, která je stanovena buď minimálním počtem kontrol, nebo procentuálním poměrem farem, které musí být zkontrolovány během roku. Do stanovené frekvence se nezapočítávají následné kontroly (Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky 2021b).

U skotu a telat se rozlišuje 5 velikostních skupin podle počtu zvířat na farmě.

I. skupina 1 zvíře

II. skupina 2-10 zvířat

III. skupina 11-100 zvířat

IV. skupina 101-500 zvířat

V. skupina nad 500 zvířat

Minimální frekvence kontrol je stanovena následovně.

I. skupina 5 kontrol

II. skupina 5 %

III. skupina 25 %

IV. skupina 25 %

V. skupina 25 %

U I. Skupiny lze plánované kontroly nahradit kontrolami vykonanými na základě podnětu, případně kontrolami farem při „prodeji ze dvora“. U II. Skupiny se do hodnocení rizika počítají pouze dospělí jedinci. V případech, kdy je uvedena frekvence 25 % farem v regionu, se kontrolují farmy, které v předcházejících obdobích nebyly kontrolovány. Všechny farmy tedy jsou zkontrolovány nejméně jednou za 4 roky (Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky 2021a).

Dalším kritériem při sestavování plánu kontrol je stáří technologií použitých v jednotlivých ustájovacích prostorách. Čím je starší, tím se zvyšuje i míra rizika, a proto podléhají farmy se staršími technologiemi kontrolám v dřívějších termínech (Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky 2021b).

Mezi další kritéria patří i stáří samotných budov a převládající typ chovu (extenzivní/intenzivní, v budově/mimo budovy). Jako extenzivní se rozumí chov na volných plochách, loukách, pastvinách, kde si zvířata zabezpečují krmivo úplně nebo částečně sama. Intenzivním chovem se rozumí chov v uzavřených budovách, na farmě, s dodávkou krmiva zvířatům (Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky 2021a).

Na základě výše uvedených kritérií se stanovuje plán kontrol, tedy konkrétní seznam farem, které budou předmětem kontroly. Do seznamu se následně nad rámec stanovené frekvence kontrol přidávají farmy, u kterých byly dříve zjištěny závažné nedostatky, a to i přesto, že následné kontroly ukázaly splnění opatření a odstranění nedostatků (Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky 2021b).

Na Slovensku jsou plánované kontroly prováděny neohlášeně. Následné kontroly zjišťující splnění opatření k odstranění nedostatků zjištěných při předchozích kontrolách jsou ohlášené (Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky 2021b).

Při kontrole se vždy posuzují životní podmínky od nejrizikovějších kategorií zvířat po nejméně rizikové (Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky 2021b).

3.6.1.2 Polsko

V Polsku se nacházelo v roce 2022 celkem 317 935 chovů skotu a buvolů. V průběhu roku 2022 bylo v chovech provedeno 32 924 kontrol na 26 905 farmách. V 7 697 chovech bylo zjištěno 16 325 neshod, v případě 1 415 chovů s porušením bylo zahájeno správní nebo trestní řízení (Główny inspektorat weterynarii 2023a).

Kontroly dobrých životních podmínek zvířat by měly být provedeny na 3 % farem v okrese. Na každé farmě vybrané k úřední kontrole je provedena i kontrola podmíněnosti dobrých životních podmínek telat - SMR9, pokud je chov příjemce přímých plateb. Nejméně 1 % chovů pobírající přímé platby je každý rok v celé zemi zkontrolováno.

Výběr farem ke kontrole je prováděn na základě analýzy rizika a farmy jsou bodově hodnoceny. Farmy s nejvyšším součtem bodů jsou následně vybrány ke kontrole. Mezi kritéria je zařazen například způsob ustájení, přičemž chovy s individuálně ustájenými telaty dostávají 10 bodů, chovy se skupinovým systémem ustájení telat bodů 15 a chovy, kde jsou telata ponechána s matkami, dostávají 5 bodů (Główny inspektorat weterynarii 2023b).

3.6.1.3 Rakousko

V Rakousku se v roce 2022 nacházelo 43 416 chovů s telaty. Zkontrolováno bylo během roku 968 chovů, přičemž u 91 chovů bylo nalezeno porušení dobrých životních podmínek zvířat. Celkem 90,6 % chovů bylo bez porušení, což splnilo požadovaný cíl 90 % kontrol v dané kategorii bez porušení (Österreichische Agentur für Gesundheit und Ernährungssicherheit 2023b). V roce 2020 byly kontroly na základě stížností provedeny celkem 54x. Nejvíce porušení v daném roce bylo nalezeno v oblastech jako je ustájení (41 porušení), hustota zvířat (23 porušení), svoboda pohybu (21 porušení) a krmení a napájení (14 porušení) (Bundesminister für Soziales, Gesundheit, Pflege und Konsumentenschutz 2022).

Kontroly dobrých životních podmínek zvířat se musí provádět každoročně alespoň na 2 % zemědělských podniků. Podíl podniků, kde nebyly nalezeny nedostatky, by měl být alespoň 90 %. V případě, že byl zjištěn nedostatek, je chov automaticky kontrolován i následující rok. Výběr chovů ke kontrole je založen na analýze rizika především na základě těchto bodů: počet a druh chovaných zvířat, typ chovu, výsledky předchozích kontrol a účast podniků v sebekontrolních programech (Österreichische Agentur für Gesundheit und Ernährungssicherheit 2023a).

3.6.1.4 Maďarsko

Maďarsko ve svém Integrovaném víceletém národním plánu kontroly neuvádí četnost ani způsob výběru hospodářství ke kontrole. Je uvedeno, že jsou definovány a zpracovány obecné

a speciální rizikové indikátory pro vytvoření kontrolního plánu, detailnější popis však chybí. Prosazování požadavků na dobré životní podmínky zvířat rovněž usnadňuje ustanovení, které začalo platit v roce 2013. To vyžaduje zaměstnávání specialistů na dobré životní podmínky zvířat pro velké farmy. Podle této nové politiky bylo po celé zemi vyškoleny více než 4 500 odborníků. Jejich nejdůležitějším úkolem je sledovat standardy welfare zvířat a poskytovat poradenství provozovatelům (Agrárminisztérium & Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal 2020).

3.6.2 Země s nejrozvinutějším chovem dojeného skotu

3.6.2.1 Nizozemí

V roce 2022 proběhlo celkem 363 kontrol v chovech skotu na základě podnětu. Porušení podmínek bylo zjištěno ve 101 kontrol a 262 kontrol bylo bez porušení. Mezi nejčastější porušení patřilo odepření potřebné péče a nedostatečná hygiena v prostorech pro zvířata. V roce 2022 se kontrolní činnost NVWA zaměřila na chovy dojnice. Náhodným výběrem bylo provedeno 50 kontrol, porušení byly nalezena pouze ve 4 chovech (Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit 2023a).

V roce 2021 se NVWA zaměřila na kontroly masných telat. Provedla celkem 94 namátkových kontrol, přičemž nevyhovujících bylo shledáno 13 z nich. U 6 chovů byla zjištěna nedostatečná podlahová plocha pro telata ve skupinovém ustájení. Čerstvá voda nebyla zajištěna ve třech chovech. Dvě porušení se týkaly nedostatečných rozměrů individuálních boxů (Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit 2022).

Kontrolní činnost a dohled je založen z velké části na obdržených podnětech. Kategorie zvířat, která jsou chována ve velkém počtu a kde existuje vysoké riziko nedodržení dobrých životních podmínek zvířat jsou rovněž sledována a kontrolována na základě analýzy rizika (Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit 2023b).

3.6.2.2 Francie

Dojnice představují 48 % krav ve Francii (Ministère de l'Agriculture et de la Souveraineté alimentaire 2019). V chovech hospodářských zvířat se provádí téměř 5 000 kontrol, z nichž většina souvisí s podmíněností spojené s platbami dotací. Ročně se zkontroluje 1 % chovů hospodářských zvířat (Ministère de l'Agriculture et de la Souveraineté alimentaire 2022b).

V roce 2021 bylo ve Francii provedeno 909 kontrol telat, nedostatky byly zjištěny ve 400 případech. Správná opatření byla udělena ve 329 chovech (Ministère de l'Agriculture et de la Souveraineté alimentaire 2022a).

3.6.2.3 Německo

Chovů telat bylo v roce 2022 celkem 60 892. Během roku bylo provedeno celkem 10 118 kontrol, porušení byla nalezena v 2 919 chovech (Bundesamt für Verbraucherschutz und Lebensmittelsicherheit 2023).

Roční cíl je zkontrolovat 10 % podniků během plánované kontroly. Výběr farem se provádí předem na celý kalendářní rok a je založen na analýze rizika. Kritérií rizika je dvanáct a je jim přidělen váhový faktor 1-3. Jednotlivá kritéria se hodnotí v bodech. Součet získaných

bodů rozděluje farmy na s nízkým rizikem (24 – 120 bodů), se středním rizikem (144 – 240 bodů) a vysokým rizikem (264 – 360 bodů). 80 % podniků s nejvyšším počtem bodů je vybráno ke kontrole a 20 % podniků je vybráno z celého seznamu náhodně bez ohledu na počet získaných bodů (Länderarbeitsgemeinschaft Verbraucherschutz 2023).

V Německu může být v odůvodněných případech kontrola oznámena, doba oznámení by však neměla přesáhnout 48 hodin před začátkem kontroly. Čas a důvod předběžného oznámení musí být doloženy písemně (Länderarbeitsgemeinschaft Verbraucherschutz 2023).

3.6.3 Země s nadstandardním přístupem k welfare

3.6.3.1 Švédsko

V roce 2022 bylo ve Švédsku 14 686 chovů skotu (Jordbruksverket 2023b). Zkontrolováno bylo celkem 2 351 chovů, přičemž nedostatky byly zjištěny u celkem 45 % plánovaných kontrol. V případě telat jsou dobře dodržovány požadavky dodržení zákazu a podmínek pro uvazování telat a zákazu pro použití náhubku, kdy tento požadavek nesplňovalo pouze 1 % chovů. Rovněž požadavek na krmení telat a podání mleziva se nedaří dodržet u méně než 1 % chovů (Jordbruksverket 2023a).

Ve Švédsku mohou být následné kontroly prováděny jak administrativně z úřadu, tak fyzicky na místě. Pro administrativní následnou kontrolu může chovatel například zaslat fotografie nebo jinou dokumentaci, jako jsou osvědčení nebo účtenky, prokazující, že nedostatky byly odstraněny (Jordbruksverket 2023a).

Švédsko provádí předběžné oznámení u plánovaných kontrol. To by však nemělo být provedeno dříve než 24 hodin před provedením kontroly. Důvod, proč jsou kontroly oznámeny, je ten, že jsou díky tomu vytvořeny dobré podmínky pro kontrolu. V případě, že existují v chovu dočasné nebo systematické nedostatky, jsou patrné, i když chov přijme rychlá opatření před nastávající kontrolou. V případě následných kontrol by účel a to, co má být kontrolováno, mělo určit, zda je vhodné kontrolu předběžně oznámit či nikoliv. Při kontrole, zda byla přijata technická opatření, jako jsou přestavby a instalace, lze provést předběžné oznámení, aniž by to mělo negativní vliv na účel kontroly. Případy zahrnující kontrolu každodenní péče, jako je krmení zvířat nebo čištění prostorů pro zvířata mají omezenější možnosti oznámení. Následné kontroly jsou posuzovány případ od případu rovněž s ohledem, do jaké rizikové kategorie chov patří. Předběžné oznámení by však nemělo být provedeno dříve než 24 hodin před provedením kontroly (Jordbruksverket 2022a).

Kontroly na základě stížnosti jsou prováděny bez předchozího oznámení, jelikož v těchto případech existuje důvodné podezření, že v chovu jsou nedostatky a předběžné oznámení by mohlo usnadnit skrytí těchto nedostatků a hrozí, že nebudou odstraněny. U všech oznámení by mělo být zdůvodněno, proč bylo považováno za nezbytné (Jordbruksverket 2022a).

Jedním z nejdůležitějších ukazatelů o správném fungování kontrol dobrých životních podmínek zvířat ve Švédsku patří poměr mezi naplánovanými kontrolami na základě rizika a fyzickými kontrolami na základě stížností. Tento poměr by měl dosáhnout minimálně čísla 1. V roce 2022 bylo podáno 13 938 podnětů ohledně porušení dobrých životních podmínek zvířat, je však nutné fyzicky prověřovat pouze ty případy, kde je riziko poškození zvířat největší a využívat tedy zdroje úřadů efektivně. V roce 2022 bylo dosaženo nejvyššího naměřeného poměru a to 1,22. Hodnota tohoto parametru se v rámci jednotlivých krajů pohybovala mezi

0,33 až 2,98. Důvod, proč je obtížné kvóty dosáhnout je především to, že počet stížností je na vysoké úrovni (Jordbruksverket 2023a).

Existuje rovněž ukazatel, který stanovuje, že maximálně 25 % fyzických kontrol na základě stížnosti musí být shledáno bez závad. V roce 2022 byl tento ukazatel na hodnotě 27,5 %. V porovnání s rokem 2013, kdy tento ukazatel dosáhl hodnoty 51 %, je vidět, že lidské zdroje jsou využívány efektivně a prošetřují se případy, kde opravdu dochází k porušení welfare zvířat. Nutno však dodat, že rozdíly mezi jednotlivými kraji jsou stále velké a že se tento parametr pohybuje mezi 12 až 44 % (Jordbruksverket 2023a).

Dalším parametrem, který může pomoci zjistit, zda mají kontroly efekt z delší časové perspektivy, je vývoj procenta plánovaných kontrol, u kterých byly zjištěny nedostatky. Ve Švédsku se procento kontrol s nedostatky pohybuje na poměrně stabilní úrovni kolem 44 – 48 % (Jordbruksverket 2023a).

Posledním ukazatelem je procento, kolik chovů, kde jsou zvířata určena k produkci potravin, bylo daný rok zkontrolováno. Každý rok by mělo být zkontrolováno alespoň 10 % chovů. V roce 2022 se tento ukazatel pohyboval v jednotlivých krajích mezi 1,2 až 13,3 procenty a celkem ho splnilo 8 krajů, v zemi jako celku bylo dosaženo pouze 6 %. Za posledních 7 let však cíl zkontrolovat 10 % chovů v celé zemi nebyl splněn ani jednou (Jordbruksverket 2023a).

3.6.3.2 Norsko

V roce 2022 bylo v Norsku celkem 12 624 chovů telat. U 467 chovů byla provedena kontrola dobrých životních podmínek zvířat. V žádném případě nebylo zjištěno porušení legislativních podmínek (European commission 2023b).

Snahou norského úřadu pro bezpečnost potravin je, aby co nejvíce kontrol dobrých životních podmínek zvířat probíhalo neohlášeně. V roce 2022 bylo 67 % kontrol chovů zvířat neohlášených. Oznámené kontroly norský úřad provádí pouze v odůvodněných případech, například když je potřeba zajistit, aby byl někdo přítomen během inspekce, mohl odpovědět na otázky a poskytnout pomoc při odběru vzorků, jelikož se kontroly dobrých životních podmínek zvířat provádí často i s kontrolou v rámci infekčních chorob. Důraz se však klade na to, aby ohlášením kontroly nedošlo ke skrytí nebo napravení nedostatků v chovu. Je nutné vždy posoudit nezbytnost předběžného oznámení. Oznámení může být od několika dnů až po dobu těsně před provedením kontroly. U kontrol v chovech skotu se provedlo v roce 2022 68,4 % kontrol neohlášeně (Mattilsynet 2023).

V roce 2022 byl nejvyšší podíl případů s porušením předpisů právě v chovech skotu a to 69 %. Vážné týrání zvířat, tedy případy, kdy několik zvířat uhynulo nebo muselo být utraceno kvůli nedostatečnému krmení, přístupu k vodě a péči, bylo zjištěno u 12 chovů, přičemž u dvou chovů bylo nutné přistoupit k utracení zvířat (Mattilsynet 2023).

3.6.3.3 Švýcarsko

Kontroly dobrých životních podmínek zvířat jsou ve Švýcarsku řízeny na úrovni jednotlivých kantonů prostřednictvím místních veterinárních správ. Inspektoři veterinárních správ provádí pravidelné kontroly welfare, které mají za primární cíl odhalit nedostatky. U farmářů, kteří se účastní dobrovolných programů jako je BTS – program pro ustájení s vyšší

úrovni welfare nebo programu RAUS – program pro zajištění pravidelného pobytu zvířat venku, jsou kontroly welfare často plánovány v kombinaci s kontrolou dodržování podmínek v rámci uvedených programů (Bundesamt für Lebensmittelsicherheit und Veterinärwesen 2023).

Během roku musí být provedeno nejméně 50 % kontrol od října do března a nejméně 10 % kontrol od dubna do konce září (Bundesamt für Lebensmittelsicherheit und Veterinärwesen 2022). Pravidelně jsou kontrolovány všechny chovy hospodářských zvířat, které mají více než 3 velké dobytčí jednotky (VDJ). V roce 2022 bylo provedeno 14 353 kontrol welfare v chovech zvířat, což odpovídá 22,7 % chovů s 3 VDJ v zemi, které byly podrobeny kontrole. Celkem 9 713 kontrol bylo shledáno bez závad, což znamená, že 16,9 % kontrol bylo shledáno s porušením. Tato hodnota se oproti předchozím letům mírně zvýšila (2019: 13,9 %, 2020: 13,5 %, 2021: 14,8 %) (Bundesamt für Lebensmittelsicherheit und Veterinärwesen 2024).

Z pravidelných kontrol bylo provedeno přibližně 50 % bez ohlášení, u kontrol následných či na podnět bylo provedeno 80 % kontrol neohlášeně. Celkem bylo provedeno 58,2 % kontrol bez ohlášení, což splnilo požadavek, že má být minimálně 40 % všech kontrol neohlášených. Tento požadavek je zaveden od roku 2021 (Bundesamt für Lebensmittelsicherheit und Veterinärwesen 2024).

Vzhledem k absenci souhrnných výročních zpráv za všechny kantony nebylo možné dohledat počet a výsledky kontrol v oblasti skotu, respektive telat. Jednotlivé kantony zveřejňují své výroční zprávy, ty však ne vždy uvádí počet kontrol s porušením a omezují se obvykle na číslo počtu provedených kontrol v oblasti dobrých životních podmínek zvířat.

4 Metodika

4.1 Analýza informací o telatech z kontrol provedených v ČR

Elektronické zprávy o inspekcích dobrých životních podmínek v chovech telat, které provedly příslušné KVS od 1. ledna 2016 do 31. prosince 2023, poskytla Ústřední veterinární správa Státní veterinární správy. Pro získání dat byl použit Odborný informační systém SVS.

4.1.1 Odborný informační systém SVS

Odborný informační systém SVS (dále jen OIS SVS) poskytuje informační podporu výkonu státního veterinárního dozoru (SVD) v ČR. Do OIS SVS mají přístup pouze uživatelé z řad zaměstnanců SVS a dalších subjektů na základě mezirezortních smluv. Odborný informační systém SVS má tři základní části:

- Klient OIS SVS
Jedná se o aplikaci určenou pro sběr a místní zpracování dat o výsledcích SVD co nejbližší k místům jejich vzniku. Datová základna je tvořena centralizovaným databázovým systémem.
- Datový sklad (DS) OIS SVS
Centrální manažerská databáze, do které se jednou denně transformují aplikační data z Klienta OIS SVS, doplněná uživatelskými sestavami
- Online formuláře pro soukromé veterinární lékaře
Webová aplikace pro sběr dat od soukromých veterinárních lékařů týkající se povinných preventivních úkonů.

Data byla získána z Datového skladu přes modul Welfare ve formě výčtových sestav za jednotlivé roky. Modul welfare eviduje činnost inspektorů KVS pro oblast dobrých životních podmínek zvířat. Základní informační jednotkou je akce u subjektu, v němž mohou, ale nemusí být zvířata. Ze všech modulů má modul welfare nejširší záběr, protože musí obsáhnout všechny kategorie zvířat a všechny druhy činností s nimi.

4.1.2 Výčtová sestava

Výčtová sestava je přehled kontrol provedených během státního veterinárního dozoru za vybrané období. Pro účely diplomové práce bylo získáno celkem 8 výčtových sestav za jednotlivé roky. Každá sestava obsahovala následující informace:

- definice kontroly (kód a popis)
- číslo kontroly
- datum začátku kontroly
- druh kontroly
- důvod kontroly
- stav kontroly
- kód inspektora
- subjekt pod SVD (registrační číslo, název, adresa, druh jednotky, činnost, žadatel)
- místo kontroly (kraj, okres, katastrální území)

- druh/kategorie zvířat
- počet zvířat
- způsob ustájení
- lokalizace kontroly
- porušená legislativa za zvíře
- porušená legislativa za subjekt
- správní akty (blokové pokuty, peněžité plnění ve SŘ, nepeněžité plnění ve SŘ, podnět §28, podněty počet, nevyžaduje právní koncovku)
- výsledek kontroly za zvíře
- výsledek kontroly
- přílohy

Pro účely diplomové práce nebyly ve výčtových sestavách obsaženy údaje o subjektu z důvodu ochrany osobních údajů, kromě informací o druhu jednotky a zda se jednalo o žadatele o dotace.

4.1.3 Práce s výčtovými sestavami

Do dalšího zpracování byly vybrány pouze kontroly provedeny pod kódem WA1. Vyřazeny byly kontroly WA1a, které mají administrativní charakter a slouží k vydání dokumentů jako je úřední záznam, odborné vyjádření vyžádané obcí či jiná odborná vyjádření a stanoviska. Administrativní kontroly mohou být se zvířaty či bez zvířat. Vyloučeno bylo 16 kontrol, které byly sice vedeny pod kódem WA1, ale během kontroly neproběhlo posouzení zvířat.

Výčtové sestavy telat měly jako druh kontroly uvedený jeden z těchto typů kontrol:

- mimořádná;
- nařízená;
- následná;
- neplánovaná;
- plánovaná (kontrola plánovaná ÚVS SVS);
- plánovaná VPK (kontrola plánovaná jednotlivými KVS).

Jako důvod kontroly se pak ve výčtových sestavách objevovaly tyto možnosti:

- došetřování (např. pozitivních vzorků, nálezů nedostatků v terénu);
- na základě předchozí administrativní kontroly;
- podezření z nákazy;
- podnět (stížnost, anonymní udání);
- součinnost s jiným orgánem státní správy;
- šetření po mimořádné události (povodeň, požár).

Je důležité zmínit, že při zjištění porušení legislativy na zvířeti se výsledek kontroly za zvíře udává se závadami a automaticky je i výsledek subjektu se závadami. Vzhledem k tomuto faktu nelze zjistit, kolik bylo porušení čistě za subjekt – tedy porušení majících čistě administrativní charakter.

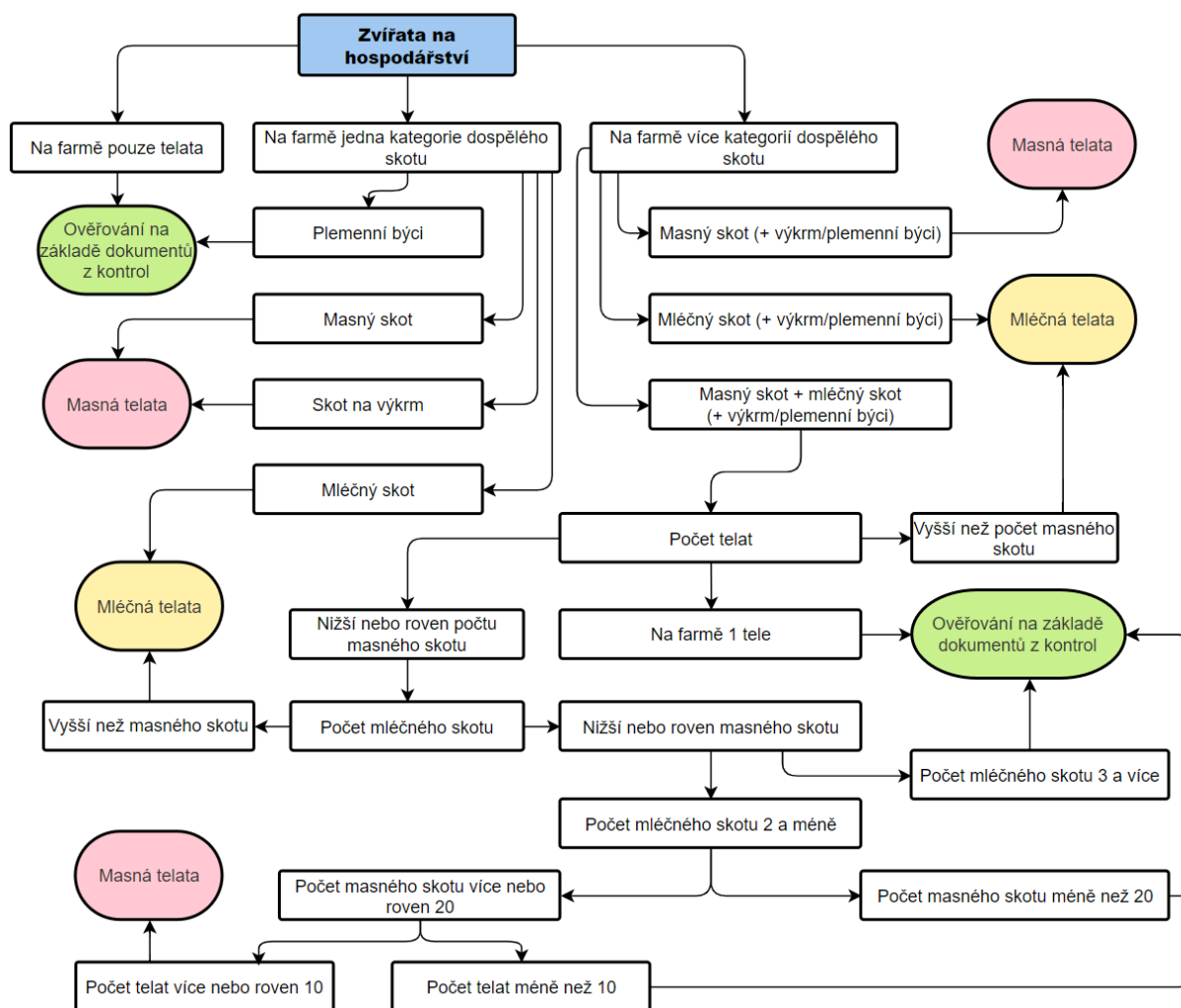
Jako ustájení zvířat mohlo být uvedeno: box individuální, box skupinový, volný chov (chov na pastvinách), halový chov a vazné ustájení. Pokud byla telata na jednom hospodářství

chována v různém typu ustájení, byly v OIS SVS pod stejným číslem kontroly evidovány jednotlivé případy. Ty se od sebe lišily typem ustájení, počtem zvířat a případně i výsledkem kontroly za zvíře.

Výčtové sestavy skot rozdělují na tyto kategorie:

- krávy a jalovice masné produkce;
- krávy a jalovice mléčné produkce;
- skot na výkrm;
- plemenní býci;
- telata.

Vzhledem k tomuto rozdělení nebylo možné filtrovat kontroly na telata dojeného skotu, jelikož kategorie telata zahrnovala zvířata jak masné, tak mléčné produkce. Pro účely diplomové práce byla telata zařazena jako mléčná nebo masná na základě kategorií a počtu dospělého skotu nacházejících se na stejném hospodářství během dané kontroly (viz Obrázek 9). Při ověřování na základě dokumentů z kontrol byla využita především fotodokumentace z kontroly, případně textová část protokolu, pokud v ní bylo plemeno telete zmíněno. U 92 kontrol nebylo možné určit, o jaké telata se jedná, nejčastěji z důvodu chybějící přílohy (fotodokumentace nebo protokolu) kontroly v systému. Počet dospělých zvířat byl rovněž využit při analýze velikosti chovů.

Obrázek 9 Schéma k určení typu telat na hospodářství na základě počtu a kategorií zvířat

Zjištěná porušení během kontroly byla získána z OIS SVS v detailu kontroly, přičemž se jako relevantní porušení brala pouze ta, která byla napsána v oblasti telat. Porušení v systému byla zanesena v podobě slovního popisu, přičemž stejné porušení mohlo být pokaždé popsáno jinak. V rámci sjednocení byl vytvořen seznam porušení, podle kterého se porušení z OIS SVS zapisovaly do Excelu. Následně byla porušení kategorizována do jednotlivých oblastí. Seznam porušení a jejich zařazení do příslušné kategorie je umístěn v Příloze I.

4.1.4 Statistické vyhodnocení dat

K znázornění počtu a struktury kontrol v okresech a krajích ČR byla využita internetová aplikace Datawrapper. Statistické analýzy byly provedeny v programu SAS for Windows verze 9.4 (SAS Institute Inc., Cary, NC, USA).

Kategorické proměnné a jejich vztahy byly hodnoceny v proceduře FREQ odpovídajícími chí-kvadrát testy. Rozložení dat a základní popisné charakteristiky byly prověřeny v proceduře UNIVARIATE a jejich korelace zjištěny pomocí Pearsonova korelačního koeficientu v PROC CORR.

Pravděpodobnost zjištění závady během kontroly byla hodnocena pomocí zobecněného lineárního smíšeného modelu (GzLMM) v proceduře GLIMMIX, SAS (distribution = binary, link function = logit). Testovanými faktory byly typ kontroly (plánovaná ÚVS / plánovaná KVS / mimořádná / neplánovaná / následná), rok (2016 – 2023), kalendářní měsíc kontroly (1 – 12), celková velikost chovu (do 10 ks skotu / 11 – 50 / 50 – 100 / 101 – 500 / 501 a více ks), zda je chovatel žadatelem o dotační tituly (ano / ne), a v případě analýzy mléčných telat ještě typ ustájení (individuální box / skupinový box / volné ustájení; zde vstupovaly do analýzy pouze kontroly, v nichž bylo možné jednoznačně určit typ ustájení a typ ustájení byl pouze jeden). Krom modelu sestavovaného výhradně pro telata mléčného skotu se známým typem ustájení, kde to neumožnil počet a struktura dat, vstupoval do modelu jako náhodná proměnná kraj, který reprezentoval závislost dat získanou v různých oblastech. (Zohlednit výsledky kontrol provedené jednotlivými kontrolory nebylo vzhledem charakteru dat možné.) Průměry kategorických proměnných byly v modelu odhadnuty metodou korigovaných nejmenších čtverců (LSMEANS), přičemž vícečetná párová srovnání byla ošetřena pomocí Tukey-Kramer testu.

5 Výsledky

5.1 Počet a struktura kontrol

5.1.1 Velikost kontrolovaných chovů

Na Obrázku 10 (viz Příloha II) jsou uvedené průměrné počty dospělých zvířat na jeden chov v kraji. Nejnižšího průměrného počtu dosahovaly chovy v Moravskoslezském a Ústeckém kraji následované Libereckým krajem. Nejvyšší průměrný počet dospělých zvířat byl v chovech na Vysočině a v Jihomoravském kraji. Největší rozpětí v počtu dospělých zvířat dosahovaly rovněž chovy v Jihomoravském a Zlínském kraji.

Na Obrázku 11 (viz Příloha II) jsou uvedené průměrné počty dospělých zvířat na jeden chov s mléčnými telaty v kraji. Nejnižšího průměrného počtu dosahovaly chovy v Ústeckém, Karlovarském a Moravskoslezském kraji. Nejvyšší průměrný počet dospělých zvířat byl v chovech na Vysočině a v Jihomoravském kraji následovaný Plzeňským krajem. Největší rozpětí v počtu dospělých zvířat dosahovaly chovy v Jihomoravském a Zlínském kraji.

5.1.2 Počet kontrolovaných telat

Celkem bylo během sledovaných let zkontrolováno 183 173 telat. Kontrol v chovech s telaty dojeného skotu bylo provedeno méně (36,2 %) než v chovech s masnými telaty, zkontrolovaných telat dojeného skotu však bylo více (122 087 ks, 66,7 %).

Obrázek 12 a Obrázek 13 (viz Příloha II) ukazuje rozložení počtů telat kontrolovaných v jednotlivých krajích. Na Obrázku 12 lze vidět, že nejvíce telat bylo zkontrolováno na Vysočině, v Jihočeském, Středočeském a Plzeňském kraji. Nejméně telat bylo zkontrolováno v Praze, Karlovarském a Ústeckém kraji. Největší zastoupení ze všech telat měla mléčná telata v Praze, na Vysočině, v Jihomoravském a Středočeském kraji. Nejnižší poměr mléčných telat byl v Karlovarském, Ústeckém a Moravskoslezském kraji (viz Obrázek 13).

5.1.3 Počet kontrol telat

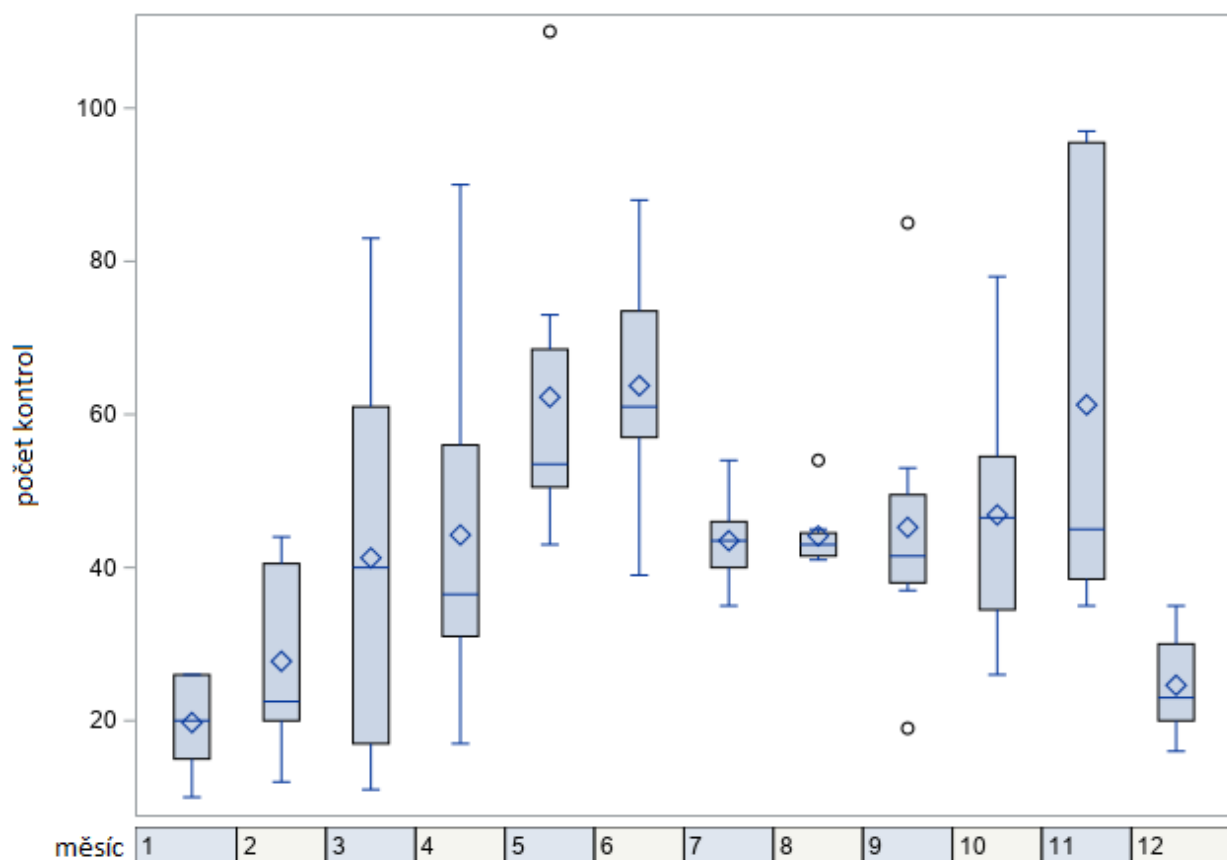
V období od roku 2016 do 2023 bylo provedeno 4 197 kontrolních návštěv v chovech telat, v jednotlivých letech $524,6 \pm 125,0$ ročně (průměr \pm směrodatná odchylka, PROC UNIVARIATE, SAS) v rozmezí 403 (v roce 2020) po 775 (2016). V rámci jedné kontrolní návštěvy byly vypracovány jednotlivé případy v závislosti na způsobu ustájení. V daném období bylo do systému zaneseno 5 193 případů. Celkem 1520 kontrolních návštěv bylo v chovech majících telata dojeného skotu a 2585 kontrolních návštěv v chovech s telaty masného skotu. U 92 kontrolních návštěv nebylo možné určit typ telat.

Obrázek 14 (viz Příloha II) ukazuje rozvržení kontrol telat v rámci okresů. Nejvíce kontrol telat proběhlo v okresech Šumperk, Ústí nad Orlicí, Příbram, Žďár nad Sázavou a Trutnov. Nejméně kontrol proběhlo především v okresech velkých měst jako je Brno-město, Hlavní město Praha, Praha-západ a Plzeň-město. Malý počet měly však okresy i jako je Teplice, Rakovník a Most.

Obrázek 15 (viz Příloha II) zobrazuje kontroly mléčných telat v rámci jednotlivých okresů. Nejvíce kontrol proběhlo v okresech Žďár nad Sázavou, Ústí nad Orlicí a Příbram.

Nejméně kontrol proběhlo především v okresech velkých měst jako je Brno-město a Hlavní město Praha. Nízký počet kontrol obecně proběhl v Karlovarském, Ústeckém, Moravskoslezském a Zlínském kraji.

Struktura kontrol a jejich počty se v průběhu roku lišily. Celkový počet kontrol v jednotlivých měsících (viz Graf 1) měl zpočátku vzestupnou tendenci, s poklesem a stagnací od léta do října, a následným vzestupem v období listopadu a opětovným poklesem v prosinci. Tento trend souvisel především se způsobem plánování kontrol složkami Státní veterinární správy (viz kapitola 5.1.4).

Graf 1 Rozložení provedených kontrol v jednotlivých kalendářních měsících (PROC UNIVARIATE SAS)

5.1.4 Druhy kontrol telat

Tabulka 1 ukazuje zastoupení jednotlivých druhů kontrol telat v průběhu roku (součty za 8 hodnocených let; 5 kontrol, u nichž nebyl uveden typ kontroly, nebylo zahrnuto). Nejvíce kontrol bylo plánovaných, s převahou kontrol plánovaných Ústřední státní veterinární správou. Kontrol plánovaných Krajskými veterinárními správami („plánované VPK“), proběhlo rovněž velké množství. Z 1300 neplánovaných kontrol bylo nejvíce z důvodu podnětu veřejnosti (stížnost, anonymní udání), a to celkem 1054 kontrol.

Tabulka 1 Zastoupení druhů kontrol v jednotlivých měsících

	plánovaná	plánovaná VPK	neplánovaná	následná	mimořádná	Celkový součet
leden		54	95	9		158
únor	17	73	108	4	19	222
březen	77	126	108	6	12	330
duben	165	70	113	4	1	354
květen	252	105	125	15	1	498
červen	261	107	123	9	9	510
červenec	161	63	104	8	12	348
srpen	137	83	124	4	4	353
září	171	84	98	8		362
říjen	141	125	103	5	1	375
listopad	120	244	115	9		490
prosinec	50	60	84	2		197
Celkový součet	1552	1194	1300	83	59	4197

Výsledky kontrol rovněž souvisely s druhem kontroly, jak ukazuje Tabulka 2. Nejvíce porušení na zvířeti bylo zjištěno při následných kontrolách, kdy z 83 kontrol během 8letého období nevyhovovalo 36 %. Co se týče plánovaných kontrol, můžeme vidět, že kontroly plánované KVS, plánované VPK, dokáží více zachytit chovy s porušením. Oproti kontrolám plánovaných ÚVS SVS dokázaly zachytit o 2,3 % chovů s porušením na zvířeti. Vysoké záchyty porušení na zvířeti mají kontroly neplánované, kdy z 1300 kontrol nevyhovovalo 22 %, tedy 235 kontrol.

Tabulka 2 Zjištěné porušení v % v rámci jednotlivých kontrol (surová data)

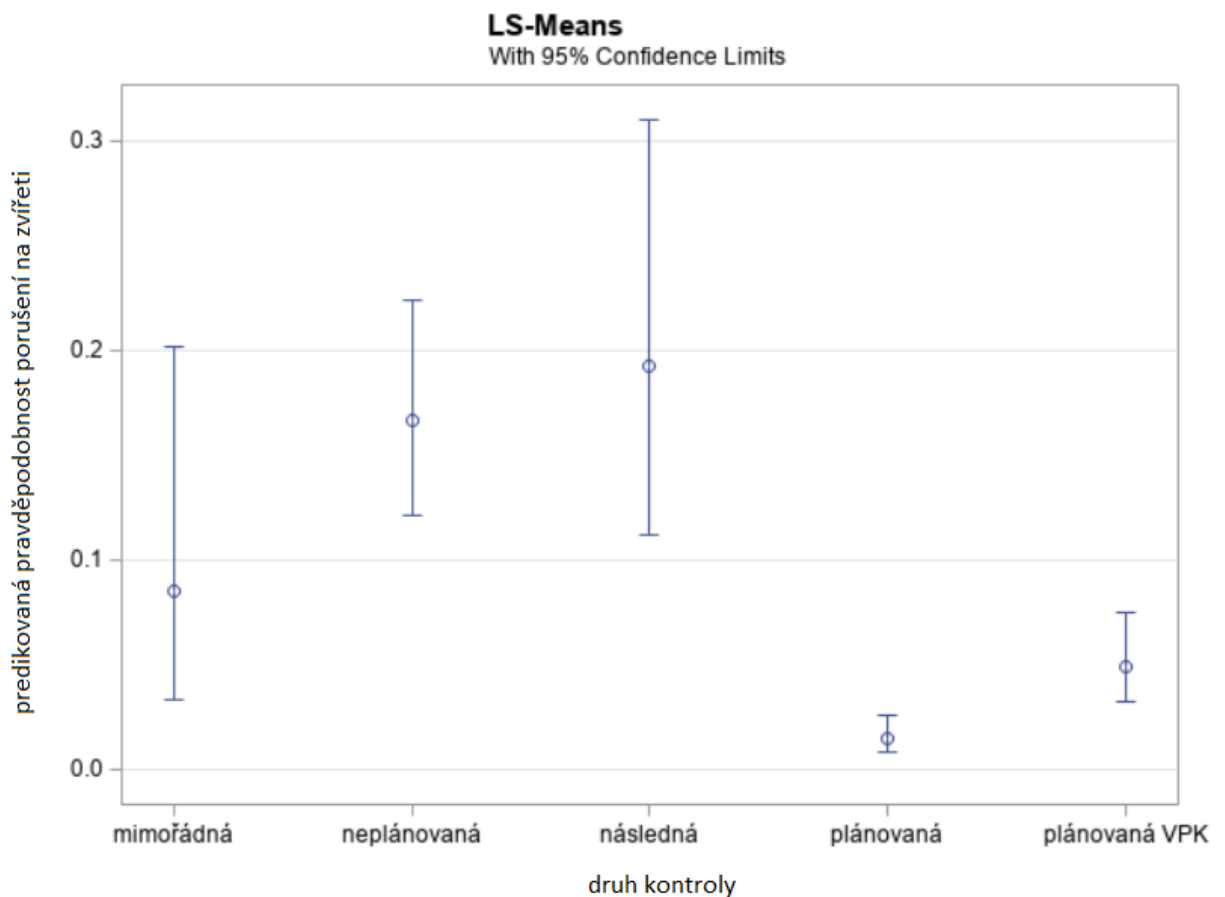
	Výsledek zvíře	Výsledek subjekt
plánovaná	1,44%	3,54%
plánovaná VPK	3,74%	8,15%
neplánovaná	22,07%	42,54%
následná	36,07%	56,60%
mimořádná	7,27%	13,46%
nařízená	33,33%	33,33%

5.2 Analýza výsledků kontrol

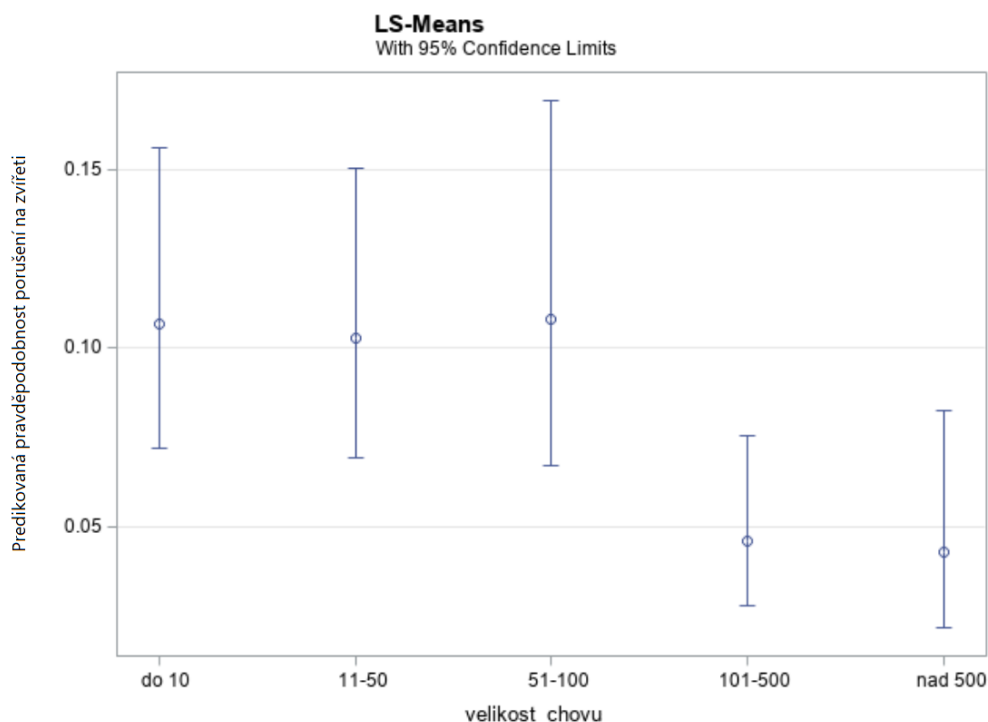
Podíl závad odhalených na subjektu činil v jednotlivých letech $14,40 \pm 4,86$ % kontrolních návštěv. Na zvířatech odhalilo porušení ročně v průměru $8,27 \pm 3,09$ % kontrol (rozsah od 3,20 % v roce 2017 do 11,91 % v roce 2020). Zatímco počet kontrol se s přibývajícím roky podstatně snižoval ($r = -0,85$, $p < 0,01$, Pearsonův korelační koeficient, PROC CORR, SAS), podíl odhalených porušení na zvířatech měl tendenci stoupat ($r = 0,65$, $p = 0,079$). Se vzrůstajícím rokem kontroly vzrůstal i podíl závad na subjektu ($r = 0,85$; $p < 0,01$). Následující výsledky z komplexních modelů nicméně ukazují, že podíl kontrol se závadami je ovlivněn vícero faktory, tudíž je třeba prosté korelace velice obezřetně interpretovat.

Pravděpodobnost, že se v chovu zjistí porušení na zvířeti, byla obdobná v chovu mléčných i masných telat ($p = 0,87$). Významně byla ovlivněna druhem kontroly ($F_{(4, 4071)} = 39,62$, $P < 0,0001$, viz Graf 2, zobecněný lineární smíšený model, PROC GLIMMIX, SAS), velikostí chovu ($F_{(4, 4071)} = 7,11$, $P < 0,0001$, viz Graf 3), rokem ($F_{(7, 4071)} = 2,37$, $P < 0,03$, viz Graf 4) a tím, zda byl chovatel žadatelem o dotace ($F_{(1, 4071)} = 6,70$, $P < 0,001$, viz Graf 5). Vliv kalendářního měsíce, v němž kontrola proběhla, neměl na výsledek kontroly vliv (dříve zmiňovaný trend v surových datech vyplýval z počtu a struktury kontrol uskutečněných v jednotlivých měsících).

Nejnižší záchyt porušení na telatech ($0,015 \pm 0,004$) vykazují kontroly plánované, které plánuje ÚVS SVS a kontroly plánované VPK, které jsou plánované jednotlivými KVS ($0,050 \pm 0,011$). Naopak nejvyšší záchyt porušení dosahují kontroly následné ($0,193 \pm 0,050$) a neplánované ($0,167 \pm 0,026$) (viz Graf 2). Statisticky významný rozdíl byl mezi kontrolou mimořádnou a plánovanou ($p = 0,0058$), mezi neplánovanou a plánovanou ($p < 0,0001$), neplánovanou a plánovanou VPK ($p < 0,0001$), následnou a plánovanou ($p < 0,0001$) a mezi plánovanou a plánovanou VPK ($p < 0,0001$).

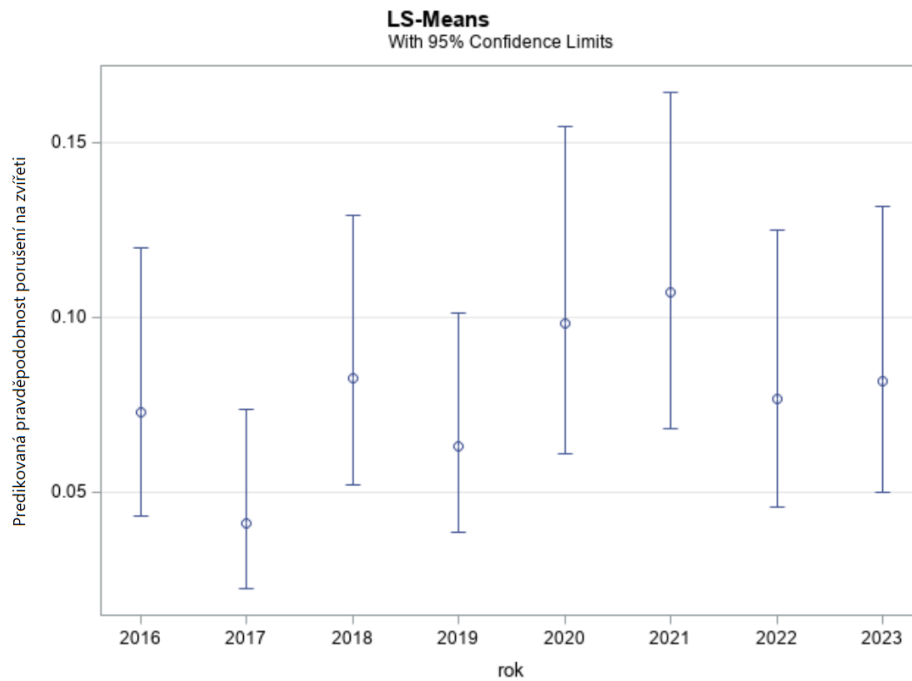

Graf 2 Predikovaná pravděpodobnost záchytu porušení na telatech (dojeného i masného skotu) v období 2016 – 2023 podle druhu kontroly ($P < 0,0001$, GzLMM, PROC GLIMMIX, SAS)

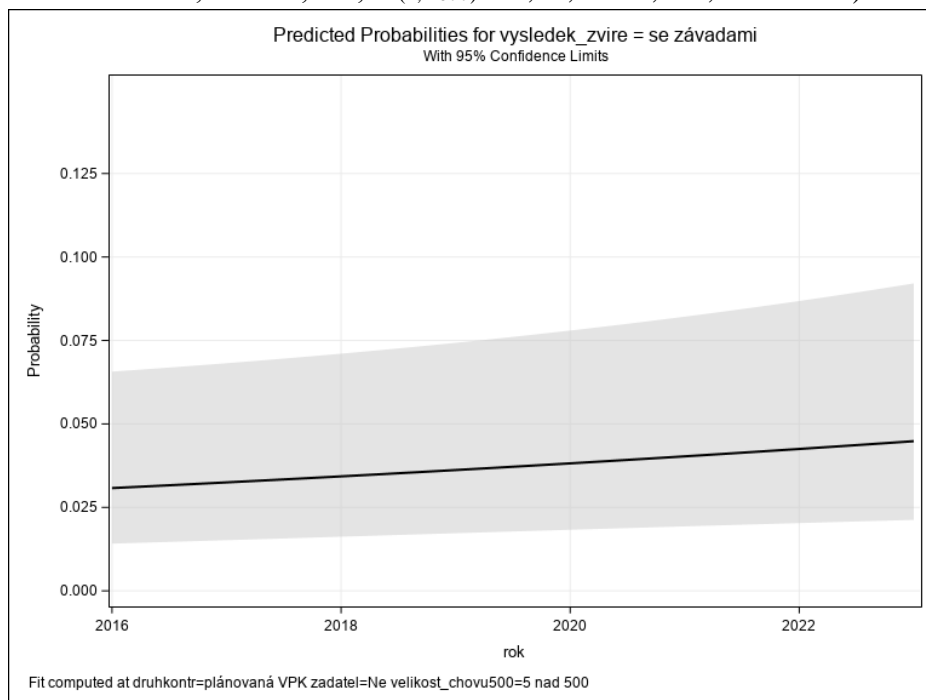
Graf 3 Predikovaná pravděpodobnost záchytu porušení na telatech (dojeného i masného skotu) v období 2016 – 2023 podle velikosti chovu ($P < 0,0001$, GzLMM, PROC GLIMMIX, SAS)

Nejnižší záchyt porušení na telatech vykazují chovy nad 500 kusů dospělých zvířat ($0,043 \pm 0,015$) a chovy s počtem dospělých zvířat 101 až 500 kusů ($0,046 \pm 0,011$). Nejvyšší záchyt porušení vykazují chovy s počtem dospělých zvířat pod 101 kusů, nejvyšší záchyt v těchto chovech pak chovy s 11 až 50 zvířaty ($0,103 \pm 0,020$) (viz Graf 3). Statisticky významné rozdíly byly mezi chovy s počtem zvířat do 10 a 101 – 500 ($p = 0,0007$), do 10 a nad 500 ($p = 0,0299$), 11-50 a 101 - 500 ($p = 0,0001$), 11-50 a nad 500 ($p = 0,0251$), 51-100 a 101 - 500 ($p = 0,0011$) a 51-100 a nad 500 ($p = 0,0308$).

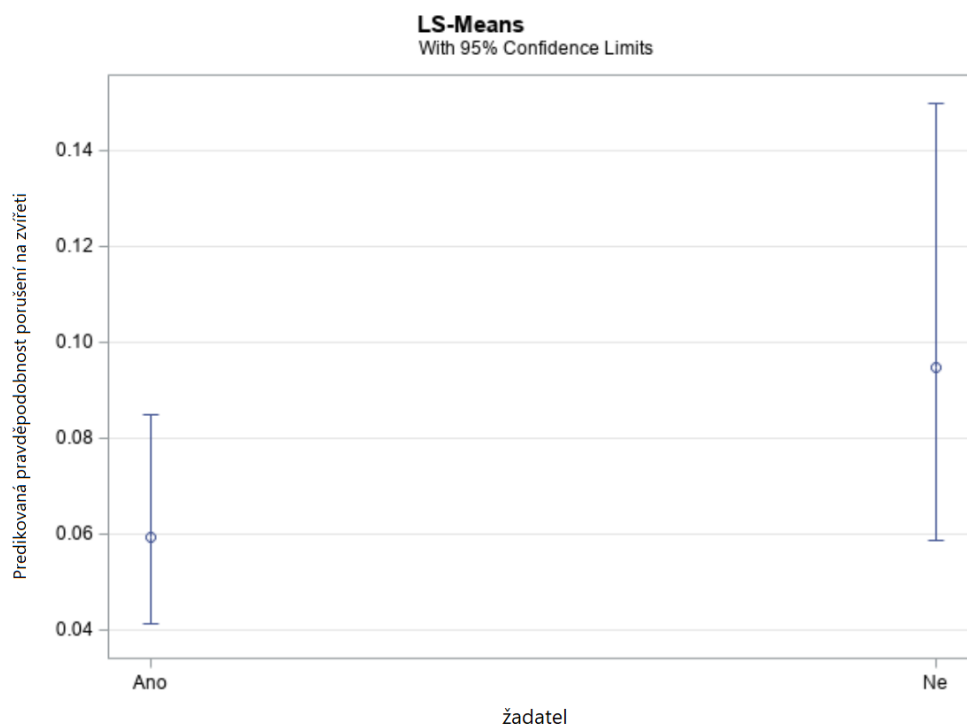

Graf 4 Predikovaná pravděpodobnost záchytu porušení na telatech (dojeného i masného skotu) v období 2016 – 2023 podle roku kontroly ($P < 0,02$, GzLMM, PROC GLIMMIX, SAS)

Zjištěná porušení kolísala během jednotlivých let (viz Graf 4). Nejvyšší zachycení porušení na zvířatech vykazuje rok 2017 ($0,041 \pm 0,012$). Naopak největší záchyt porušení vykazoval rok 2021 ($0,107 \pm 0,024$) a rok 2020 ($0,098 \pm 0,023$). Existuje statisticky významný rozdíl mezi roky 2017 a 2020 ($p = 0,0354$). Stejně tak mezi roky 2017 a 2021 ($p = 0,011$). Při zhodnocení lineárního trendu (rok jako počítatelná proměnná) byla zjištěna mírná tendence (regresní koeficient: $r = 0,056 \pm 0,029$, $F_{(1, 4077)} = 3,77$, $P = 0,052$, viz Graf 5).

Graf 5 Predikovaná pravděpodobnost záchytu porušení na telatech (dojeného i masného skotu) v období 2016 – 2023 ($P = 0,0523$, rok jako počítatelná proměnná, predikovaná pravděpodobnost \pm 95% interval spolehlivosti, GzLMM, PROC GLIMMIX, SAS)

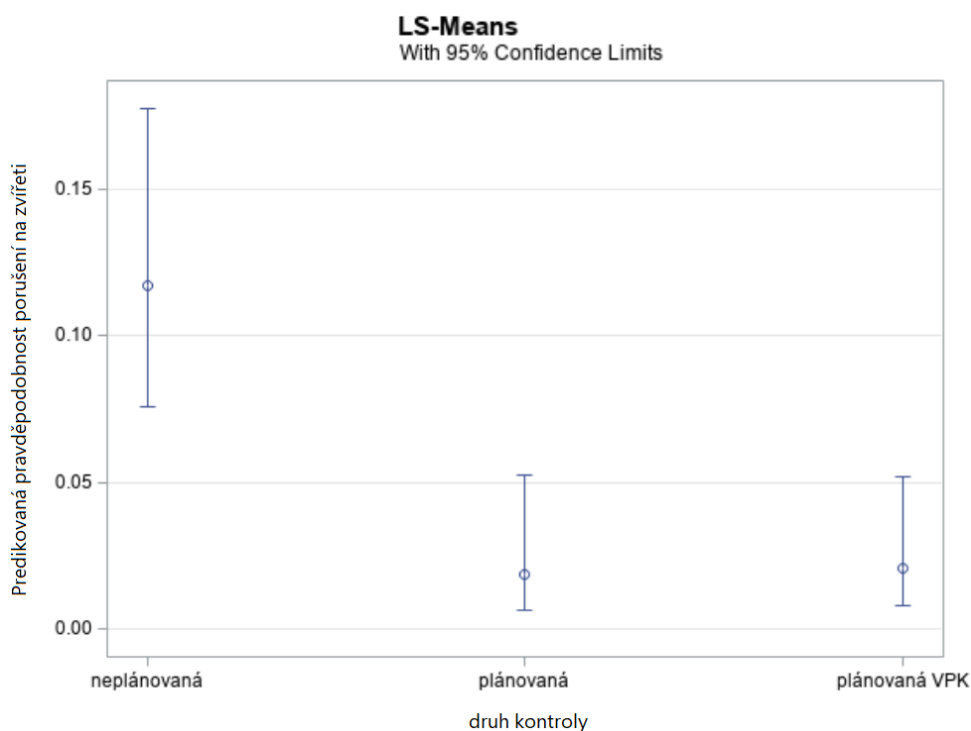

Graf 6 Predikovaná pravděpodobnost záchytu porušení na telatech (dojného i masného skotu) v období 2016 – 2023 podle toho, zda je chov žadatelem o dotace ($P < 0,01$, GzLMM, PROC GLIMMIX, SAS)

Vyšší záchyt porušení na telatech vykazovaly hospodářství, která nejsou žadateli o dotace ($0,095 \pm 0,023$) v porovnání s žadateli o dotace ($0,060 \pm 0,011$) (viz Graf 6). Mezi žadateli o dotace a chovy, které o ně nežadají byl statistický významný rozdíl ($p = 0,0097$).

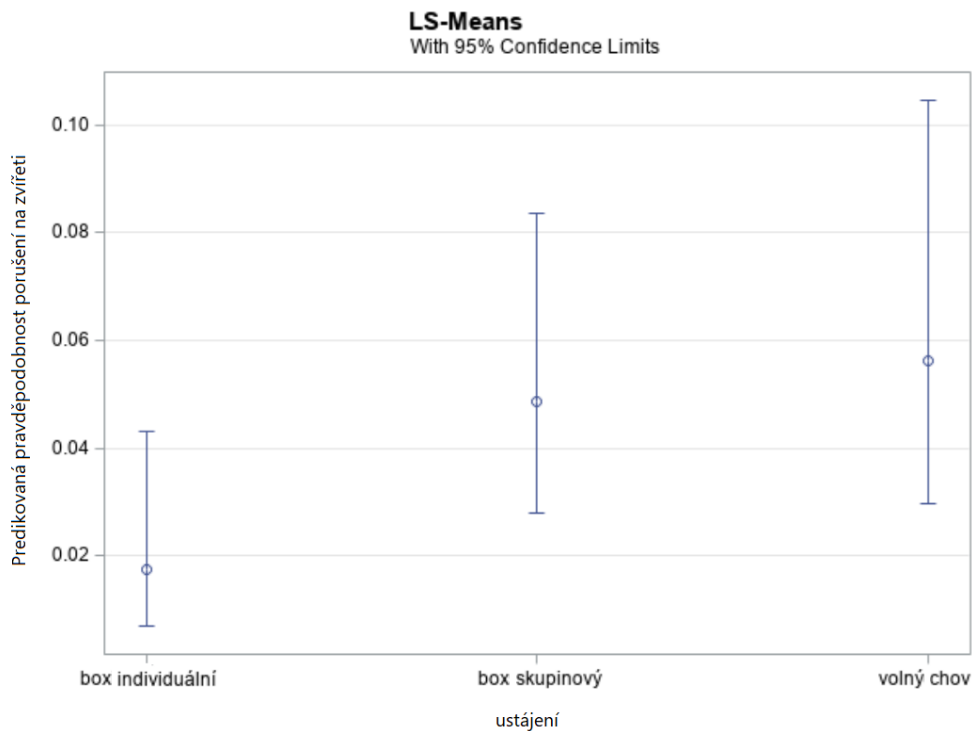
5.2.1 Analýza kontrol telat dojeného skotu

Při zohlednění kontrol v chovech s výhradně mléčnými telaty a známým typem ustájení ($N = 722$) již nebyla pravděpodobnost zjištění závady na zvířeti ovlivněná rokem ($p = 0,827$) ani tím, zda se jedná o chov žádající o dotace či nikoliv ($p = 0,266$). Významný vliv měl druh kontroly ($F_{(2, 713)} = 11,08$, $P < 0,0001$, viz Graf 7), způsob ustájení ($F_{(2, 713)} = 3,08$, $P < 0,05$, viz Graf 8) a marginálně i velikost chovu ($F_{(4, 713)} = 2,30$, $P = 0,058$, viz Graf 9).

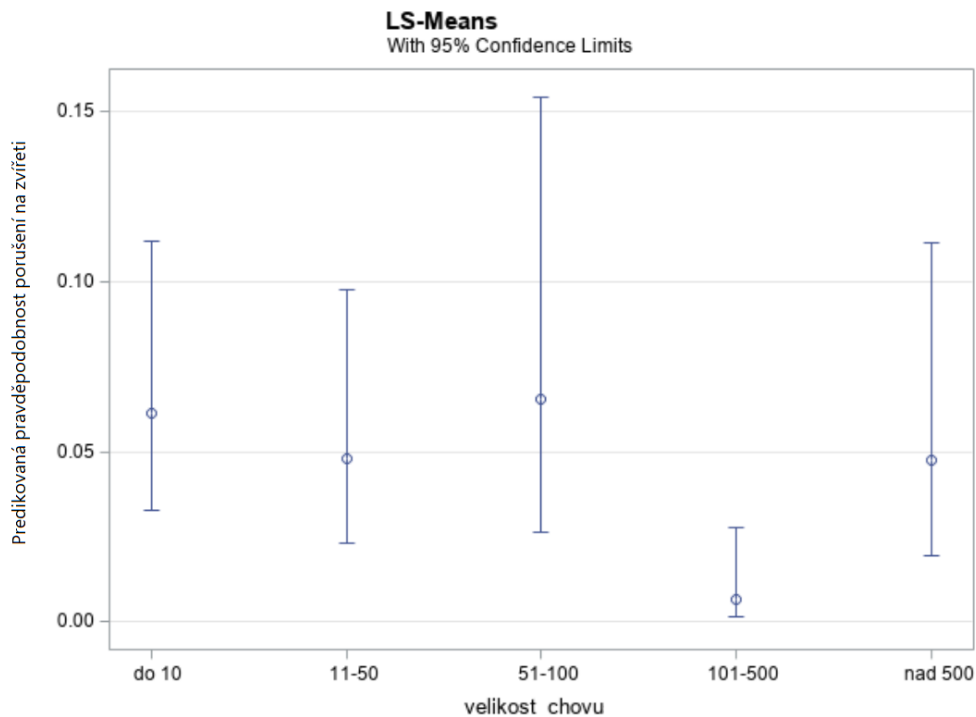
Graf 7 Předikovaná pravděpodobnost záchytu porušení na telatech dojeného skotu v období 2016 – 2023 podle druhu kontroly ($P < 0,0001$, GzLMM, PROC GLIMMIX, SAS)

Nejnižší záchyt porušení na telatech ($0,019 \pm 0,010$) vykazují kontroly plánované, které plánuje ÚVS SVS a kontroly plánované VPK, které jsou plánované jednotlivými KVS ($0,021 \pm 0,010$), viz Graf 7. Oproti tomu kontroly neplánované vykazují vyšší záchyt porušení na zvířatech ($0,117 \pm 0,026$). Existuje statisticky významný rozdíl mezi neplánovanými a plánovanými kontrolami ($p = 0,0011$). Také mezi neplánovanými kontrolami a plánovanými VPK ($p = 0,0015$).

Graf 8 Predikovaná pravděpodobnost záchytu porušení na telatech dojeného skotu v období 2016 – 2023 podle způsobu ustájení ($P < 0,05$, GzLMM, PROC GLIMMIX, SAS)

Nejvyšší zachycení porušení na zvířatech vykazovaly kontroly s volným způsobem chovu ($0,056 \pm 0,019$), viz Graf 8. Nejnižší porušení pak vykazovaly chovy s ustájením telat v individuálních boxech ($0,017 \pm 0,008$). Existuje statisticky významný rozdíl mezi individuálním boxovým ustájením a volným chovem ($p = 0,04$).

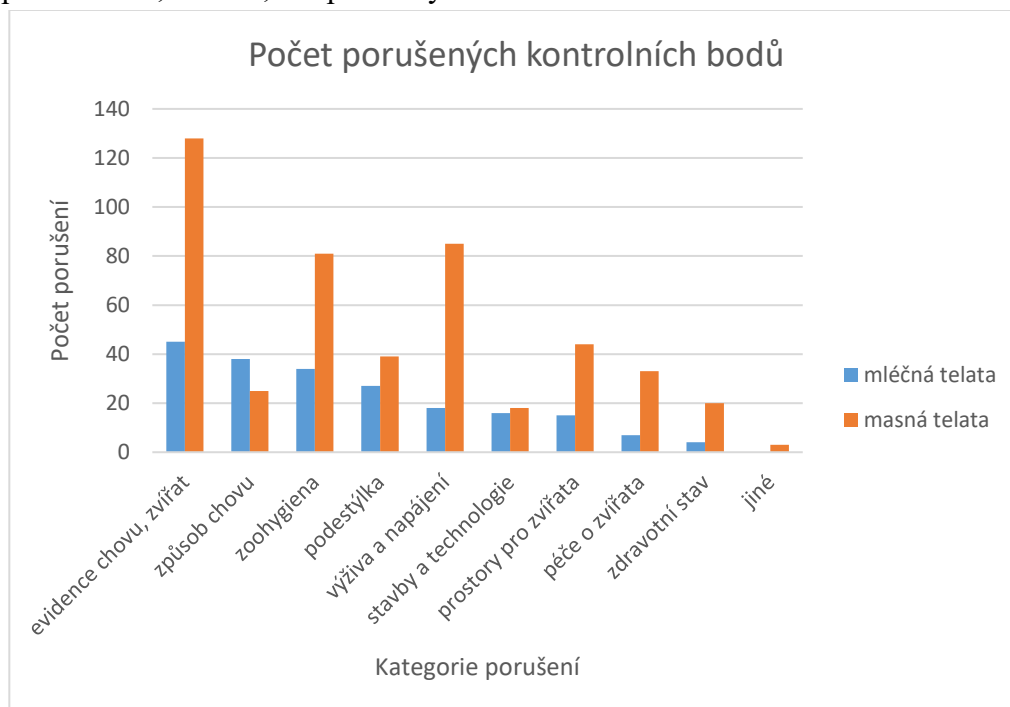
Graf 9 Predikovaná pravděpodobnost záchytu porušení na telatech dojeného skotu v období 2016 – 2023 podle velikosti chovu ($P < 0,06$, GzLMM, PROC GLIMMIX, SAS)

Nejnižší záchyt porušení na zvířatech vykazovaly kontroly v chovech s počtem dospělých zvířat 101 až 500 kusů ($0,007 \pm 0,005$), viz Graf 9. Existuje statisticky významný rozdíl mezi chovy s velikostí do 10 zvířat a 101-500 zvířat ($p = 0,0273$). Mezi chovy s 51-100 a 101-500 zvířaty byl rovněž statisticky významný rozdíl ($p = 0,0483$).

5.2.2 Kontrolní body a jejich porušování

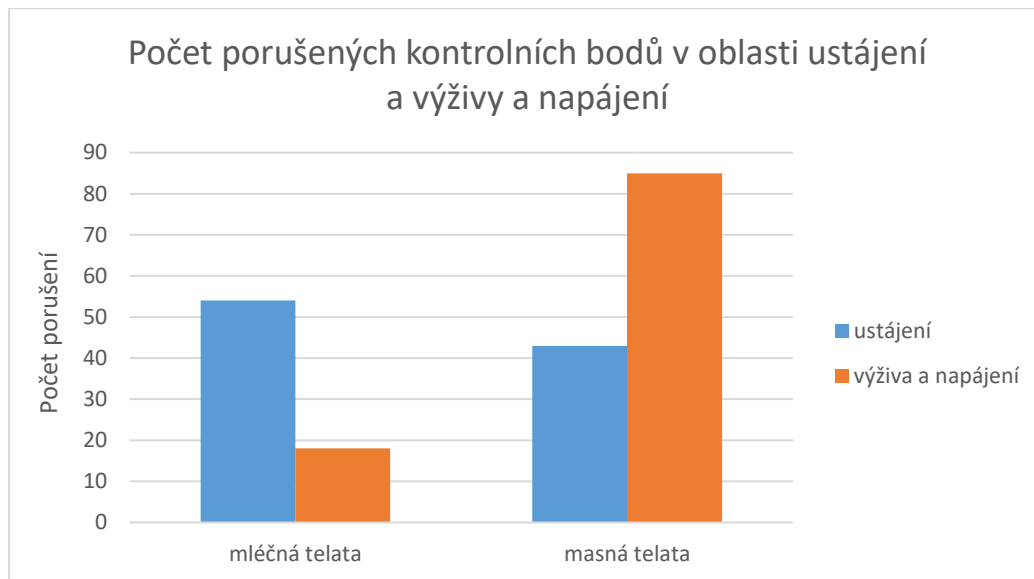
Z kontrol mezi lety 2016 a 2023 bylo zjištěno ze systému OIS SVS celkem 688 porušených kontrolních bodů u telat v rámci 290 kontrol s průměrem $2,372 \pm 2,075$ porušených kontrolních bodů na chov.

Telat dojeného skotu se týkalo 89 kontrol s 204 porušenými kontrolními body. Počet porušených kontrolních bodů na jeden chov byl v rozmezí 1-9 s průměrem $2,292 \pm 1,848$ porušených kontrolních bodů na chov. Telat masného skotu se týkalo 195 kontrol s 476 porušenými kontrolními body. Počet porušených kontrolních bodů na jeden chov byl v rozmezí od 1-16 s průměrem $2,441 \pm 2,194$ porušených kontrolních bodů na chov.

Graf 10 Počet porušených kontrolních bodů v chovech telat podle kategorií v letech 2016-2023

Na Grafu 10 lze vidět počty porušení podle kategorií, a to zvláště pro masná a pro mléčná telata. Jak je již na první pohled patrné, nejvíce porušení u obou typů telat souviselo s evidencí chovu a zvířat. U telat dojeného skotu bylo nejčastějším zjištěným nedostatkem neoznačení zvířat ušními značkami (19). V oblasti způsob chovu bylo nejčastěji zjištěno uvazování telat (14) a chov telat v individuálních kotcích ve stáří nad 8 týdnů (12). V kategorii způsob chovu byla nejčastěji porušovaná legislativa o neuvazování telat (14). V oblasti zoohygieny byla nejčastěji zjištěna vrstva neodklizených výkalů v prostorech pro zvířata (10). Nezajištění čistého a suchého místa k ležení (15) či nedostatečné vrstvy podestýlky (11) byla nejčastějšími zjištěními v oblasti podestýlky. V kategorii výživy a napájení se nejčastěji porušoval kontrolní bod týkající se zajištění vody zvířatům (9). Dalším častým porušením, zařazeným do kategorie prostory pro zvířata, byla přítomnost nebezpečných předmětů (7).

Graf 11 Počet porušených kontrolních bodů v oblasti ustájení a výživy a napájení v chovech telat

Na Grafu 11 je ukázáno porovnání mezi zjištěnými porušeními v oblasti výživy a napájení a v oblasti ustájení. Při porovnání mezi typy telat můžeme vidět opačné, statisticky významné trendy ($X^2_{(1)} = 31,47$, $P < 0,0001$). U mléčných telat převažují porušení v oblasti ustájení, zatímco u masných telat převažují nedostatky ve výživě a napájení.

6 Diskuze

Je nutné zopakovat, že hlavním účelem kontroly je posoudit, zda je v oblastech, na které se legislativní předpisy vztahují, dosaženo shody na přijatelné minimální úrovni. Ačkoliv bylo u masných telat zjištěno více kontrol s porušením stejně jako více porušených kontrolních bodů na chov, nelze tvrdit, že telata masného typu mají horší welfare než mléčná telata, která jsou obvykle odchovávána bez matek v individuálním ustájení a napájena mléčným nápojem.

Při zjišťování informací o kontrolách v rámci vybraných zemí Evropy došlo k ověření faktu, že kontroly jsou plánovány na základě analýzy rizika, jak to stanovuje legislativa EU. Samotná kritéria zahrnutá do analýzy rizika byla pestrá, jelikož si je každá země stanovuje sama. V žádné z vybraných zemí nebylo uvedeno, že by výběr chovů ke kontrole prováděly i samotné krajské veterinární správy, jak je tomu například v České republice.

Počet kontrolovaných farem se v rámci zemí lišil. Někde byl počet stanoven jako % z celkového počtu chovů v zemi (Německo, Francie, Rakousko, Švédsko), někdy bylo určeno kolik % chovů se má kontrolovat v rámci jednotlivých krajů či okresů (Slovensko, Polsko).

Zajímavým zjištěním bylo, že se některé země snaží, aby byly všechny chovy zkontrolovány minimálně jednou během určitého časového období (Slovensko), případně zařazují chovy, kde byl zjištěn nedostatek, automaticky ke kontrole i následující rok (Rakousko).

Určité země mají rovněž stanoveny cíle, například kolik chovů má být bez porušení (Rakousko), a dochází u nich k ověřování účinnosti kontrol prostřednictvím parametrů, jako je poměr mezi plánovanými kontrolami na základě analýzy rizika a fyzickými kontrolami na základě podnětu (Švédsko), poměr počtu kontrol bez závad a vývoj procenta plánovaných kontrol, u kterých byly zjištěny nedostatky.

Země rovněž využívají kontroly tematické, kdy se kontroly zaměřují na určitou oblast nebo kategorii zvířat (Nizozemí, Švédsko).

Více zemí ve svých zprávách uvedlo, že počet podnětů od veřejnosti na kontrolu chovů zvířat v průběhu let stoupá. Některé země s tímto nárůstem však mají problém (Švédsko), jelikož nestíhají kontrolovat naplánované kontroly podle analýzy rizika. Nizozemsko uvedlo, že velká část kontrolovaných chovů je na základě podnětu od veřejnosti.

Výsledky jednotlivých zemí nebylo možné porovnat ani statisticky vyhodnotit, jelikož země neuvádějí kompletní výsledky ve svých výročních zprávách, případně nejsou uvedeny počty telat nebo některé parametry. Na tento problém upozornila i Evropská unie ve své zprávě z roku 2023 (European Commission 2023a). Neúplné údaje výrazně snižují spolehlivost odhadu úrovně celkového souladu s pravidly EU v oblasti dobrých životních podmínek zvířat.

Počet kontrol v chovech telat v letech 2016 až 2023 v České republice měl klesající charakter, přičemž největší propad nastal mezi lety 2016 a 2017 a mezi lety 2018 a 2019. V roce 2020 proběhlo nejméně kontrol, což můžeme dávat do souvislosti s onemocněním covid-19 a omezováním pohybu osob. Od roku 2020 se však počet kontrol postupně zvyšuje, nelze však zatím říci, zda tento trend bude z dlouhodobého hlediska pokračovat.

V roce 2020 SVS uvedla, že počet plánovaných kontrol dobrých životních podmínek v zemědělských podnicích (s vyloučením podmíněnosti) byl úmyslně nízký, neboť inspektoři museli věnovat značné množství času neplánovaným kontrolám na základě stížností na špatné zacházení s hospodářskými zvířaty a zvířaty v zájmovém chovu ze strany veřejnosti nebo jiných orgánů (European Commission 2020).

V diplomové práci nebyl nalezen vliv měsíce, ve kterém kontrola probíhala, na výsledek kontroly. Ve švédské studii (Lundmark et al. 2018) však tento vliv potvrzený byl ($p = 0,023$), přičemž největší pravděpodobnost zjištění porušení byla v zimě a na jaře. I výsledky z této práce vybízí k interpretaci dat s tím, že nejvíce porušení bylo zaznamenáno v lednu a únoru. Je však nutné zmínit, že v těchto měsících probíhají v největší míře kontroly neplánované než kontroly plánované, přičemž kontroly neplánované mají obecně vyšší míru záchytů.

Rozdílně dopadlo testování vlivu typu kontroly, který ve švédské studii obecně prokázán nebyl ($p = 0,062$). V České republice byl tento vliv statistický významný ($p < 0.0001$). To je i v souladu s výše uvedeným faktem, že výsledek kontroly v jednotlivých měsících ovlivňovalo, jaký typ kontroly v daných měsících byl prováděn nejčastěji. Ve Švédsku byly statisticky významné pouze kontroly tematické, zaměřené na kontroly pastvy ($p = 0,046$), a kontroly podmíněnosti (0,002). Tyto kontroly však dosahovaly nejnižší pravděpodobnosti zjištění porušení na zvířeti a to 28 % a 12 % (Lundmark et al. 2018).

Vliv velikosti chovu na výsledek kontroly byl v této práci prokázán, kdy chovy s nižším počtem zvířat měly vyšší pravděpodobnost nedodržení všech legislativních požadavků. Podobného zjištění dosáhli i ve Švédsku (Lundmark et al. 2018) a v Německu (Lindena & Hess 2022), kde sice byla tendence, že větší farmy dosahovaly vyššího souladu s legislativou, ale vliv efektu velikosti stáda byl malý, pokud vůbec nějaký vliv měl.

Vliv, zda je chov žadatelem o dotace, se promítl i do výsledků kontrol, jelikož žadatelé více dbají o dodržování legislativy, protože jim při jejím nedodržení hrozí snížení dotací. Tento trend byl sledován i v jiných zemích Evropy a snížení dotací slouží jako častá motivace k dodržování legislativy.

Ve Švédsku porovnávali kontroly prováděné jak státní veterinární správou (CAB), tak mlékárenskou organizací (ARLA). Organizace zjistila že 53 % kontrol skotu se závadami mělo porušení v oblasti zvířat. Státní veterinární správa našla 47 % případů s porušením na zvířeti z celkového počtu porušení (Lundmark et al. 2018). To zhruba odpovídá i zjištěním v českých chovech, kde bylo zjištěno u všech telat 57 % a u mléčných telat 53 % kontrol s porušením na zvířatech z celkového počtu kontrol s porušením.

Ve Švédsku se počet porušení na chov skotu pohyboval od 1 do 7 s průměrem 1,3 (Lundmark et al. 2018). V českých chovech byl průměr na chovy telat vyšší, a to 1-16 porušení na chov, s průměrem 2,372 porušených kontrolních bodů.

Nejčastější porušení zjištěná v referenčním období 2016-2023 byla v oblasti evidence chovu a zvířat. Podle výsledků mají chovatelé nejvíce nedostatků v povinnosti označování zvířat a hlášení narození telat do ústřední evidence. Největší nedostatky v evidenci při kontrolách zjistili i Escobar a Demeritt (2017). Zemědělci v Anglii považují záznamy o zvířatech za druhořadé v tom smyslu, že jsou méně důležité než péče o skutečná zvířata. Často považují vedení záznamů a péči o zvířata za dvě odlišené a do značné míry nesouvisející činnosti, proto existuje tendence, že se péče o zvířata postupně odděluje od papírování. Zemědělci mnohdy až zpětně dokumentují, co vše se vlastně se zvířaty dělalo a bylo na nich provedeno. Chovatelé vedou záznamy, aby uspokojili vnější požadavky na ujištění o tom, co již sami vědí o zvířatech z každodenní péče o ně. Ani dokonalé papírování a náležitosti s evidencí chovu a zvířat však nejsou zárukou dobrých životních podmínek zvířat. Zemědělci proto zdůrazňují, že dobré životní podmínky se nenaplní přes papírování a vedení záznamů, ale pomocí přímého vztahu a péče o zvířata.

U mléčných telat bylo nejvíce porušení na zvířatech zjištěno v oblasti způsobu chovu (především vazné ustájení telat a neodůvodněný chov telat starších 8 týdnů v individuálním kotci), zoohygieny (nejčastěji byla přítomna vrstva výkalů a obecně znečištěné prostory pro zvířata) a podestýlky (absence čistého a suchého místa k ležení a nedostatečná vrstva podestýlky).

Ve švédské studii v chovech skotu patřily rovněž tyto oblasti mezi nejčastější, přičemž samotné nevhodné ustájení telat (nevhodný design kotců, telata ustájena vazně nebo chována individuálně v příliš vysokém stáří telete) zaujímalo druhé místo v počtu porušení. Mokrý nebo špinavý místo k ležení se umístilo na čtvrtém místě. V případě kontrol prováděných mlékárenskou organizací se na první místě v počtu porušení umístily špinavé stáje a přístřešky, vzhledem k tomu, že je na tento parametr více dbáno v souvislosti mléčnou produkcí a hygienou potravin. Tento výsledek rovněž souvisí s nejčastěji zjištěným porušením, kterým byla špinavá zvířata (Lundmark et al. 2018).

V průzkumu na italských farmách bylo v průměru u 11 % farem zjištěno uvázání telat, přičemž větší výskyt byl pozorován v chovech s méně jak 40 zvířaty (21 %) než u chovů s více jak 80 zvířaty (2 %). Nepřítomnost podestýlky u telat mladších 2 týdnů byla zjištěna v průměru u 14 % chovů, přičemž nejvyššího % porušení dosahovaly chovy nad 80 zvířat (16 %). Častějšími zjištěními byly individuální boxy s plnými stěnami, které neumožňují vizuální a hmatový kontakt mezi telaty (22 %) (Peli et al. 2016). Tento parametr byl v chovech v Česku porušen u 5 chovů.

Podíl porušení v oblasti ustájení byl vyšší v chovech s mléčnými telaty než u masných telat. Důvodem může být fakt, že telata masného typu jsou obvykle odchovávána na pastvinách

mimo budovy. Zatímco se u mléčných telat s ohledem na ustájení řešilo uvazování telat a chov telat v individuálních boxech ve stáří přes 8 týdnů u telat masného typu byl největším problémem v kategorii způsob chovu únik telat z hospodářství. Chov masných telat mimo objekty přináší častější porušení v oblasti výživy a napájení. Nezajištění krmiva či vody na pastvinách či předkládání krmiva zvířatům na zem a jeho následné znečištění patřilo mezi nejčastější porušení v dané oblasti. Častokrát se rovněž majitelé zvířat spoléhají na přírodní zdroje vody, ke kterým se však zvířata vlivem rozbahnění pastvin či velkým nerovnostem terénu nemusí umět dostat. Častým zjištěním bylo, že voda sice byla přítomná, ale byla znečištěná či v zimních obdobích zamrzlá. Všechna tato zjištění mohou souviset s nedostatečnou kontrolou chovaných zvířat. Ačkoliv pouze u 4 chovů bylo zjištěno nedodržování pravidelné kontroly zvířat, lze předpokládat, že toto porušení bude vyšší, vzhledem k porušením, která s pravidelnou kontrolou souvisí.

Rovněž vyšší četnost porušení z oblasti péče o zvířata, jako je neposkytnutí odborné pomoci v případě onemocnění, nebo vyšší četnost porušení v kategorii zdravotní stav mohou fakt, že není prováděna dostatečná kontrola zvířat podporovat. Je možné, že při kontrole zvířat na pastvině majitel nemusí všechna zvířata dobře vidět a může mu tak uniknout zdravotní problém zvířete. U mléčných telat chovaných obvykle individuálně či ve skupinových boxech lze předpokládat, že chovatel odhalí zdravotní problém snadněji, i s ohledem na to, že telata navštěvuje minimálně dvakrát denně při napájení mléčnou výživou, pokud nepoužívá mléčné automaty. Tento fakt se promítl i do výsledků u mléčných telat, při porovnání různého typu ustájení, kdy telata chovaná v individuálních a skupinových boxech měli nižší pravděpodobnost porušení než telata chovaná voůně.

Ačkoliv byl poměr porušení v kategorii zoohygiene k celkovému počtu porušení u masných a mléčných telat téměř podobný, lišila se frekvence jednotlivých porušených bodů. U mléčných telat převažovalo porušení neodklizených výkalů, nemožnost provést dezinfekci objektů a znečištění stěn, u masných telat rovněž převažovalo porušení velkého množství výkalů, následované porušením o uložení kadáverů mimo kafilerní box. Vyšší frekvenci rovněž mělo porušení o znečištění zvířatech a rozblácených výběžích.

Typickým porušením v oblasti masných telat bylo umístění nebezpečných předmětů, obvykle staré zemědělské techniky, v prostorech, kde se zvířata pohybují, a dále pak neposkytnutí ochrany před nepříznivými vlivy počasí. Typickým porušením u mléčných telat pak byl chov v individuálním kotci nad 8 týdnů věku.

Pro zlepšení metodiky kontrol by bylo vhodné stanovit určité cíle či ukazatele k ověřování fungování kontrol. Jediným ukazatelem, který momentálně SVS používá a vyhodnocuje v rámci výročních zpráv, je zajištění souladu s platnými právními předpisy u 80 % chovů. Bylo by vhodné sledovat a ověřovat účinnost plánovaných a neplánovaných kontrol a sledovat, zda v průběhu let dochází ke zvýšení záhytů porušení. Rovněž by se tímto způsobem dalo ověřovat, že v případě neplánovaných kontrol dochází k vynakládání lidských zdrojů efektivně, podněty k prošetření jsou opodstatněné a kontroly jsou tedy primárně shledány se závadami než bez nich. Jako plus současné metodiky lze vyzdvihnout plánování kontrol samotnými KVS, jelikož se s místní znalostí chovů dosahuje vyššího záhytu porušení než při plánování kontrol z Ústředí veterinární správy. Je otázkou, vzhledem k vysokému počtu porušení v oblasti evidence chovů a zvířat, zda jsou všechny chovy v evidenci a je tedy možné, u nich naplánovat kontrolu.

V případě samotných výstupů z kontrol v OIS SVS by bylo vhodné zajistit, aby jednotlivé kontroly měly vždy přiřazenou i přílohu. Tento problém se vyskytoval především v případě, kdy v rámci kontroly byly kontrolovány i jiné oblasti než dobré životní podmínky zvířat a přílohy tak byly nahrány jen do jedné oblasti a do dalších se již nepropsaly. V rámci samotné textové části protokolu by bylo vhodné uvádět plemennou příslušnost zvířat, případně příslušnost k užitkovému typu skotu – masný/mléčný, uvádět i v systému OIS SVS.

7 Závěr

Cílem práce bylo zjistit, jak a s jakými výsledky probíhají v ČR kontroly dobrých životních podmínek v chovech telat a ověřit faktory, které mohou ovlivnit výsledek kontroly.

- Počet kontrol ve sledovaném období (2016 – 2023) významně klesal. Počet kontrol se zjištěnými závadami na telatech měl naopak tendenci mírně stoupat.
- Faktory s významným vlivem na výsledek kontroly u telat byly druh kontroly, velikost chovu, rok kontroly, zda se jednalo o chov žádající o dotace a typ ustájení.
- Kontroly neplánované a následné měly vyšší pravděpodobnost zjištění porušení než kontroly plánované.
- Chovy žádající o dotace měly nižší pravděpodobnost zjištění porušení. Žadatelé jsou si vědomi, že při porušení mohou přijít o peníze z dotací.
- Četnost závad u telat byla v chovech do 100 dospělých zvířat vyšší než v chovech nad 100 dospělých zvířat.
- Největší počet porušení byl shledán v oblasti evidence chovu a zvířat.
- Předpoklad, že telata budou mít vyšší celkový počet porušení v oblasti ustájení než v oblasti krmení a napájení, byl prokázán u mléčných telat, u masných telat to bylo naopak.
- U masných telat byla zjištěna vysoká četnost porušení v oblasti zvířat v kategoriích výživa a napájení, zoohygiena a prostory pro zvířata. U mléčných telat převažovala porušení v oblasti způsobu chovu, zoohygieny a podestýlky.

Výsledky práce mohou pomoci optimalizovat a racionalizovat metodiku kontrol v chovech a napomoci k vytvoření ukazatelů pro hodnocení účinnosti kontrol.

8 Literatura

- Agrárminisztérium, Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal. 2020. Integrált többéves nemzeti ellenőrzési terv. Available from <https://portal.nebih.gov.hu/documents/10182/462865/ITNET+2020-2023.pdf/992e253a-a755-5479-3e52-54ae82b0cca5?t=1619686282391>
- Bundesamt für Lebensmittelsicherheit und Veterinärwesen. 2022. Technische Weisung über die Tierschutz-Grundkontrollen in Tierhaltungen mit Rindern,
- Bundesamt für Lebensmittelsicherheit und Veterinärwesen. 2023. Multiannual National Control Plan for the food chain and utility articles MANCP 2024-2027. Available from https://www.blv.admin.ch/dam/blv/en/dokumente/das-blv/organisation/blk/nkp/nkp.pdf.download.pdf/Multiannual%20National%20Control%20Plan%202024_2027.pdf.
- Bundesamt für Lebensmittelsicherheit und Veterinärwesen. 2024. Mehrjähriger Nationaler Kontrollplan für die Lebensmittelkette und die Gebrauchsgegenstände Jahresbericht 2022. Available from <https://www.blv.admin.ch/dam/blv/en/dokumente/das-blv/organisation/blk/nkp/jahresbericht-mnkp2022.pdf.download.pdf/Summary%20MANCP%20Annual%20Report%202022.pdf>
- Bundesamt für Verbraucherschutz und Lebensmittelsicherheit. 2023. Jahresbericht 2022 der Bundesrepublik Deutschland zum mehrjährigen nationalen Kontrollplan gemäß Art. 113 der Verordnung (EU) 2017/625 sowie Durchführungsverordnung (EU) 2019/723 – Teil II Available from https://www.bvl.bund.de/SharedDocs/Downloads/01_Lebensmittel/06_mnkp_dokumente/MNKP-Jahresbericht-2022-Teil2.pdf
- Bundesminister für Soziales, Gesundheit, Pflege und Konsumentenschutz. 2022. Tierschutzbericht 2021. Available from https://www.sozialministerium.at/dam/jcr:585848d5-1c2f-482e-8124-e02931b1626e/Tierschutzbericht_an_den_Nationalrat_2021_1.pdf
- Costa JH, Cantor MC, Adderley NA, Neave HW. 2019. Key animal welfare issues in commercially raised dairy calves: social environment, nutrition, and painful procedures. *Canadian Journal of Animal Science* **99**:649–660.
- Costa JHC, von Keyserlingk MAG, Weary DM. 2016. Invited review: effects of group housing of dairy calves on behavior, cognition, performance, and health. *Journal of Dairy Science* **99**:2453–2467.
- Drackley JK. 2008. Calf nutrition from birth to breeding. *Veterinary Clinics of North America: Food Animal Practice* **24**:55–86.
- Escobar MP, Demeritt D. 2017. Paperwork and the decoupling of audit and animal welfare: The challenges of materiality for better regulation. *Environ Plan C Politics Space* **35**:169-190

- European Commission. 2020. Závěrečná zpráva o auditu provedeném v České republice ve dnech 3. Až 7. února 2020 za účelem hodnocení používání kontrol a ukazatelů kvality pro dobré životní podmínky zvířat. Available from <https://ec.europa.eu/food/audits-analysis/audit-report/details/4294>
- European Commission. 2022. Overview report The use of indicators for animal welfare at farm level. European Union. DOI: 10.2875/85740
- European Commission. 2023a. Commission Staff Working Document. Available from https://food.ec.europa.eu/document/download/6f899f16-a5f5-4e92-a4d1-cf97ade85d54_en
- European Commission. 2023b. Annual Report on Official Controls, Country Name: Norway, Concerns activity during year: 2022 Available from https://mattilsynet-xp7prod.enonic.cloud/api/_/attachment/inline/040defec-b102-48ac-abe2-8e16c6d3de7c:2b108e5cfe958e9acf7d3ab25ba7dec6ff6c0e04/ESA%20Annual%20Report%20on%20Official%20Control%20Norway%202022.pdf
- European Commission. 2023c. Attitudes of Europeans towards Animal Welfare. European Union DOI:10.2875/872312
- European Food Safety Authority. 2015. The use of animal-based measures to assess animal welfare in EU – state of the art of 10 years of activities and analysis of gaps. EFSA Supporting Publications **12**(11) DOI: <https://doi.org/10.2903/sp.efsa.2015.EN-884>
- Eurostat. 2022. Farmers and the agricultural labour force - statistics. Available from https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?oldid=431368#Very_few_farm_managers_in_the_EU_have_full_agricultural_training
- Eurostat. 2023. Eurostat regional yearbook 2023 edition. Available from <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/15234730/17582411/KS-HA-23-001-EN-N.pdf/5d783d9e-9cb3-897c-8360-5122563ae8f3?version=6.0&t=1700579783008>
- Fröberg S, Gratte E, Svennersten-Sjaunja K, Olsson I, Berg C, Orihuela A, Galina CS, García B, Lidfors L. 2008. Effect of suckling ('restricted suckling') on dairy cows' udder health and milk let-down and their calves' weight gain, feed intake and behaviour. *Applied Animal Behaviour Science* **113**:1–14.
- Fröberg S, Lidfors L. 2009. Behaviour of dairy calves suckling the dam in a barn with automatic milking or being fed milk substitute from an automatic feeder in a group pen. *Applied Animal Behaviour Science* **117**:150–158.
- Gezelius SS, Storstad O, Veggeland F. 2022. „Bøndene og dyrevelferdsforvaltningen: En flermetodisk studie av husdyrproduzenters erfaringer." in *Forvaltning av dyrevelferd i Norge: Hvordan få lovverk til å virke?* DOI: <http://dx.doi.org/10.23865/noasp.159.ch11>.
- Główny inspektorat weterynarii. 2023a. Weterynaryjna sprawozdawczość statystyczna rok 2022. Available from <https://www.wetgiw.gov.pl/download/Rok-2022,4777.zip>.

- Główny inspektorat weterynarii. 2023b. Instrukcja Głównego Lekarza Weterynarii. Available from <https://www.wetgiw.gov.pl/download/instrukcja-GLW-dobrostan-gospodartswa,3629.pdf>
- Godden SM, Lombard JE, Woolums AR. 2019. Colostrum management for dairy calves. *Veterinary Clinics: Food Animal Practice* **35**:535–556.
- Hayer JJ, Nysar D, Heinemann C, Leubner CD, Steinhoff-Wagner J. 2021. Implementation of management recommendations in unweaned dairy calves in western Germany and associated challenges. *Journal of Dairy Science* **104**:7039–7055.
- Hepola H, Hänninen L, Raussi S, Pursiainen P, Aarnikoivu A-M, Saloniemi H. 2008. Effects of providing water from a bucket or a nipple on the performance and behavior of calves fed ad libitum volumes of acidified milk replacer. *Journal of Dairy Science* **91**:1486–1496.
- Hill TM, Bateman II HG, Aldrich JM, Quigley JD, Schlotterbeck RL. 2013. Evaluation of ad libitum acidified milk replacer programs for dairy calves. *Journal of Dairy Science* **96**(5):3153-3162.
- Hyde RM, Green MJ, Hudson C, Down PM. 2021. Factors associated with daily weight gain in preweaned calves on dairy farms. *Preventive Veterinary Medicine* **190**:105320. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.prevetmed.20>
- Jensen MB, Vestergaard KS, Krohn CC. 1998. Play behaviour in dairy calves kept in pens: the effect of social contact and space allowance. *Applied Animal Behaviour Science* **56**:97–108.
- Jensen MB, Kyhn R. 2000. Play behaviour in group-housed dairy calves, the effect of space allowance. *Applied Animal Behaviour Science* **67**:35–46.
- Jensen MB, Tolstrup RB. 2021. A survey on management and housing of peri-parturient dairy cows and their calves. *Animal* **15**:100388. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.animal.2021.1003>
- Jensen MB, Vestergaard M. 2021. Invited review: freedom from thirst—do dairy cows and calves have sufficient access to drinking water? *Journal of Dairy Science* **104**:11368–11385.
- Johns J, Wagner K, Waiblinger S, Barth K, Hillmann E. 2011. Hat das Saugen bei der Mutter im Vergleich zum Saugen am Tränkeautomaten für Kälber eine beruhigende Wirkung? Aktuelle Arbeiten zur artgemäßen Tierhaltung 2011: 43. Tagung Angewandte Ethologie bei Nutztieren der DVG **489**:88–97.
- Johnsen JF, Holmøy IH, Nødtvedt A, Mejdell CM. 2021. A survey of pre-weaning calf management in Norwegian dairy herds. *Acta Veterinaria Scandinavica* **63**:20. DOI: <https://doi.org/10.1186/s13028-021-00587-x>
- Jongman EC, Conley MJ, Borg S, Butler KL, Fisher AD. 2020. The effect of milk quantity and feeding frequency on calf growth and behaviour. *Animal Production Science* **60**:944–952.

- Jordbruksverket. 2022a. Vägledning för offentlig djurskyddskontroll. Available from <https://jordbruksverket.se/download/18.2c023d2f18531ead09d78a00/1671692921523/Vagledning-offentlig-kontroll-djurskydd-tga.pdf>
- Jordbruksverket. 2022b. Nationell djurskyddsrapport 2021. Available from <https://www2.jordbruksverket.se/download/18.4fe886187b62c76d2340f/1682405344123/ovr647.pdf>
- Jordbruksverket. 2023a. Nationell djurskyddsrapport 2022. Available from <https://www2.jordbruksverket.se/download/18.4fe886187b62c76d2340f/1682405344123/ovr647.pdf>
- Jordbruksverket. 2023b. Antal nötkreatur i december 2022. Available from <https://jordbruksverket.se/om-jordbruksverket/jordbruksverkets-officiella-statistik/jordbruksverkets-statistikrapporter/statistik/2023-02-14-antal-notkreatur-i-december-2022>
- Kaninchen und / oder Geflügel. Available from <https://www.blv.admin.ch/blv/de/home/tiere/rechts--und-vollzugsgrundlagen/hilfsmittel-und-vollzugsgrundlagen/technische-weisungen.html>
- Keil NM, Langhans W. 2001. The development of intersucking in dairy calves around weaning. *Applied Animal Behaviour Science* **72**:295–308.
- Khan M, Weary D, Von Keyserlingk M. 2011. Hay intake improves performance and rumen development of calves fed higher quantities of milk. *Journal of Dairy Science* **94**:3547–3553.
- Kienitz MJ, Heins BJ, Chester-Jones H. 2017. Growth, behavior, and economics of group-fed dairy calves fed once or twice daily in an organic production system. *Journal of Dairy Science* **100**(4):3318-3325.
- Klein-Jöbstl D, Iwersen M, Drillich M. 2014. Farm characteristics and calf management practices on dairy farms with and without diarrhea: a case-control study to investigate risk factors for calf diarrhea. *Journal of Dairy Science* **97**:5110–5119.
- Klein-Jöbstl D, Arnholdt T, Sturmlechner F, Iwersen M, Drillich M. 2015. Results of an online questionnaire to survey calf management practices on dairy cattle breeding farms in Austria and to estimate differences in disease incidences depending on farm structure and management practices. *Acta Veterinaria Scandinavica* **57**:44. DOI: <https://doi.org/10.1186/s13028-015-0134-y>
- Krohn C, Foldager J, Mogensen L. 1999. Long-term effect of colostrum feeding methods on behaviour in female dairy calves. *Acta Agriculturae Scandinavica, Section A-Animal Science* **49**:57–64.
- Länderarbeitsgemeinschaft Verbraucherschutz. 2023. Handbuch Tierschutzüberwachung in Nutztierhaltungen. Available from https://www.openagrar.de/servlets/MCRFileNodeServlet/openagrar_derivate_00053421/Handbuch_Tierschutzkontrollen_2023-05.pdf.

- Lidfors L, Isberg L. 2003. Intersucking in dairy cattle—review and questionnaire. *Applied Animal Behaviour Science* **80**:207–231.
- Lidfors LM, Jung J, de Passillé AM. 2010. Changes in suckling behaviour of dairy calves nursed by their dam during the first month post-partum. *Applied Animal Behaviour Science* **128**:23–29.
- Lundmark HF, Röcklinsberg H, Wahlberg B, Berg C. 2016. Content and structure of Swedish animal welfare legislation and private standards for dairy cattle. *Acta Agriculturae Scandinavica* **66**(1): 35–42.
- Lundmark HF, Hultgren J, Röcklinsberg H, Wahlberg B, Berg C. 2018. Non-Compliance and Follow-Up in Swedish Official and Private Animal Welfare Control of Dairy Cows. *Animals* **8**(5):72. DOI:10.3390/ani8050072.
- Lundmark HF, Andersson M, Kinch V, Lindholm A, Nordqvist A, Westin R. 2021. „Cattle Cleanliness from the View of Swedish Farmers and Official Animal Welfare Inspectors." *Animals* **11**(4), <http://dx.doi.org/10.3390/ani11040945>.
- Lundmark HF, Rodriguez EI, Frössling J, Berg C. 2022. Swedish dairy farmers' perceptions of animal welfare inspections. *Front. Anim. Sci.* **3**:1079457. DOI: 10.3389/fanim.2022.1079457
- Mahendran SA, Wathes DC, Booth RE, Blackie N. 2022. A survey of calf management practices and farmer perceptions of calf housing in UK dairy herds. *Journal of Dairy Science* **105**:409–423.
- Marcé C, Guatteo R, Bareille N, Fourichon C. 2010. Dairy calf housing systems across Europe and risk for calf infectious diseases. *Animal* **4**:1588–1596.
- Margerison JK, Preston TR, Berry N, Phillips CJC. 2003. Cross-sucking and other oral behaviours in calves, and their relation to cow suckling and food provision. *Applied Animal Behaviour Science* **80**:277–286.
- Mattilsynets. 2023. Mattilsynets arbeid med dyrevelferd 2022 Available from <https://www.mattilsynet.no/dyr/dyrevelferd/terial-og-arsrapporter-for-dyrevelferd/arsrapport-dyrevelferd-2022>
- Ministère de l'Agriculture et de la Souveraineté alimentaire. 2019. Le bien-être et la protection des vaches laitières. Available from <https://agriculture.gouv.fr/le-bien-etre-et-la-protection-des-vaches-laitieres>
- Ministère de l'Agriculture et de la Souveraineté alimentaire. 2022a. Plan national de contrôles officiels pluriannuel 2021-2025 (PNCOPA). Available from <https://agriculture.gouv.fr/telecharger/126440>.
- Ministère de l'Agriculture et de la Souveraineté alimentaire. 2022b. Multi-annual national control plan MANCP 2021-2025. Available from <https://agriculture.gouv.fr/telecharger/128252>

- Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky. 2021a. Príloha č. 1.3 Kategorizácia rizika písm. d) a f) Zdravie zvierat a dobré životné podmienky zvierat. Available from <https://www.mpsr.sk/download.php?fID=20113>.
- Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky. 2021b. Viacročný národný plán úradnej kontroly Slovenskej republiky na obdobie rokov 2021-2024. Available from <https://www.mpsr.sk/download.php?fID=20107>
- Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky. 2023. Výročná správa z implementácie Viacročného národného plánu kontrol Slovenskej republiky za rok 2022. Available from <https://www.mpsr.sk/download.php?fID=23974>.
- Ministerstvo zemědělství. 2023a. Jednotný integrovaný víceletý vnitrostátní plán kontrol ČR 2020-2023 – revize 2. Available from <https://eagri.cz/public/portal/-q340585---QZhTmo33/jednotny-integrovaný-vicelety-2>
- Ministerstvo zemědělství. 2023b. Metodická příručka pro podmíněnost pro rok 2023. Available from <https://eagri.cz/public/portal/-q304687---FFeG7cUk/metodicka-prirucka-pro-pravidla>
- Mülleder C, Waiblinger S. 2004. Analyse der Einflussfaktoren auf Tiergerechtigkeit, Tiergesundheit und Leistung von Milchkühen im Boxenlaufstall auf konventionellen und biologischen Betrieben unter besonderer Berücksichtigung der Mensch-Tier-Beziehung. Endbericht zum Forschungsprojekt **1267**:165.
- Mushtaq SH, Hussain D, Hifz-Ul-Rahman, Naveed-Ul-Haque M, Ahmad N, Sardar AA, Chishti GA. 2024. Effect of once-a-day milk feeding on behavior and growth performance of pre-weaning calves. *Anim Biosci.* **37**(2):253-260. DOI: 10.5713/ab.23.0073.
- Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit. 2022. Inspectieresultaten welzijn vleeskalveren 2021 Available from <https://www.nvwa.nl/onderwerpen/inspectieresultaten-dierenwelzijn-en-diergezondheid/documenten/dier/dierenwelzijn/welzijn/inspectieresultaten/inspectieresultaten-welzijn-vleeskalveren-2021>
- Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit. 2023a. Inspectieresultaten dierenwelzijn grazers 2022. Available from <https://www.nvwa.nl/onderwerpen/dierenwelzijn/inspectieresultaten/inspectieresultaten-dierenwelzijn-grazers-2022>
- Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit. 2023b. Meerjarig Nationaal Controleplan (MNCP) 2023-2025. Available from <https://www.nvwa.nl/documenten/nvwa/organisatie/mancp-jaarverslagen/publicaties/index>
- NINČÁKOVÁ, Simona. 2023-11-01. SVS welfare kontroly telat. E-mailová komunikace.
- NINČÁKOVÁ, Simona. 2024-03-08. Osobní rozhovor na téma kontroly dobrých životních podmínek zvířat.

- Österreichische Agentur für Gesundheit und Ernährungssicherheit. 2023a. Mehrjähriger Nationaler Kontrollplan 2023-2025. Available from <https://www.ages.at/mensch/schwerpunkte/der-mehrjaehrige-nationale-kontrollplan>
- Österreichische Agentur für Gesundheit und Ernährungssicherheit. 2023b. Jahresbericht 2022. Available from <https://www.ages.at/mensch/schwerpunkte/der-mehrjaehrige-nationale-kontrollplan>
- Palczynski LJ, Bleach ECL, Brennan ML, Robinson PA. 2020. Appropriate dairy calf feeding from birth to weaning: “it's an investment for the future”. *Animals* 10. DOI: <https://doi.org/10.3390/ani10010116>
- Peli A, Pietra M, Giacometti F, Mazzi A, Scacco G, Serraino A, Scagliarini L. 2016. Survey on animal welfare in 943 Italian dairy farms. *Italian Journal of Food Safety* 5(1) <http://dx.doi.org/10.4081/ijfs.2016.5832>.
- Roth BA, Hillmann E, Stauffacher M, Keil NM. 2008. Improved weaning reduces cross-sucking and may improve weight gain in dairy calves. *Applied Animal Behaviour Science* 111:251–261.
- Salter RS, Reuscher KJ and Van Os JM. 2021. Milk-and starter-feeding strategies to reduce cross sucking in pair-housed calves in outdoor hutches. *Journal of Dairy Science* 104:6096–6112.
- Schafen, Ziegen, Schweinen, Equiden, Lamas / Alpakas,
- Směrnice Rady 2008/119/ES ze dne 18. prosince 2008, kterou se stanoví minimální požadavky pro ochranu telat
- Staněk S, Zink V, Doležal O, Štolc L. 2014. Survey of preweaning dairy calf-rearing practices in Czech dairy herds. *Journal of Dairy Science* 97:3973–3981
- Státní veterinární správa. 2023. Informace o programu ochrany zvířat – situace v roce 2022 Informační bulletin č. 3/2023. Available from <https://www.svscr.cz/wp-content/files/dokumenty-a-publikace/ib2303.pdf>
- Svensson C, Lundborg K, Emanuelson U, Olsson SO. 2003. Morbidity in Swedish dairy calves from birth to 90 days of age and individual calf-level risk factors for infectious diseases. *Preventive Veterinary Medicine* 58:179–197.
- Väärikkälä S, Hänninen L, Nevas M. 2019. „Assessment of Welfare Problems in Finnish Cattle and Pig Farms Based on Official Inspection Reports.” *Animals* 9(5) DOI: <http://dx.doi.org/10.3390/ani9050263>.
- Veissier I, Miele M, Mounier L. 2021. Animal welfare official inspections: farmers and inspectors shared concerns. *Animal* 15(1):100038 DOI: 10.1016/j.animal.2020.100038
- Wageningen UR Livestock Research. 2010. Animal welfare risk assessment guidelines on housing and management (EFSA Housing Risk). EFSA Supporting Publications 7(11):87E. DOI: <https://doi.org/10.2903/sp.efsa.2010.EN-87>

Webb L, Marcato F, Bokkers E, Verwer C, Wolthuis-Fillerup M, Hoorweg F, van den Brand H, Jensen M, van Reenen C. 2022. Impact of early dam contact on veal calf welfare. *Scientific Reports* **12**:22144. DOI: <https://doi.org/10.1038/s41598-022-25804-z>

9 Seznam použitých zkratk a symbolů

KVS - Krajská veterinární správa Státní veterinární správy

MěVS – Městská veterinární správa

Mze – Ministerstvo zemědělství

Obecné úřady ORP - Obecné úřady obcí s rozšířenou působností

OIS SVS - Odborný informační systém (SVS)

OOZ a PZ - Odbor ochrany zdraví a pohody zvířat (SVS)

SVD - státní veterinární dozor Tato kapitola není povinná

SVS - Státní veterinární správa

ÚVS SVS - Ústřední veterinární správa SVS

VDJ – velká dobytčí jednotka

11 Samostatné přílohy

11.1 Příloha I – Porušení zjištěná v chovech telat a jejich kategorie

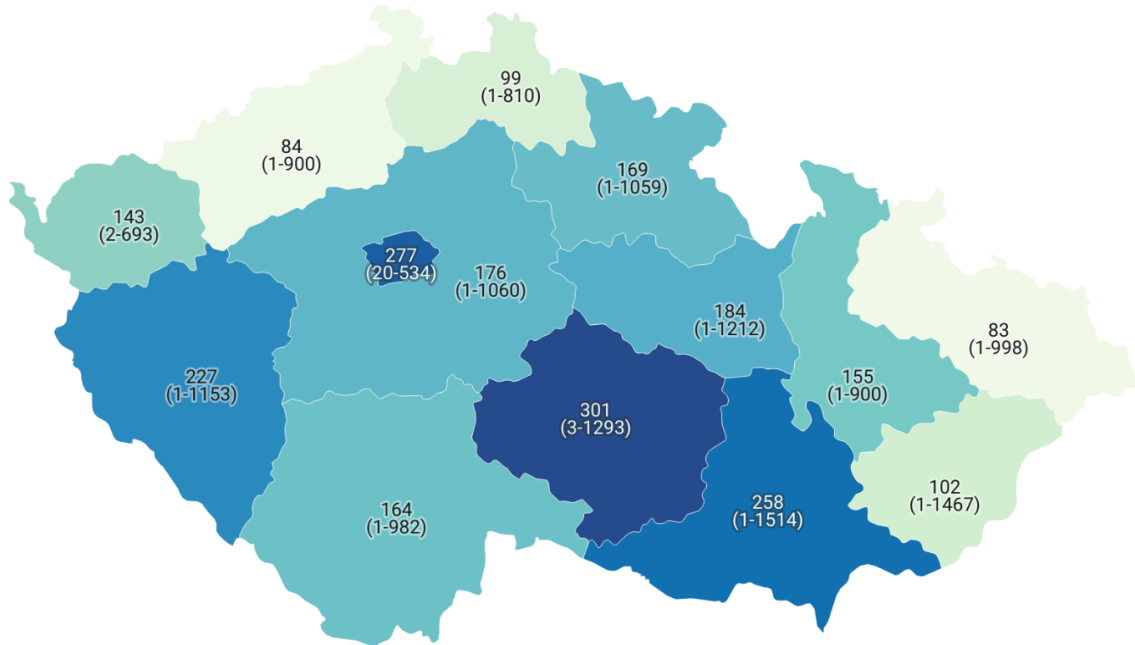
Porušení	Kategorie
nevhodný způsob plemenitby	evidence chovu, zvířat
chov není evidován	evidence chovu, zvířat
nejsou průvodní listy	evidence chovu, zvířat
neohlášení úhynu asanační službě	evidence chovu, zvířat
neoznačená zvířata	evidence chovu, zvířat
neprovedeny zdravotní zkoušky	evidence chovu, zvířat
předání kafilerii průvodních listů od jiných zvířat	evidence chovu, zvířat
stájový registr – není veden	evidence chovu, zvířat
stájový registr – neodpovídá stavu	evidence chovu, zvířat
ÚE – neodpovídá stavu	evidence chovu, zvířat
ÚE – neohlášené narození zvířete	evidence chovu, zvířat
ÚE – neohlášení úhynu	evidence chovu, zvířat
ÚE – neohlášený přesun zvířete	evidence chovu, zvířat
ÚE – pozdně zasláná hlášení	evidence chovu, zvířat
věk telat neodpovídá evidenci	evidence chovu, zvířat
absence pomůcek k omráčení a vykrvení zvířat	jiné
nesplnění udělených pokynů	jiné
nesplnění zákazu pohybu zvířat	jiné
neposkytnutí odborné pomoci, není izolace, nezavolaný veterinář	péče o zvířata
nesledování zdravotního stavu zvířat/provádění denní kontroly	péče o zvířata
neupravené paznehty	péče o zvířata
známky onemocnění/zranění bez poskytnutí odborné pomoci	péče o zvířata
nedostatečná vrstva podestýlky	podestýlka
není čisté a suché místo k ležení	podestýlka
nevhodná podestýlka	podestýlka
kluzký povrch	prostory pro zvířata
nebezpečné předměty	prostory pro zvířata
není ochrana před nepříznivými klimatickými vlivy počasí	prostory pro zvířata
není/nedostatečné osvětlení	stavby a technologie
není kafilerní box	stavby a technologie
nevhodná šířka chodby, velké výškové rozdíly	stavby a technologie
nevhodné hrazení	stavby a technologie
nevhodné materiály	stavby a technologie
nevhodný stav budov	stavby a technologie
nevhodný stav budov – padá omítka	stavby a technologie
nevhodný stav budov – podlahy	stavby a technologie
nevhodný stav budov – strop	stavby a technologie

nevhodný stav budov – uvolněné zdivo	stavby a technologie
nefungující ventilace	stavby a technologie
krmivo zakládáno na zem	výživa a napájení
není krmivo	výživa a napájení
nevhodné krmivo	výživa a napájení
znečištěné krmení	výživa a napájení
není voda	výživa a napájení
zmrzlá voda	výživa a napájení
napájecí voda mimo dosah zvířete	výživa a napájení
znečištěná voda	výživa a napájení
není podáno mlezivo	výživa a napájení
pitva – kachexie	zdravotní stav
pitva – zánět GIT	zdravotní stav
pitva – zánět pupku	zdravotní stav
úhyn telat z důvodu neposkytnutí odborné pomoci	zdravotní stav
úhyn telat z důvodu omezení výživy	zdravotní stav
úhyn zvířete	zdravotní stav
vypadaná srst	zdravotní stav
zhoršený výživný stav	zdravotní stav
není provedena dezinfekce	zoohygiena
kadáver mimo kafilerní box	zoohygiena
výkaly v přístřešku	zoohygiena
nelze provést dezinfekce	zoohygiena
přeplněné hnojiště v neudržovaném stavu	zoohygiena
rozblácené výběhy	zoohygiena
skladování hnoje ve výběhu	zoohygiena
vrstva výkalů	zoohygiena
znečištěná zvířata	zoohygiena
znečištěné nádoby na krmení	zoohygiena
znečištěné stěny	zoohygiena
znečištěné stěny – pavučiny	zoohygiena
znečištěné vnitřní vybavení	zoohygiena
nevhodné mikroklima	zoohygiena
chov v individuálním kotci nad 8 týdnů věku	způsob chovu
nedostatečný prostor	způsob chovu
není hmatový a vizuální kontakt	způsob chovu
únik zvířat z hospodářství	způsob chovu
zvířata ustájena vazně	způsob chovu

11.2 Příloha II – Výsledky kontrol v rámci krajů a okresů

Počet dospělých zvířat v chovech

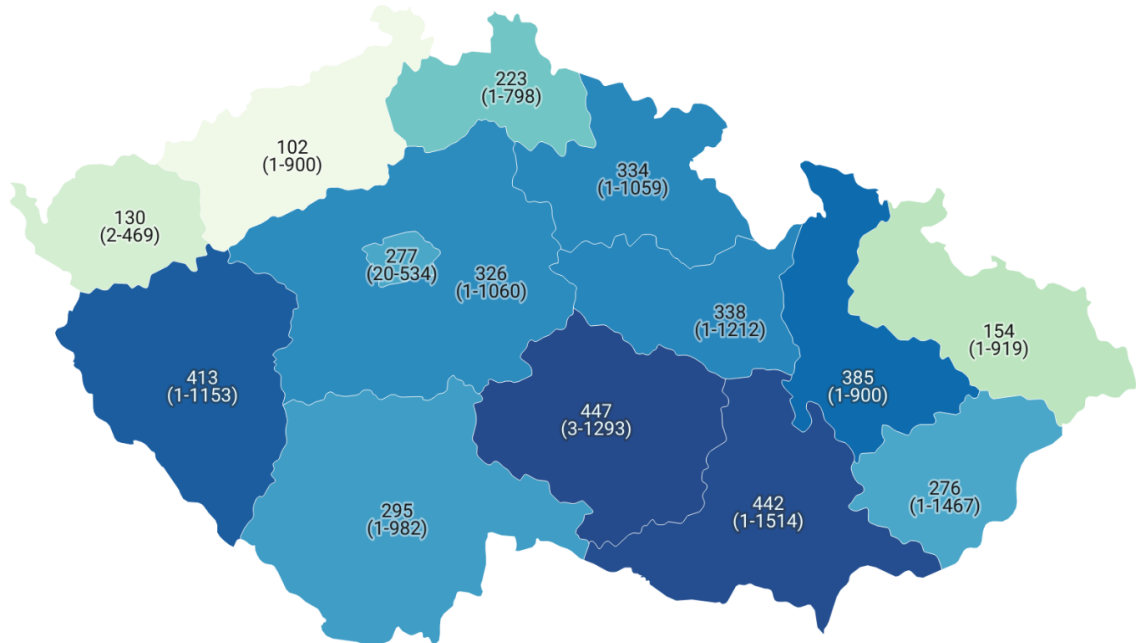
Průměr dospělých zvířat
83 301

Obrázek 10 Průměrný počet dospělých zvířat v chovech (minimum a maximum zvířat)

Počet dospělých zvířat v chovech s mléčnými telaty

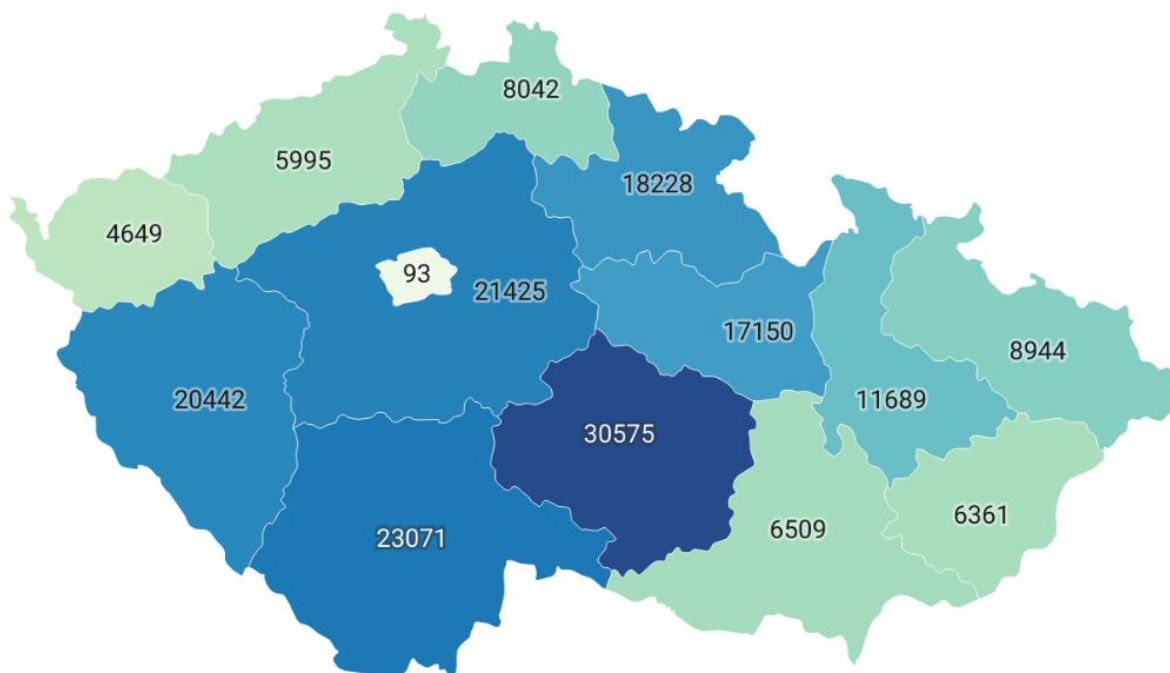
Průměr dospělých zvířat
102 447

Obrázek 11 Průměrný počet dospělých zvířat v chovech s mléčnými telaty (minimum a maximum zvířat)

Počet kontrolovaných telat

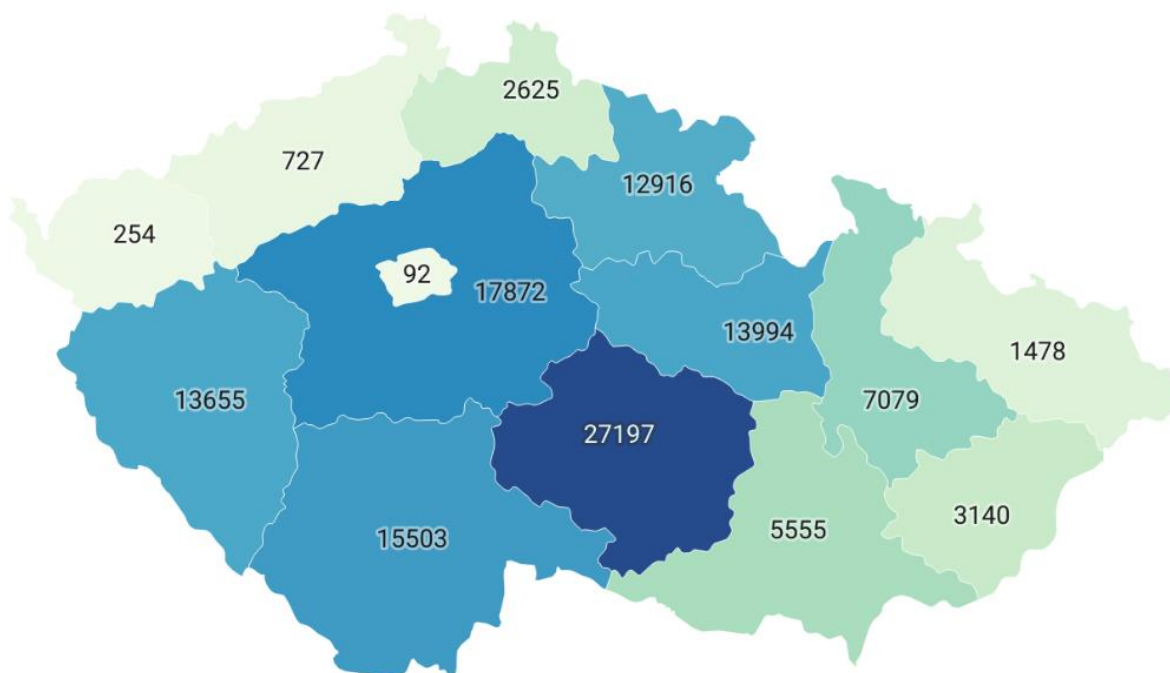
Počet telat

Obrázek 12 Počet kontrolovaných telat v krajích

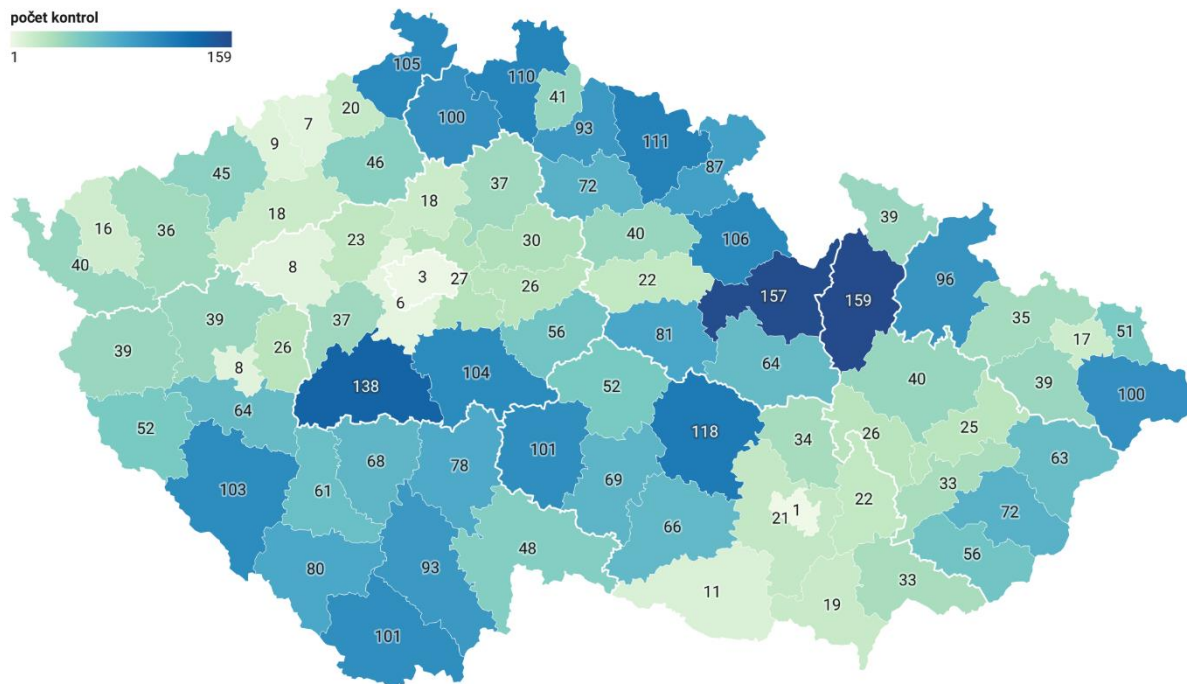
Počet kontrolovaných mléčných telat

Počet mléčných telat

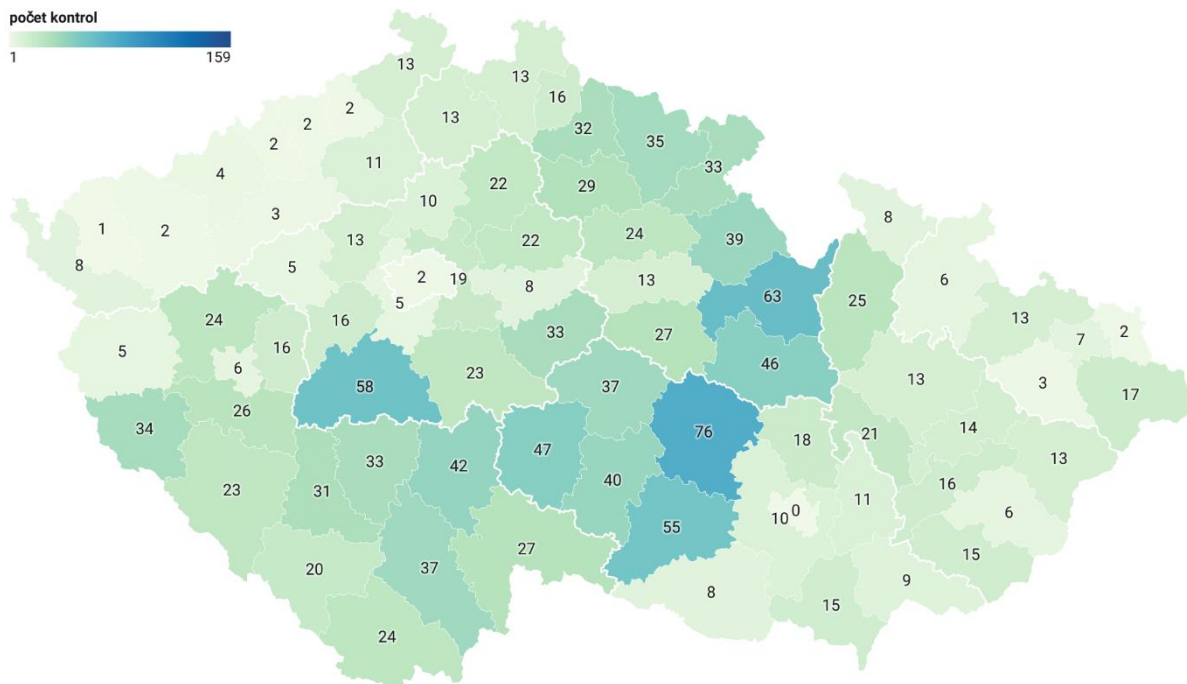
Obrázek 13 Počet kontrolovaných mléčných telat v krajích

Počet kontrol telat v okresech

Obrázek 14 Počet kontrol telat v okresech

Počet kontrol mléčných telat v okresech

Obrázek 15 Počet kontrol mléčných telat v okresech